

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
UNIWERSYTET JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH
POLITECHNIKA ŁÓDZKA**

Кафедра обліку і аудиту

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

Збірник тез

V Міжнародної студентської інтернет-конференції

23-24 березня 2020 року

Львів 2020

Відповідальний за випуск: Гарасим П.М., завідувач кафедри обліку і аудиту,
д.е.н., професор

Упорядники: Клим Н.М. – к.е.н., доцент
Новак У.П. – к.е.н., доцент

«Стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів» (II ; 2020 ; Львів).

V Міжнародна студентська інтернет-конференція «Стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів», 23-24 березня 2020 р. : зб. тез. – Львів, 2020. – 125 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Розглянуто стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів. Значну увагу приділено реформуванню фінансово-економічної системи в умовах європейської інтеграції; сучасному стану та напрямкам удосконалення обліку і звітності суб'єктів господарювання; аналізу і контролю у системі управління підприємством; розвитку системи оподаткування в умовах євроінтеграції; інформаційним технологіям в обліку, аналізі і аудиті.

Для науковців, викладачів, студентів і фахівців з обліку і оподаткування.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За точність викладеного матеріалу відповідальність покладено на авторів.

НАУКОВО-РЕДАКЦІЙНА РАДА

Динька П.К. – к.е.н, доцент, директор Навчально-наукового інституту екологічної економіки і менеджменту Національного лісотехнічного університету України

Гарасим П.М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

Пронько Я. – д.е.н., професор, директор інституту управління університету Яна Кохановського в Кельцах, Польща

Станіславський Р. – доктор кафедри європейської інтеграції та міжнародного маркетингу Лодзької політехніки, Польща

Ковалюк О.М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Львівського національного університету ім. І.Франка

Яремко І.Й. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка»

Коваль Р. – доцент Вищої школи економіки, права і медичних наук ім. проф. Едварда Липинського в Кельцах, Польща

Замойський Є. – доцент університету Яна Кохановського в Кельцах, Польща

Пшибитньовський Я. – доцент університету Яна Кохановського в Кельцах, Польща

Воляник Г.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

Говда Г.А. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

Клим Н.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

Колінько Н.І. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

Новак У.П. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ – УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Національний лісотехнічний університет України

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Politechnika Łódzka

Львівський національний аграрний університет

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Львівський державний університет внутрішніх справ України

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Львівський торговельно-економічний університет

Львівський інститут економіки і туризму

Національний університет «Львівська політехніка»

Тернопільський національний економічний університет

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного
університету «Львівська політехніка»

Черкаський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської
справи»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: НОВІ ВИКЛИКИ І ЗАВДАННЯ

Bryła Łukasz	12
Promotor: Zamojski Jerzy, doktor Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach REALIA WDRAŻANIA MIĘDZYNARODOWEGO KORYTARZA TRANSPORTOWEGO VIA CARPATIA	
Gałęza Anna	16
Promotor: Zamojski J., doktor Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach POKOLENIE Z NA RYNKU PRACY	
Візняк Вікторія	20
Науковий керівник: Ватаманюк-Зелінська У. З., д.е.н., доцент Львівський національний університет імені Івана Франка ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Гавелей Марія	23
Науковий керівник: Мандрик В.О., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ	
Гайдукова Яна	26
Науковий керівник: Ватаманюк-Зелінська У.З., д.е.н., доцент Львівський національний університет імені Івана Франка ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	
Голінчак Оксана	28
Науковий керівник: Мандрик В. О., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України РЕВАЛЬВАЦІЯ ГРИВНІ 2019	
Качмарик Тарас	31
Науковий керівник: Наконечна Н.В., к.е.н., доцент Львівський державний університет внутрішніх справ України ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ	
Олійник Валерія	33
Науковий керівник: Вінчук М.В., к.е.н. доцент Львівський державний університет внутрішніх справ ТЕНДЕНЦІЇ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	

Паньків Оксана	35
Науковий керівник: Мартин О.М., к.е.н., доцент	
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	
УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ ДЕФІЦИТОМ	
Петрайко В.....	37
Науковий керівник: Килин О.В. к.е.н., доцент	
Львівський інститут економіки і туризму	
СУТЬ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ	
Разгоняєв Глеб	40
Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент	
Харківський національний автомобільно-дорожній університет	
СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	
Соловійов Даниїл.....	42
Науковий керівник: Мартин О.М., к.е.н., доцент	
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	
Тимчина Ольга	44
Науковий керівник: Жидовська Н.М., к.е.н., доцент	
Львівський національний аграрний університет	
ПЕРЕВАГИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЛІКАРНЯНИХ В УКРАЇНІ	
Швед Наталія, Бомко Олена.....	46
Науковий керівник: Мартин О.М., к.е.н., доцент	
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ	

СЕКЦІЯ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ

Вента Наталія.....	49
Науковий керівник – Хом'як Р. Л., к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу	
Національний університет «Львівська політехніка»	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА	
ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
Гельбич Тетяна	51
Науковий керівник: Грицак О.С., к.е.н., доцент	
Національний лісотехнічний університет України	
ОБЛІК ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	
Каращук Оксана.....	53
Науковий керівник: Воляник Г.М., к.е.н., доцент	
Національний лісотехнічний університет України	
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	

Ковальчук Максим	54
Науковий керівник: Мирончук З.П., к.е.н., доцент Львівський національний аграрний університет ВІДМІННОСТІ У ВЕДЕННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ РІЗНИМИ КРАЇНАМИ СВІТУ	
Лісовська Христина	56
Науковий керівник: Колінько Н.І., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України АБС – МЕТОД, ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ КАЛЬКУЛЯЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	
Папінко Андрій	59
Науковий керівник: Пушкар М.С., д.е.н., професор Тернопільський національний економічний університет УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	
Слісаренко Олена	61
Науковий керівник: Ковальова Т.В., к.е.н., доцент Харківський національний автомобільно-дорожній університет УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРАХУВАННЯМ	
Талама Тетяна	63
Науковий керівник: Шутка С.Є., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Шоп'як Олена	65
Науковий керівник: Пилипенко С.М., к.е.н., доцент Львівський інститут економіки і туризму КОРИСТУВАЧІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	
Яценко Наталія	67
Науковий керівник: Новак У.П., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	

СЕКЦІЯ 3.

АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Kaluża Oskar	71
Promotor: Zamojski Jerzy, doktor nauk ekonomicznych Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH MODELI W NAUKACH O ZARZĄDZANIU.	

Арендач Богдана	74
Науковий керівник: Гарасим П.М., д.е.н., професор Національний лісотехнічний університет України ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	
Вента Наталія	76
Науковий керівник: Тесак О. В., к.е.н., ст. викладач Національний університет «Львівська політехніка» АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК У ПРОЦЕСАХ КОНТРОЛЮ ПОВ'ЯЗАНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Жук Наталя	79
Науковий керівник; Рожелюк В.М, д.е.н., професор Тернопільський національний економічний університет ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
Зінько Діана	81
Науковий керівник: Семанюк В.З., д.е.н., доцент Тернопільський національний економічний університет ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ	
Кузьменко Аліна	83
Науковий керівник: Лук'янець О.В., к.е.н., доцент ДВНЗ «Університет банківської справи» Черкаський інститут МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	
Кушнір Ірина	85
Науковий керівник: Ольшанська М.В., к.е.н., доцент Національний університет «Львівська політехніка» РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Марич Ганна	87
Науковий керівник: Чабанюк О. М., к.е.н., доцент Львівський торговельно-економічний університет ЗАВДАННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	
Пальчинська Олена	88
Науковий керівник: Клим Н.М., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НАЦІОНАЛЬНИМИ ПРИРОДНИМИ ПАРКАМИ УКРАЇНИ	
Превода Анастасія	91
Науковий керівник: Лебедевич С.І., д.е.н., професор Національний лісотехнічний університет України ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ	
Ткаченко Юлія	93
Науковий керівник: Лук'янець О.В., к.е.н., доцент ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут	

СЕКЦІЯ 4.
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Włodzińska Martyna	97
Promotor: Zamojski Jerzy, doktor nauk ekonomicznych Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach ZNACZENIE PODATKOW W GOSPODARCE	
Бабич Андріана-Катерина	98
Науковий керівник: Падюка М.В., асистент Національний лісотехнічний університет України ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СУМИ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ У ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ	
Баглай Андрій	100
Науковий керівник: Андрушко Р. П., к.е.н., доцент Львівський національний аграрний університет ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ	
Крайник Христина	103
Науковий керівник: Грицай О. І., к.е.н., доцент Національний університет «Львівська політехніка» СТВОРЕННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ	
Разгоняєв Глеб	105
Науковий керівник: Хорошилова І.О., к.е.н., доцент Харківський національний автомобільно-дорожній університет АНАЛІЗ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ ДО МСФЗ	
Сазанська Єлизавета	107
Ангелко І.В., к.е.н., завідувач кафедри економіки і маркетингу Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка» СУЧАСНІ РЕАЛІЇ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ	
Ткаченко Дарія, Поліщук Інна	110
Науковий керівник: Гончаренко О.О., к.е.н., доцент ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СТЯГНЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ПОРІВНЯННЯ З КРАЇНАМИ ЄВРОСОЮЗУ	

СЕКЦІЯ 5.
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ І АУДИТІ

Гулько Владислав	114
Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент Харківський національний автомобільно-дорожній університет БЕНЧ-МАРКІНГ БАНКІВСЬКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ	
Лелюх Анастасія.....	116
Науковий керівник: Падюка М.В., асистент Національний лісотехнічний університет України ЗОНА РИЗИКУ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА	
Осипчук Тетяна	118
Науковий керівник: Падюка М. В. асистент Національний лісотехнічний університет України ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	
Фурдига Альбіна.....	120
Науковий керівник: Хом'як Р.Л., к.е.н., доцент Національний університет «Львівська політехніка» ПРОБЛЕМИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ВІДНОСНО ІНШИХ КРАЇН	
Шарова Вікторія.....	122
Науковий керівник: Грицак О.С., к.е.н., доцент Національний лісотехнічний університет України ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	

СЕКЦІЯ 1
РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В
УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: НОВІ ВИКЛИКИ І
ЗАВДАННЯ

Bryła Łukasz
Promotor: Zamojski Jerzy, doktor
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

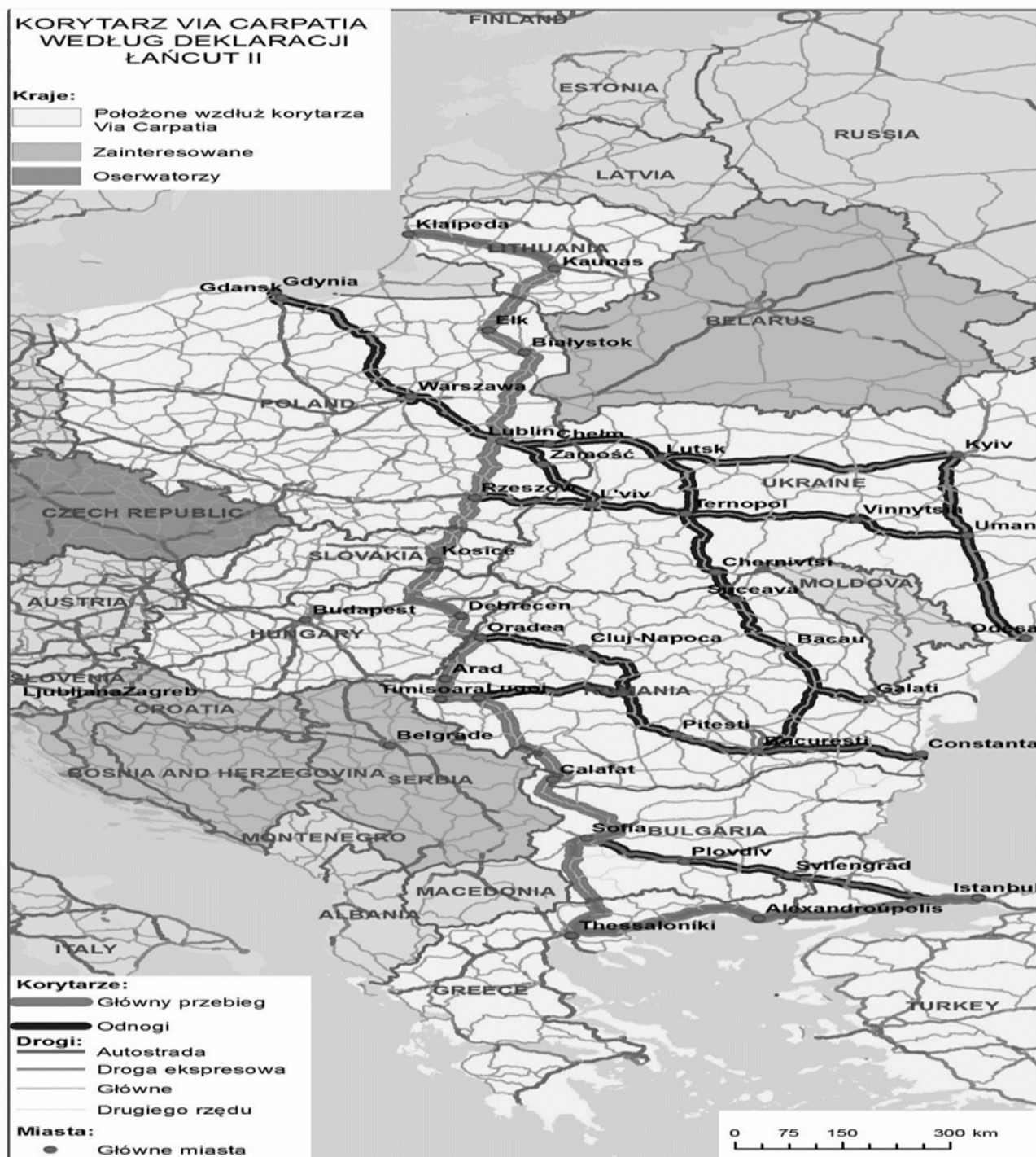
REALIA WDRAŻANIA MIĘDZYNARODOWEGO KORYTARZA TRANSPORTOWEGO VIA CARPATIA

Współczesna wymiana handlowa jest przede wszystkim nastawiona na współpracę pomiędzy poszczególnymi państwami oraz firmami [1]. Na przestrzeni lat przez Polskę wiodło wiele ważnych szlaków handlowych np. trakt solny, którym transportowano sól z Lipska i Halle do Wrocławia i Poznania, szlak bursztynowy służący do transportu bursztynów pomiędzy krajami basenu Morza Śródziemnego a ziemiami leżącymi na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego [2]. Jedną z najnowszych dróg wymiany surowców będącą jeszcze w budowie ma być Via Carpatia. Początki planowania tego szlaku komunikacyjnego sięgają roku 2006 i konferencji w Łańcucie państw Europy wschodniej pt. "Jedna droga - cztery kraje". Wydarzenie to było organizowane wspólnie przez Ministra Transportu Jerzego Polaczka i Wojewodę Podkarpackiego Ewę Draus. Na konferencji był również obecny ówczesny Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński. Było to pierwsze spotkanie ministrów transportu Rzeczypospolitej Polskiej – Jerzy Polaczek, Republiki Litewskiej – Algirdas Butkevičius, Republiki Słowackiej – Lubomir Vazny oraz Republiki Węgierskiej – Balázs Felsmann podczas której podpisali oni „Deklaracja Łańcucka w sprawie rozszerzenia Transeuropejskiej Sieci Transportowej poprzez utworzenie najkrótszego szlaku drogowego na osi Północ-Południe, łączącego Litwę, Polskę, Słowację i Węgry” [3]. Kraje której przystąpiły później do inicjatywy „Via Carpatia” to Bułgaria, Grecja oraz Rumunia. Miało to miejsce w październiku 2010 r. Podczas międzynarodowej konferencji dnia 3 marca 2016 roku, przez podpisanie deklaracji o dalszej współpracy w rozwoju korytarza transportowego, jakim jest Via Carpatia, do tego projektu dołączyły kolejne państwa, czyli Ukraina i Turcja. Otwarta została także inicjatywa na inne kraje, w tym spoza UE.[4 Koszt inwestycji po stronie polskiej to 2 miliardy 600 mln euro, a przewidywany termin budowy - lata 2009-2015, czego nie udało się osiągnąć [3].

„Via Carpatia” to szlak handlowy ciągnący się wzdłuż wschodniej granicy Unii Europejskiej z Kłajpedy i Kowna na Litwie przez Białystok, Lublin, Rzeszów w Polsce, słowackie Koszyce do Debreczyna na Węgrzech i dalej do Rumuni. W Rumunii „Via Carpatia” dzieli się na trzy odnogi prowadzące do: portu morskiego Konstanca, do Belgradu (Serbia) oraz dalej w kierunku Bułgarii (Sofia). Z Bułgarii prowadzi ona do portów greckich nad Morzem Egejskim (Saloniki) oraz do Turcji (Stambuł) [6].

Via Carpatia jest jednym z priorytetów rządu Premiera Mateusza Morawieckiego. W swoim założeniu ma się stać impulsem do rozwoju województw Polski wschodniej. Jednak sama droga jest tylko jednym z elementów planu rozwoju regionalnego. Ma ona za zadanie zapewnić odpowiednie połączenia pomiędzy kolejnymi regionami w celu powstania nowych powiązań gospodarczych pomiędzy nimi. W ówczesnej Polsce i Europie Środkowej powiązania te są ukierunkowane

wchód - zachód, a projekt Via Carpatia ma stworzyć szlak północ - południe. Jak zaznacza w rozmowie dla money.pl M. Beim, ekspert od infrastruktury i transportu z Instytutu Sobieskiego, Via Carpatia „to projekt drugiej czy nawet trzeciej kategorii dla naszego kraju, ale bardzo korzystny dla Litwy” [7].

Źródło: [5].

Można się z tym w części zgodzić, ponieważ droga ta będzie przebiegała przez środek Litwy co ułatwi wymianę handlową pomiędzy wszystkimi jej regionami oraz pomiędzy Litwą a krajami z nią graniczącymi w tym również z Polską. Moim zdaniem, jeżeli dla Litwy ten projekt jest taki ważny to dla Polski powinien być

jednym z głównych priorytetów. Budowa przyczyni się do polepszenia jakości dróg, a także pobudzenia i rozwoju gospodarczego Polski wschodniej. Dzięki temu polskie porty stałyby się alternatywą dla Litewskiego portu w Kłajpedzie.

Jednym z plusów jakim dopatrują się eksperci w Via Carpatia jest utworzenie dobrego połączenia na wschód w kierunku Słowacji. Zwykła droga nie jest w stanie sprostać wymaganiom współczesnego transportu, który w dzisiejszych czasach odbywa się na dużo większą skalę niż kilka lat temu. Droga, jaka ma powstać w ramach projektu będzie w stanie zapewnić odpowiedni przepływ ciężarówek bez tworzenie się uciążliwych utrudnień drogowych.

Projekt Via Carpatia przyniesie także wiele korzyści mieszkańcom miast położonych w pobliżu których będzie przebiegała. W planach jest budowa wielu obwodnic, które spowodują mniejszą uciążliwość dla mieszkańców tych rejonów.

Na obszarze, przez który ma przebiegać droga, znajdują się trzy specjalne strefy ekonomiczne: Suwalska SSE, SSE EURO-PARK MIELEC oraz Tarnobrzaska SSE EURO-PARK WISŁOSAN. Polepszenie infrastruktury drogowej na ich obszarze najprawdopodobniej zaowocuje wyższymi zarobkami przedsiębiorstw oraz ułatwi logistykę transportu towarów [6].

W swoim założeniu Via Carpatia ma za zadanie przekształcenie dróg krajowych w drogi ekspresowe i autostrady. Nowe, szersze drogi o lepszej nawierzchni nie tylko przyspieszą transport, ale poprawią jego bezpieczeństwo. Autostrady i drogi ekspresowe są uznawane za jedne z najbezpieczniejszych, dochodzi na nich do mniejszej ilości wypadków.

Postęp w każdej dziedzinie wymaga kompromisu, nie inaczej jest w sprawach rozwoju komunikacji, logistyki i infrastruktury drogowej. Jednym z największych uszkodzonych podczas budowy dróg jest środowisko, to właśnie ono ponosi największe straty swoich naturalnych terenów kiedyś trzeba wybudować nowy szlak komunikacyjny jak np. Via Carpatia. Takie projekty komunikacyjne przynoszą duże korzyści dla gmin, powiatów, województw, kraju a nawet całego kontynentu. Co prawda przy tego typu inwestycjach jednym z priorytetów jest jak najmniejsza ingerencja w środowisko naturalne to i tak w jakimś stopniu je przekształcamy dla potrzeb projektu. Ingerencja w środowisko naturalne prowadzi do nieodwracalnych zmian. W Polsce praktycznie każda większa inwestycja spotyka się z protestami aktywistów ekologicznych np. protesty w Dolinie Rospudy, kiedy to rząd chciał budować obwodnice Augustowa. Już pierwsze odcinki Via Carpatii w Polsce, spotkały się z protestami związanymi z ekologią, dotyczą one terenów Biebrzańskiego Parku Narodowego, chodzi o fragment S16 między Knyszynem a Ełkiem, który pozwoli połączyć trasę S19 z krajami nadbałtyckimi. Ekolodzy mają nadzieje, że w przypadku tego odcinka Via Carpatii uda się znaleźć bezkonfliktowy przebieg. Uważają, że droga powinna omijać Biebrzański Park Narodowy szerokim łukiem od zachodu, np. z Łomży przez Zambrów w stronę Siedlec [8]. Ta olbrzymia i potrzebna Polsce inwestycja nie powinna ingerować w przyrodę w zbyt wielkim stopniu.

Część ekspertów uważa, że budowa tej drogi nie jest pilna z wyjątkiem odcinka S19 z Rzeszowa do Lublina. Dr M. Wolański z SGH przekonywał na łamach portalu RynekInfrastruktury.pl, że prognozy ruchu, które na niektórych odcinkach S19 między Białymstokiem a Lublinem wynoszą 3,5–6 tys. pojazdów na

dobę, nie uzasadniają budowy tam trasy ekspresowej. Regiony wschodniej Polski bardziej potrzebują połączeń na linii wschód – zachód, ponieważ to tam są nasze główne rynki zbytu. Polska powinna jednak myśleć przyszłościowo [8]. Drogi, które powstaną z projektu Via Carpatia będą służyć w przyszłości nie tylko ruchowi ciężarówek, ale także samochodów osobowych. Przełoży się to nie tylko na rozwój transportu, ale również na szeroko pojęty rozwój regionu i będzie to uzupełnienie dla szlaków wchód-zachód.

Kolejnym głosem sprzeciwu, wobec tego projektu jest fakt, że droga ta będzie przebiegała przez wschodnią część kraju, gdzie nie ma tak dobrych relacji gospodarczych. Co może doprowadzić do tego jak na przykład w Hiszpani. Czas pokazał, że wybudowana infrastruktura nie spełnia pokładanych w nią nadziei rozwoju regionalnego. Przez co lotniska bankrutują, na autostradach nie ma takiego natężenia ruchu jakiego by się spodziewano, kryzysu też się nie udało uniknąć. Okazało się, że nie było odpowiednich relacji gospodarczych w regionie, żeby ta infrastruktura została w pełni wykorzystana [7]. Miejmy nadzieję, że w przypadku Polski będzie inaczej. To właśnie Via Carpatia stworzy sieć transportową która będzie podstawą stymulowania relacji gospodarczych w regionie.

Ustalona wspólna inicjatywa przez podpisanie „Deklaracji Łańcuckiej” budowy Via Carpatii przez państwa Europy wschodniej i południowej jest w swoim założeniu bardzo dobra. Korytarz ten poprawi wymianę gospodarczą Polski z krajami z nią sąsiadującymi oraz z państwami, przez które będzie przebiegać droga. Polepszy on zarówno relacje gospodarcze i polityczne, ale także zaowocuje rozwojem regionów przez które będzie ten szlak prowadził. Potencjalnie na Morzu Czarnym mamy pięć dróg wejścia do Europy. Pierwsza z nich to droga lądowa z Turcji, następnie porty bułgarskie w Burgas i Warnie, rumuńska Konstanca i w dalszej perspektywie ukraińską Odessę. Natomiast na Morzu Bałtyckim w sąsiedztwie Via Carpatii mamy dwa główne porty, gdzie polskie trójmiasto powinno być poważną konkurencją dla litewskiej Kłajpedy na szlakach komunikacjach prowadzących do i ze Skandynawii. Należy także stwierdzić, że proponowany korytarz jest optymalnym rozwiązaniem, które przyjmie na siebie rolę głównej drogi Europy wschodniej na osi północ-południe, w głównym korytarzu handlowym Europy na osi wschód-zachód, jakim jest teren niziny polskiej. Białoruś i Ukraina także wyrażają swoje zainteresowanie dla inicjatywy Via Carpatia. Jest to dla nich szansa, żeby otworzyć się na państwa Unii Europejskiej w obszarze wymiany towarów oraz gospodarczym, ale także poprawi relacje pomiędzy państwami. To dla tych państwa jedna z szans, żeby uniezależnić się od Rosji. Dobrze, że w planach jest budowa odnóg od granicy z Ukrainą, ale Polska powinna też zainteresować się budową odnogi od granicy z Białorusią. Turcja jest kolejnym krajem, który może zyskać na tej inicjatywie. Jest ona łącznikiem Europy z Azją przez który transportowanych jest wiele towarów pomiędzy kontynentami. Każda nowa linia transportowa ułatwi tą wymianę i zwiększy ilość transportowanych towarów a co za tym idzie przyniesie do duży zysk dla Turcji nawet poprzez cła, na granicach, które muszą płacić przewoźnicy. Nie zapominajmy także o inicjatywie zapoczątkowanej przez Chiny, a konkretnie o nowym Jedwabnym Szlaku. Chiny chcą otworzyć się na nowe rynki znajdującą się w Europie a co za tym idzie szukają do niej nowych dróg transportowych. Nie chcą,

żeby szlaki do Europy wiodły przez tereny kontrolowane przez inne światowe mocarstwa: Stany Zjednoczone i Rosję, dlatego może zainteresują się inicjatywa Via Carpatia, która wiedzie przez kraje suwerenne nie będące pod żadnym obcym wpływem. Chiny mogły by transportować swoje towary do krajów Unii Europejskiej transportem multimodalnym z uwzględnieniem szlaku jakim jest Via Carpatia oraz tym, że ma ona połączenie z innymi ważnymi drogami Europy oraz portami w Rumunii, Bułgarii, Polsce oraz na Litwie. Polska stałaby się wtedy głównym krajem tranzytowym towarów pomiędzy krajami Unii Europejskiej, a Azją i Europą Wschodnią, ponieważ to przez nasz kraj przechodziłyby wtedy główne drogi transportu towarów. Należy także stwierdzić, że Polska, mimo że była inicjatorem projektu Via Carpatia nie włożyła zbyt dużo wysiłku w tą inicjatywę w porównaniu do innych krajów. Przyczyn tego może być wiele, a jedną z nich mogą być zmiany partii rządzących w Polsce na przestrzeni lat – każda z nich miała różne pomysły na rozwój kraju. Via Carpatia stała się priorytetem dopiero dla rządu Mateusza Morawieckiego. Nie zapominajmy tylko, że od rozpoczęcia inicjatywy do dnia dzisiejszego minęło już wiele lat. To długi okres i myślę, że projekt ten byłby już dawno skończony, jeżeli byłby równie ważnym przedsięwzięciem dla Polski, jak dla pozostałych uczestników projektu.

Bibliografia:

1. <http://www.handlowe.szkolenia24h.pl/poradnik/handel-historia-i-wspolczesnosc/1100/>
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_handlowy
3. <http://przeklad-its.pl/2013/02/26/via-baltica-i-via-carpatia-a-gospodarka-lubelszczyzny-cz-ii/>
4. <https://egorzow.pl/artykul/jedna-droga-150-cztery/1885055>.
<https://conadrogach.pl/informacje/lubelskie-w-przygotowaniu-ponad-330-km-nowych-drog-s12-s17-i-s19.html>
5. <https://niezalezna.pl/77218-ukraina-i-turcja-wspolpraca-przy-via-carpatia>
6. <https://conadrogach.pl/mapy/mapa-przebiegu-trasy-via-carpatia.html>
7. <https://www.mbpr.pl/vc.html>
8. <https://www.money.pl/gospodarka/unia-europejska/wiadomosci/artykul/via-carpatia-autostrady-budowa-drog,101,0,2395237.html>

Gależa Anna

Promotor: Zamojski J., doktor

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

POKOLENIE Z NA RYNKU PRACY

Pokolenie Z-ur. po 1995 roku. Przedstawiciele pokolenia Z zaczynają wchodzić na rynek pracy – studiują i zaczynają swoją karierę jako praktykanci i stażyści. Pokolenie Z niedługo będzie musiało współpracować z pozostałymi pokoleniami w miejscu pracy. Generacja Z, określana jest także, jako pokolenie C (od ang.

„connected”, czyli podłączony do sieci) dlatego, że dla nich światy wirtualny i realny to jedna rzeczywistość. Ich funkcjonowanie jest ściśle skorelowane z Internetem i mediami elektronicznymi, są one dla nich czymś zwyczajnym. Oczekują osiągnięcia kariery zawodowej po linii najmniejszego oporu, wkładając w pracę minimum wysiłku. Znajomość języków obcych pozwala im na szukanie pracy nie tylko w Polsce, ale również poza jej granicami. Nie chcą stabilności w pracy, nie lubią rutyny. Bardziej niż pracować samodzielnie, wolą pracować w grupie. Są wielozadaniowi, jednak mają problem na skupieniu uwagi na jednej czynności.

Z badań wynika, że generacja Z chce zmienić świat. 26% nastolatków w wieku 13-19 lat udziela się w wolontariacie. W Polsce około 17% społeczeństwa uczestniczy w wolontariacie. Jeśli chodzi o młodych ludzi to wielu z nich angażuje się w Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, zbiórki pieniędzy dla chorych, ubogich, zwierząt. Chętnie wybieranymi przez nich zawodami są te związane z przedsiębiorczością. W Polsce również jest to zauważalna tendencja ponieważ kandydatów na ekonomię czy finanse i rachunkowość nie brakuje. Po analizie postawy pokolenia Z nietrudno wysnuć wnioski, że szukając pracy będą wybierać pracodawców, którzy angażują się w działania społeczne. W oczach młodych ludzi pracodawcy zyskują, gdy popierają ważne inicjatywy np. salony fryzjerskie, które angażują się w akcję oddawania włosów osobom chorym na raka wspierając Fundację Rak'n'Roll. Zwiększa to pozytywny wizerunek organizacji. Chodzi o realne inicjatywy, które skupiają ludzi wokół ważnych celów. Osoba, która zdecyduje się zatrudnić przedstawicieli pokolenia Z musi być aktywnie obecna na Facebook'u, Instagramie, Snapchacie, Twitterze i serwisie YouTube, ponieważ pozwala to ocenić kandydata przez pryzmat chociażby treści, które publikuje. Dla pokolenia Z istnienie na portalach społecznościowych to nie moda, a rzecz zwyczajna, będąca nieodłącznym elementem codziennego życia. Niektórzy spędzają tam zbyt dużo czasu, co może powodować niszczenie rzeczywistych relacji lub nawet nie wchodzenie w żadne głębokie relacje. Dopuszczają oni możliwość pracy online – według nich nie trzeba opuszczać mieszkania, aby wykonywać ważne zawodowo czynności. Oczywiście nie wszyscy chcą z tego korzystać. Mimo wszystko praca stanowi miejsce, w którym można porozmawiać z ludźmi, daje to poczucie satysfakcji w porównaniu do przesiadywania samotnie w domu przed laptopem. Istnieje grupa nazywana lekceważąco lemingami, którzy przesiadywania w domu nie biorą nawet pod uwagę ponieważ oznaką sukcesu jest dla nich praca w korporacji i otrzymywanie służbowych gadżetów, korzystanie z firmowego samochodu. Bardzo wiele aktywności związanych z rozwojem i wykonywaniem zadań jest skutecznie wykonywanych online.

Z badania przeprowadzonego przez Instytut Gallupa (Gallup and Operation HOPE: survey of 1,009 students in grades 5-12) wynika, że przedstawiciele generacji Z są nad wyraz przedsiębiorczy – ponad 41% zbadanych nastolatków deklaruje chęć założenia własnej działalności. Chcieliby mieć wpływ na przebieg własnej kariery. W Polsce młodzi ludzie również myślą o założeniu własnej firmy, jednak taką decyzję odwołują w czasie, ponieważ chcą najpierw zdobyć doświadczenie zawodowe. Jeśli podejmą pracę na etacie, będą oczekiwali zadań pełnych wyzwań, o motywującym poziomie trudności. Głównie cenią komunikację online, czasem inne,

bardziej tradycyjne formy. Być może kontakt z gadżetami od najmłodszych lat sprawił, że mają oni problem w nawiązywaniu nowych znajomości. Sposób spędzania wolnego czasu przez młode pokolenie uległ zmianie.

Mocne strony pokolenia Z to wielozadaniowość, znajomość technologii i indywidualność, dostosowuje się do braków na rynku pracy. 92% generacji Z pozostawia w Internecie cyfrowy ślad. Instagram, Facebook i Snapchat ułatwiają przedstawicielom pokolenia Z bycie indywidualnym. Wielu młodych ludzi prowadzi np. Instagram, publikując treści, które są zgodne z ich zainteresowaniami np. projekty własnych ubrań, projekty mieszkań, zagadnienia związane z kierunkiem, który studiują, podróżami, sportem, hobby itd. Chęć bycia wyjątkowym jest ich nieodłączną cechą, co stanowi dużą zaletę w wielu branżach - zwłaszcza w sektorach kreatywnych. Marki osobiste stają się ogromną siłą napędową wielu firm, a ich pracownicy mają coraz większy wpływ na konsumentów. Tutaj indywidualność ma duże znaczenie.

Słabe strony pokolenia Z to niski poziom koncentracji, mała lojalność względem pracodawcy, poleganie na technologii i mała umiejętność tworzenia relacji. Pokolenia Z mają zwykle niższy poziom koncentracji niż chociażby przedstawiciele pokolenia Y. Rozproszenie uwagi przez media społecznościowe, strony internetowe oraz YouTube, sprawia, że ich zdolność do skupienia uwagi na jednym zadaniu jest trudna. I chociaż w rezultacie mogą wykonywać wiele zadań, może to również pogorszyć jakość ich wyników. 25% przedstawicieli pokolenia Z uważa, że powinni pozostać na jednym stanowisku przez rok lub krócej.

Deloitte przeanalizowało zachowania przedstawicieli pokolenia Z i eksperci doszli do kilku wniosków. Okazało się, że cenią oni sobie, gdy wartości firmy są zgodne z ich osobistymi, chcą stabilnego zatrudnienia, pozostaną lojalni, jeśli firma może to zaoferować, wolą indywidualność, równie ważna, co jakość produktów/usług jest etyka firmy, bezpieczeństwo finansowe jest ważniejsze od „osobistego spełnienia”, media społecznościowe kreują ich wizerunek, cenią różnorodność na wielu płaszczyznach. Generacja Z oczekuje od potencjalnego pracodawcy, że zapewni on, że będą mogli nauczyć się wielu umiejętności, nie interesuje ich wąska specjalizacja. Integracja i różnorodność są kluczowymi czynnikami, które pokolenie Z bierze pod uwagę przy podejmowaniu decyzji czy dołączyć do grona pracowników danej firmy.

Według badań więcej niż 60% młodych ludzi chce otworzyć własną działalność gospodarczą, nie chcą pracować na etacie. 71% uważa, że czeka ich niepowodzenie jeśli chodzi o pierwszą firmę. Będzie to dla nich jednak możliwość rozwoju, wyciągnięcia nauki na przyszłość, nie będą utożsamiać tego faktu z klęską. Więcej niż 40% oczekuje, że ślad na ich życiu w przyszłości pozostawi przemoc, z którą mają do czynienia w szkole (Cassandra Report, 2013). Aż 24% 25-34-latków nadal dzieli gospodarstwo domowe z rodzicami, w 1980 roku było to zaledwie 11%. Rodzice pokolenia Z kładą nacisk wychowawczy na nauczanie dzieci jak poradzić sobie w życiu, rozmawiają z nimi o tym z czym będą musieli się zmierzyć. Priorytet to dla nich zdobycie wykształcenia oraz pracowanie nad doświadczeniem zawodowym. 84% 14-17-latków twierdzi, że dowiedziało się od rodziców co jest złe, czego nie należy robić i jakie to będzie miało konsekwencje dla nich w przyszłości.

(„Consumer Insights”, Viacom, October 2013). 65% powiedziało, że wspólnie podejmują decyzję, gdzie spędzą wakacje. 32% decyduje o zakupie mebli razem z dziećmi („Gen Z: Digital in their DNA”, JWT Intelligence, 2012) . Te badania pokazują jak ważną rolę w życiu przedstawicieli pokolenia Z odgrywają rodzice, są oni ich siłą napędową, pomagają ustrzec się przed niebezpieczeństwem współczesnego świata, jednocześnie pozwalając na wyrażanie własnego zdania i podejmowanie wspólnych decyzji. Zgodnie ze statystykami prowadzonymi przez The Center for Generational Kinetics: 45% spośród przedstawicieli pokolenia Z jest followersami ponad 10 influencerów w mediach społecznościowych, aż 10% jest followersami 50 lub więcej influencerów, 31% czuje dyskomfort pozostając bez smartfonu przez pół godziny lub krócej, 66% oczekuje feedbacku od pracodawcy co kilka tygodni lub dłużej, aby nie rozważać zmiany miejsca pracy. 80% pokolenia Z wiąże swoje życie zawodowe z nowoczesnymi technologiami, 91% szukając pracy bierze pod uwagę poziom innowacyjności firmy, 77% chętnie będzie służyć pomocą w obsłudze nowoczesnych urządzeń starszym pokoleniom, 75% uważa, że pomocni przy zdobywaniu nowych umiejętności będą współpracownicy a nie internet. Przedstawiciele pokolenia Z oczekuje przyjaznej atmosfery, szacunku i docenienia przez przełożonych ich wkładu w firmę. Zgodnie z Centrum Innowacji Pro-Learning, dla pokolenia Z ważne są: dla 96,3% pokolenia Z - atmosfera, dla 88,9% - szacunek, dla 75,9% - możliwość zdobycia umiejętności i własnego rozwoju, dla 66,7% - uznanie ich pracy za wartościową, dla 65,7% - atrakcyjne zarobki, dla 60,2% - elastyczny czas pracy. Generacja Z ceni możliwość rozwoju. Według badań przeprowadzonych przez Deloitte pokolenie Z nie widzi się w roli liderów, nie mają też ściśle sprecyzowanej ścieżki kariery, często zdarza się, że wątpią w swoje umiejętności i kompetencje. Zgodnie z raportem Anterima HR: 49% pokolenia Z wyobraża sobie, że będzie zarabiać nie więcej niż 3 tysięcy netto, 22% maksymalnie 5 tysięcy netto, 20% do 2 tysięcy netto, 8% oczekuje, że będzie zarabiać więcej niż 5 tysięcy na rękę . Jeśli chodzi o kwalifikacje to pokolenie Z rzetelnie wykonuje swoje obowiązki, chętnie zdobywa wiedzę i chce się rozwijać. Preferują przyjazną atmosferę, dobre relacje z pracodawcą i współpracownikami oraz akceptację od wysokich zarobków.

Trudne jest ocenianie któregoś pokolenia przez pryzmat tego czy jest ono „dobre” czy też nie, ponieważ każde z nich urodziło się i dorastało w innych realiach, które poniekąd ukształtowały charakter każdej jednostki, wyznaczyły im sposoby radzenia sobie z rzeczywistością. Wszystkie generacje bez wątpienia mają swoje wady i zalety. Jeśli chodzi o miejsce pracy przedstawiciele każdego pokolenia również wnoszą nieco inne wartości do danej firmy. Przedstawiciele pokolenia Z są bliscy wejścia na rynek pracy i wydawania pieniędzy na produkty, usługi i rozwiązania, które firmy produkują, dostarczają i tworzą. Pokolenie wkracza do siły roboczej w czasie, gdy zmniejsza się ogólna siła robocza. Zrozumienie, co jest ważne dla pokolenia Z, będzie miało kluczowe znaczenie dla sukcesu firm w przyszłości. Podczas gdy pieniądze i wynagrodzenie są bardzo ważne dla pokolenia Z, istnieje wiele innych wartości, które są im bliskie. Znajomość poszczególnych pokoleń, tego jak funkcjonują, czym się kierują, może mieć fundamentalne znaczenie dla sukcesu firm. Można powiedzieć, że dość trudne jest bezbłędne określenie jak ci młodzi

ludzie będą sobie radzili w sferze zawodowej ponieważ na skutki ich działań przyjdzie jeszcze kilka lat poczekać, gdyż dopiero wchodzi na rynek pracy lub są na nim od niedawna.

Bibliografia:

- [1] ey-pdf-next-gen-workforce-secret-weapon-or-biggest-challenge.pdf
- [2] <https://blog.newspoint.pl/index.php/2018/03/21/raport-newspoint-pokolenia-w-polsce-i-potrzeba-monitorowania-ich-rosnacej-aktywnosci/>
- [3] <https://interviewme.pl/blog/pokolenie-z>
- [4] <http://orozwoju.com/wp-content/uploads/2015/08/Zdolni-i-zdesperowani-czyli-pokolenie-Zet.pdf>
- [5] <https://www.businessinsider.com/generation-z?IR=T>
- [6] <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/consumer-business/welcome-to-gen-z.pdf>
- [7] <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/deloitte-digital/digital-marketing-newsletter-deloitte/digital-marketing-lipiec-2019/Millennials-i-a-pokolenie-Z-podstawowe-roznice.html>
- [8] <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/human-capital/articles/raport-millennials2018.html>
- [9] <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/human-capital/articles/raport-millennials-2019.html>
- [10] <https://www.ey.com/pl/pl/newsroom/news-releases/news-ey-20160531-nadchodzi-pokolenie-z-ktore-calkowicie-zmieni-sposob-funkcjonowania-firm>
- [11] [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-rise-of-gen-z-new-challenge-for-retailers/\\$FILE/EY-rise-of-gen-z-new-challenge-for-retailers.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-rise-of-gen-z-new-challenge-for-retailers/$FILE/EY-rise-of-gen-z-new-challenge-for-retailers.pdf)
- [12] <https://www.jobsatteam.com/blog/2017/06/who-are-generation-z-and-why-you-need-to-know>
- [13] <https://www.nowaera.pl/o-nas/odpowiedzialnosc-spoeczna/wsparcie-idei-wolontariatu/czy-w-dzisiejszym-swiecie-jest-miejsce-na-wolontariat-mlodziezy>
- [14] https://www.polsl.pl/Wydzialy/ROZ/ZN/Documents/z97/30_po_rec_034_Hysa.pdf
- [15] <https://www.swps.pl/centrum-prasowe/informacje-prasowe/19015-co-motywuje-do-pracy-pokolenia-x-y-i-z>

УДК 336.48

***Візняк Вікторія**
Науковий керівник:
Ватаманюк-Зелінська У. З., д.е.н., доцент, професор
Львівський національний університет імені Івана Франка*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

На даний момент в Україні постає проблема розвитку малого бізнесу, у зв'язку з чим страждає вся економіка держави. Розвинена галузь малого бізнесу

є досить важливим чинником ефективного функціонування багатьох сегментів ринку, оскільки малі підприємства забезпечують додаткову кількість робочих місць, краще використання місцевих сировинних запасів, підвищення експортного потенціалу, розвиток інноваційної діяльності країни, забезпечують умови конкурентного середовища на ринку, що надає змогу розвиватися іншим підприємствам під тиском конкурентів.

Дослідниками, що займаються науково-теоретичним обґрунтуванням суті та необхідності розвитку підприємництва є О. Барановський, Ю. Єхануров, Ю. Клочко, С. Соболев та інші.

Ринкова економіка найбільш ефективна з розвиненим малим бізнесом. З малим бізнесом ринок більш ефективний. Досвід країн світу свідчить, що ефективність функціонування економіки залежить від оптимального розвитку малого, середнього та великого бізнесу. Водночас малий та середній бізнес (далі – МСБ) – основа соціально-економічного розвитку [1]. До прикладу, в країнах ЄС МСБ складає близько 90% від загального числа підприємств. Приблизна кількість підприємств МСБ – біля 20 млн. Число зайнятого населення там становить близько 70% [2].

На сьогодні в Україні не зовсім сприятливий інвестиційний клімат, тому більшість інвесторів у зв'язку з підвищеними ризиками обирають менш ризикові умови інвестування, а саме в закордонні підприємства.

На інвестиційний клімат України впливає ряд факторів, а саме:

- економічні – кризовий стан, інфляція, нестабільність економіки;
- соціальні – низька платоспроможність більшості громадян;
- політичні – суспільно-політичний стан в країні.

В теперішній час основним фактором, що впливає на інвестиційний клімат є політичний фактор, тому що стан війни в країні відштовхує багатьох іноземних інвесторів, а відсутність підтримки малих підприємств з боку держави та навпаки їх витіснення, створює несприятливі умови для розвитку малого бізнесу, тому навіть для вітчизняного інвестора такі фактори є досить ризиковими.

Болючою темою для бізнесменів малого та середнього бізнесу є доступ до капіталу. Велика кількість нашого малого бізнесу мають добрі сталі бізнес-моделі та пропрацьовані ринки, водночас вони страждають від недостачі капіталу, що унеможливорює інвестиції в основні засоби, відповідно немає можливості виходу на інші ринки. Існує поняття "інвестиційної готовності", яка показує організацію бізнес-діяльності компаній та показує рівень готовності прийняти капітал.

Ще одною проблемою українських підприємців є бажання швидко заробити грошей, тому вони не думають про перспективи подальшого розвитку своєї справи. А саме це цікавить іноземного інвестора, який не хоче вкладати кошти у короткострокові проекти. Близько 50% малого бізнесу в Україні зорієнтовані на те, щоб втілити проект і в короткий термін отримати заробіток. Навіть якщо це структурована компанія і є необхідні ліцензії, інвестора цікавить довгострокова перспектива. Якщо ж є бажання просто швидко заробити грошей, то жоден інвестор не вкладеться. Згідно зі статистикою в

Україні є близько 400 тис. підприємств, які належать до малого і середнього бізнесу [3]. І десь половина із них – це стабільний бізнес, який має стратегію та концепцію.

Передумовою будь-якої інвестиції є підтвердження попиту на продукцію проінвестованого бізнесу з однієї сторони та наявність ресурсів для ведення бізнесу – з іншої. Важлива також логіка вибору. Перед тим як залучити інвестиції необхідно визначити [4]:

1. Сфери інвестування. Україна має значні людські та земельні ресурси в сприятливих кліматичних умовах. Тому садівництво та овочівництво є привабливими для інвестицій. З точки зору довготривалого попиту можна виділити виробництва, спрямовані на енергоощадність. Україна є частиною глобальної економіки, тому попит на енергоощадні технології, засоби виробництва та матеріали буде постійним.

2. Форми інвестицій. В класичному розумінні інвестиція – це частка у бізнесі (кошти в обмін на частину прибутку, інвестор несе ризик втрати капіталу). Останнім часом в Україні з'являються нові форми інвестицій. Наприклад, бізнес-інкубатори або кластери □ інвестор створює умови для групи компаній одного або кількох схожих напрямків діяльності, надає приміщення, інфраструктуру в обмін на частку в бізнесі (в Україні активно розвиваються ІТ-кластери).

3. Пошук інвестора. Якщо бізнес новостворений, то найкращий вихід □ інтернет. Можна користуватись краудфандинговими сайтами, мережами бізнес-агентів, платформами онлайн, професійними мережами. Якщо бізнес робочий, для пошуку локального інвестора – спілкуйтесь з компаніями, які є, або могли б бути, вашими постачальниками або покупцями. Якщо необхідні кошти для цільового фінансування бізнесу – останнім часом держава впроваджує гранти та допомоги для стимулювання тих чи інших виробництв.

Також міжнародні фінансові інвестиції активно сприяють українському бізнесу, надаючи гранти на впровадження енергоощадних технологій та екологізацію виробництв, що діють, впровадження сучасного рівня фінансового менеджменту.

4. Залучення інвестора. Насамперед необхідна хороша презентація проекту, його ідея, конкурентні переваги, ризики бізнесу, стратегію розвитку. Якщо бізнес робочий, перед пошуком інвестора треба подбати про належний рівень фінансового менеджменту у компанії, фінансовий облік та звітність. Це дуже важливо для залучення капіталу. Нездатність українського бізнесу представити свою компанію на цифровому (бухгалтерському) рівні є суттєвою перешкодою як для інвестицій, так і для залучення банківського кредиту.

5. Гарантії. На початку необхідно провести детальні переговори, зрозуміти наміри та плани інвестора, укласти угоду. Якщо йдеться про частку в капіталі – українське корпоративне дає власнику 50 відсотків в статутному фонді право не тільки впливати, але й призначати власне керівництво компанією. Йдучи на домовленість з інвестором потрібно буде погодитись з його присутністю в компанії. Ніхто не надасть кошти без встановлення контролю за їх використанням та діяльністю компанії на період дії угоди.

Важливо, щоб цей контроль не гальмував розвиток компанії, а давав можливість оперативно реагувати на динамічну ринкову ситуацію та приймати своєчасно управлінські рішення.

Підсумовуючи, варто зауважити, що для залучення більшої кількості коштів у розвиток малого та середнього бізнесу від вітчизняних та іноземних інвесторів необхідно мінімізувати ризики пов'язані з політичними, економічними та соціальними факторами. Щоб створити привабливе інвестиційне середовище для іноземних інвесторів потрібно продумувати стратегії розвитку з довгостроковою перспективою.

Список використаних джерел:

1. Гринюк А. Перспективи розвитку малого бізнесу крізь призму доступності кредитних ресурсів. /А. Гринюк // Вісник НБУ. – 2010. – № 1. – С. 52–53.
2. Офіційний сайт Eurostat [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/structural-business-statistics/sme>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm
4. Офіційний сайт Business community club [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bc-club.org.ua/guidebook/articles/jak-zaluchyty-investyciji-dlja-malogo-ta-serednogo-biznesu.html>

УДК 336.2

*Гавелей Марія
Науковий керівник:
Мандрик В.О., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Поточна економічна ситуація в Україні характеризується нестабільністю відносин із зовнішніми ринками збуту, зменшенням внутрішнього споживання разом з недостатньою розвитком перспективних галузей, політичною нестабільністю тощо. Ця ситуація загострила проблему соціально-економічного розвитку країни та боргової безпеки держави [2, с. 15].

Одним із найвпливовіших факторів, що суттєво гальмує розвиток країни, є зростання боргового тягаря. Тому ефективність залучення та раціонального використання коштів є нагальною проблемою, оскільки лише ефективна боргова політика може підвищити рівень боргової безпеки, зменшити дефіцит державного бюджету та сприяти економічній міцності країни [4, с. 107].

Метою роботи є вивчення теоретичних основ та прикладних проблем формування державного боргу України.

Порядок формування державного боргу України здійснюється шляхом

здійснення зовнішніх та внутрішніх запозичень та обслуговування існуючої заборгованості. До 2016-2019 років спостерігається тенденція до збільшення державного та гарантованого державою боргу України (табл. 1), що характеризується наслідками загострення економічної нестабільності країни через високі валютні ризики запозичень та значне боргове навантаження на бюджет.

Одним з домінуючих факторів розвитку національних економік та одним з основних факторів економічної безпеки країни є рівень зовнішнього боргу. В Україні особливо небезпечно значне збільшення зовнішнього боргу. Ці процеси збільшують ризики залежності України від іноземного фінансування [7, с. 163-164]. Так частка внутрішнього державного боргу за період 2016-2019 років. Це було відповідно 53,5; 48,7; 38,1; 36,9%, а зовнішні за той самий період відповідно – 46,5; 51,3; 61,9; 63,1%, тобто спостерігається тенденція до збільшення дисбалансу між внутрішнім та зовнішнім державним боргом [5]. Як бачимо, державний борг України зростає завдяки зовнішньому боргу, підтверджує ситуацію, яка склалася в Україні.

Таблиця 1

Державний та гарантований державою борг України, млрд грн. [3]

Показник	Рік			
	2016	2017	2018	2019
Загальна сума державного та гарантованого державою боргу	584,79	1 100,83	1 572,18	1 728,88
Державний борг	480,22	947,03	1 334,27	1 464,55
Внутрішній борг	256,96	461,00	508,00	540,70
1. Заборгованість за випущеними цінними паперами на внутрішньому ринку	254,05	458,23	505,36	538,15
2. Заборгованість перед банківськими та іншими фінансовими установами	2,91	2,78	2,65	2,55
Зовнішній борг	223,26	486,03	826,27	923,85
1. Заборгованість за позиками, одержаними від міжнародних фінансових організацій	61,90	169,09	337,45	350,20
2. Заборгованість за позиками, одержаними від органів управління іноземних держав	7,28	16,37	32,71	43,60
3. Заборгованість за позиками, одержаними від іноземних комерційних банків, інших іноземних фінансових установ	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Заборгованість за випущеними цінними паперами на зовнішньому ринку	138,91	272,51	415,27	487,50
5. Заборгованість, не категорій віднесена до інших	15,17	28,05	40,84	42,56

Гарантований державою борг	104,57	153,80	237,91	264,33
Внутрішній борг	27,13	27,86	21,46	19,33
1. Заборгованість за випущеними цінними паперами на внутрішньому ринку	21,14	21,57	16,40	15,95
2. Заборгованість перед банківськими та іншими фінансовими установами	5,99	6,30	5,06	3,38
3. Заборгованість, не віднесена до інших категорій	0,00	0,00	0,00	0,00
Зовнішній борг	77,44	125,94	216,45	244,99
1. Заборгованість за позиками, одержаними від міжнародних фінансових організацій	16,23	40,11	140,83	180,09
2. Заборгованість за позиками, одержаними від органів управління іноземних держав	1,98	3,84	4,68	3,74
3. Заборгованість за позиками, одержаними від іноземних комерційних банків, інших іноземних фінансових установ	31,03	51,62	68,23	58,34
4. Заборгованість за випущеними цінними паперами на зовнішньому ринку	27,20	28,51	0,00	0,00
5. Заборгованість, не віднесена до інших категорій	1,01	1,86	2,71	2,82

Зауважимо, що відповідно до структури державного боргу України, гарантований державою борг має загальну тенденцію до збільшення. Державний гарантований борг за період 2016-2019 рр. збільшився на 1,53%. Як і в дослідженні державного боргу, найбільша частка припадає на гарантований зовнішній борг. Тож питома вага гарантованого державою внутрішнього боргу за період 2016-2019 років була відповідно 25,9; 18,1; 9,0; 7,3%, а зовнішній за той самий період відповідно – 74,1; 81,9; 90,9; 92,7%. Ця тенденція може свідчити про збільшення ліквідності державного боргу, що означає здатність країни відповідати за своїми борговими зобов'язаннями.

Відповідно до таблиці 1, державний борг України зростає зі значними темпами порівняно зі темпами збільшення гарантованого державою боргу.

Отже, підсумовуючи, можна відмітити, що державний борг країни є одним з найважливіших факторів, що впливають на економічну безпеку держави. Надмірний збір коштів на недостатньо сприятливих умовах, поряд з їх нераціональним використанням, перешкоджають довготривалому економічному зростанню країни [6, с. 104]. Щоб погасити заборгованість перед кредитором, країна змушена відволікати більше ресурсів від потреб соціально-економічного розвитку. Це, у свою чергу, призводить до скорочення видатків державного бюджету, зменшення капітальних вкладень. За результатами аналізу логічно зазначити, що структура державного боргу України повинна

бути зміщена на переважання внутрішнього боргу над зовнішнім. Позики повинні здійснюватися переважно в національній валюті. Лише ефективна боргова політика може підвищити рівень боргової безпеки, зменшити дефіцит державного бюджету та сприяти економічній силі країни.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України (редакція від 20.09.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.
2. Вахненко Т.П. Особливості формування державного боргу та управління його складовими в період фінансової кризи / Т.П. Вахненко // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 14–28.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Дубницька Н.І. Державний борг / Н.І. Дубницька // Перехідні економічні системи. – Львів, 2007. – Вип. 6. – С. 107-108.
5. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=392721
6. Мірошніченко І.С. Зовнішня заборгованість України як чинник впливу на економічну безпеку держави в умовах Глобалізації / І.С. Мірошніченко // Облік і фінанси. – 2017. – № 3 (65). – С. 102–109.
7. Руденко Ю.М. Вплив державного боргу на економічний розвиток України / Ю.М. Руденко // Формування ринкової економіки. – 2007. – № 8. – С. 162–171.

УДК 336.72.

*Гайдукова Яна
Науковий керівник:
Ватаманюк-Зелінська У.З., д.е.н., доцент,
професор кафедри фінансового менеджменту
Львівський національний університет імені Івана Франка*

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Сьогодні Україна знаходиться у ключі постійних економічних, соціальних, а також пов'язаних із нововведеннями у сфері державного управління, змін, які відкривають перед кожним громадянином та інституційною структурою нові можливості у різних сферах життєдіяльності та розвитку. Державна казначейська служба України виступає центральним органом виконавчої влади в Україні – інституцією, що реалізовує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. Її діяльність координується Кабінетом Міністрів через Міністерство фінансів України. Зазначимо, що пріоритетними напрямками діяльності Державної казначейської служби на 2020 рік є [1] :

1. Казначейське обслуговування клієнтів із використанням електронних сервісів Казначейства, в тому числі системи дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство».

2. Запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3. Участь у заходах модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

4. Запровадження інформаційної взаємодії між електронною системою закупівель, єдиним вебпорталом використання публічних коштів та інформаційною системою Казначейства.

Аналізуючи пріоритетні завдання Державної казначейської служби, слід зазначити, що вони перегукуються з минулорічними, що свідчить про удосконалення вже існуючих процесів і про започаткування та створення нових технологій казначейського обслуговування бюджетних коштів. Також можна побачити, що все більше уваги приділяється таким напрямкам як [2]: інформаційне забезпечення та автоматизація процесів розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів.

Таким чином ДКСУ пов'язує свою діяльність з інформаційними технологіями, використовуючи притаманні Європейському союзу стандарти і методи покращення власного функціонування. Саме такі дії можуть забезпечити відносну безпеку проведених казначейством операцій і у сфері державних видатків і у сфері обслуговування клієнтів. Розвиваючи електронне врядування, Казначейство України переслідує мету уніфікації комп'ютерних та облікових записів, даних та передачі відповідних масивів із високим ступенем захисту, не порушуючи і не знижуючи поточні темпи та рівень роботи.

Також, варто зазначити, що у діяльності ДКСУ надалі продовжується робота із запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі на основі застосування плану рахунків бухгалтерського обліку [3]. Адже відповідність бухгалтерської звітності міжнародним стандартам забезпечує додаткові переваги для нашої країни на міжнародній арені. Проте, ще одним, не менш важливим, пріоритетним напрямом у діяльності ДКСУ є розробка необхідних проектів законодавчих та нормативно-правових актів щодо функціонування єдиного рахунку для сплати податків і зборів та надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Зазначимо, що сучасна система казначейського обслуговування України сьогодні потребує вдосконалення в частині використання системи децентралізації повноважень. Крім того, необхідно максимально ефективно реформувати систему державних фінансів і нормативно-правову базу до міжнародного рівня для забезпечення відкритості та прозорості функціонування органів Державної казначейської служби України. Водночас треба посилити контроль над забезпеченням кібербезпеки, кіберзахисту та безпеки інформаційних технологій в процесі виконання функцій адміністрування інформаційно-телекомунікаційних систем та мереж, а також

надати гарантований захист від мережевого вторгнення, антивірусного захисту, відповідних інформаційних ресурсів Казначейства.

Список використаних джерел;

1. Пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України на 2020 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua/>
2. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету міністрів України № 797-р від 08.11.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Про Державну казначейську службу України: Указ Президента України від 13.04.2011 №460/2011. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

*Голінчак Оксана
Науковий керівник:
Мандрик В. О., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний
Університет України*

РЕВАЛЬВАЦІЯ ГРИВНІ 2019

Ревальвація – це підвищення курсу вартості національної валюти відносно іноземних чи міжнародних валют.

Зміцнення курсу гривні має позитивний ефект у короткостроковому періоді, однак підсилює ряд довгострокових дисбалансів.

Валютні гойдалки в Україні – звична річ: курс гривні до долара США то знижується, то знову стрибає догори. Особливо чітко це спостерігається навесні. Спробуємо проаналізувати ревальвацію гривні за 2019 рік.

З середини лютого і майже до середини березня відбувалася ревальвація гривні. За цей період її вартість поступово зростала, а ціна 1 долара США на міжбанку знизилася із 27,27 до 26,36, перед тим як знову стрибнути вгору. Причому такий тренд на весняне посилення гривні відбувається уже 5 років поспіль.

Основні причини. На курс, звичайно, впливають не лише аграрії. Він залежить і від інших факторів, які не дуже вагомі у довгостроковому періоді, проте можуть зумовлювати суттєві епізодичні курсові стрибки як угору, так і вниз.

Пропозиція валюти. Чим більше валюти прибуває на ринок, тим краще для курсу гривні. Цього разу саме фактори зростання пропозиції долара, серед іншого, зумовили ревальвацію. У свою чергу цьому посприяли і вищезгадані аграрії, і стабільні надходження експортної валютної виручки від компаній

металургійного сектору, – другого за вагомістю каналу притоку валюти на ринок.

Свою роль зіграла необхідність конвертувати частину валютної виручки для сплати річних податків найбільшими компаніями України, які орієнтовані на експорт. Також вплинув продаж валюти нерезидентами, які взимку активно зацікавились купівлею ОВДП – високодохідних гривневих державних боргових цінних паперів, які випускає Міністерство фінансів.

Ще один фактор експерти пов'язують з притоком «валютного налу» від численних донорів учасників президентської та парламентської виборчої кампанії.

Попит на валюту. Потрібно розуміти: чим менша схильність гравців на ринку купувати долар, тим більше просідає його курс, і навпаки. Донедавна проти долара грало певне зниження попиту на нього, зумовлене тим, що забезпечені вкладники надавали перевагу гривневим інструментам. Так вони забезпечували собі вищі номінальні відсоткові ставки. Загалом такий підхід не мав великих ризиків на тлі макрофінансової і валютної стабілізації останніх років.

Не допомогли збільшити попит на долар і низькі обсяги повернення дивідендів в іноземній валюті дочірніми фірмами міжнародних компаній, що діють в Україні. Сповільнення темпів росту імпорту товарів теж не сприяло високому доларовому попиту. Як наслідок – незначний ріст потреби в валюті для його оплати.

З іншого боку, як тільки курс долара досяг досить привабливих значень і наблизився до відмітки 26 грн/долар, попит на валюту різко збільшився, а пропозиція від продавців валюти скоротилась. Одна із причин – експортери вирішили не поспішати з продажем долару, або вже здійснили більшість запланованих витрат.

Водночас, банки в таких умовах намагались закупити валюту, щоб зіграти на майбутньому передвиборчому підвищенні курсу долара. Це якраз викликало послаблення гривні.

Купівля/продаж валюти Національним банком України.

Це дуже вагомий фактор курсоутворення, що дозволяє згладжувати коливання, викликані різницею попиту і пропозиції валюти на ринку. Якщо валюти забагато і гривня надмірно посилюється, НБУ викупує надлишок долара на ринку, що і відбувалося донедавна. Таким чином Нацбанк одразу «вбиває двох зайців»: стабілізує коливання і поповнює золотовалютні резерви країни. Якщо ж курс гривні через нестачу валюти для забезпечення попиту надмірно падає, НБУ може продавати валюту з резервів. Це позитивно впливає на валютну пропозицію і «збиває» спекулятивну частину попиту на валюту.

Вивчаючи тенденції на валютному ринку, слід пам'ятати, що курс – це завжди результат взаємодії великої кількості різних чинників. І частина з них перебуває далеко поза предметом вивчення економіки. Тому точність валютних прогнозів залишає бажати кращого.

Відомо, що у червні гривня стрімко зміцнювалася після різкого падіння наприкінці весни, а НБУ зумів наростити обсяги міжнародних валютних резервів на 6,4%.

У свіжому випуску аналітичного огляду Focus Ukraine експерти Райффайзен Банку Аваль проаналізували ситуацію на валютному ринку на початку літа. «Мінфін» публікує ключові тези огляду.

Наприкінці травня – початку червня спостерігалось короткострокове ослаблення національної валюти. Курс гривні до долара США коливався від річних мінімумів у районі 26,1 до 27,23 – верхньої межі цінового діапазону, від якої він неодноразово відбивався раніше.

Курс гривні у червні укріпився за рахунок:

- продажів валюти з боку нерезидентів під покупку ОВДП на 14 млрд грн в еквіваленті;
- підтримки з боку експортерів металургійної та аграрної продукції;
- чистих продажів валюти населенням на готівковому ринку на \$176 млн (проти \$25 млн у травні)

Як наслідок, на початку липня курс USD/UAH досяг позначки 26,18 і продовжив впевнено знижуватися аж до 24,43.

Така стрімка ревальвація має позитивний ефект у короткостроковому періоді, однак підсилює ряд довгострокових дисбалансів. Зокрема, знижує конкурентоспроможність вітчизняних експортерів та стимулює нарощування імпорту. Крім того, невиконання плану щодо зборів податків і експортно-імпортного мита веде до зростання дефіциту бюджету.

НБУ скористався перевагою пропозицій над попитом і зміг у цей період наростити обсяги покупки валюти. Йому вдалося поповнити міжнародні резерви без істотного впливу на загальний ревальваційний тренд. У червні чиста купівля валюти склала \$322 млн - аналогічну суму НБУ викупив за перші 5 днів липня.

Завдяки активності Нацбанку та розміщенню єврооблігацій на 1 млрд євро, в червні міжнародні валютні резерви зросли з \$19,4 до \$20,6 млрд (+6,4%/м). Такі резерви відповідають 3,4 місяців потенційного імпорту.

Наслідки ревальвації. Ревальвація гривні чинить суперечливий вплив на економіку. Вона може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Про це «Мінфіну» розповів головний експерт Ради НБУ Віталій Шапран.

Плюси ревальвації гривні. Серед плюсів подорожчання гривні Віталій Шапран назвав зниження вартості обслуговування держборгу, частина якого номінована в доларах США і євро. Ревальвація позитивно впливає на інфляційні очікування населення й бізнесу – вони знижуються.

«Населення відчуває себе більш комфортно при ревальваційному тренді. Доходи більшості прив'язані до гривні, і ревальвація для багатьох – це розширення можливостей щодо купівлі імпорту, а це 90-95% автомобілів, побутової техніки, оргтехніки тощо», - зазначає експерт.

Мінуси ревальвації. Основний фундаментальний негатив від ревальвації – стимулювання споживання імпорту, зростання від'ємного сальдо торгового

балансу за підсумками 2019 року вище запланованого обсягу – до 13-14 млрд доларів.

Список використаних джерел;

1. Сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://minfin.com.ua/ua/amp/2019/11/05/39616713/&ved=2ahUKEwiZ2_ugpaHoAhWFrIsKHVL0AucQFjADegQIBhAY&usg=AOvVaw1OD4W_WJU2hjcb2Jilb8Aw&cf=1&cshid=1584440917864

2. Сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [3.https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://minfin.com.ua/ua/amp/2019/07/18/38441745/&ved=2ahUKEwiZ2_ugpaHoAhWFrIsKHVL0AucQFjAAegQIBhAC&usg=AOvVaw20gvGRKTA0LrhaXP5Ng3Fj&cf=1&cshid=1584440917864](https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://minfin.com.ua/ua/amp/2019/07/18/38441745/&ved=2ahUKEwiZ2_ugpaHoAhWFrIsKHVL0AucQFjAAegQIBhAC&usg=AOvVaw20gvGRKTA0LrhaXP5Ng3Fj&cf=1&cshid=1584440917864)

УДК 657.1:004+65.012.8:33

*Качмарик Тарас
Науковий керівник:
Наконечна Н.В., к.е.н., доцент
Львівський державний університет внутрішніх справ України*

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ

З набуттям незалежності України поступово визначився головний вектор її розвитку – інтеграція до європейського співтовариства. Євроінтеграційна ідея є свідомим і природним стратегічним вибором українського суспільства, підтвердженим багатьма випробуваннями. Дороговказом внутрішніх реформ стала Угода про асоціацію з ЄС, яка набула чинності у 2017р.

Характерною рисою сучасного світового розвитку країн є активізація інтеграційних процесів у світі та Європі. При цьому навіть ті країни, які не входять до складу інтеграційних об'єднань, неминуче відчують на собі їхній вплив. Після останнього розширення ЄС Україна стала безпосереднім сусідом Євросоюзу. Це відкриває нові можливості для поглиблення співпраці між Україною та ЄС [1].

Інтеграція України до ЄС є доволі непростим питанням, адже вона відбувається досить тривалий період, хоча й зрозуміло, що цей процес не може проходити швидко. Не один рік в Україні точилися дискусії щодо її інтеграційного вибору, тобто вибору моделі інтеграції. Революція гідності, анексія Криму та військові дії на сході України остаточно усунули полярність руху Захід – Схід і, нарешті, визначили наші інтеграційні пріоритети до європейського шляху розвитку. Інтеграційний вибір будь-якої країни має щонайменше три аспекти: правовий, економічний, політичний [2].

Слід також підкреслити вигоди для України після вступу до ЄС:

1. Політичні вигоди – будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет та територіальну недоторканість.

2. Економічні вигоди – перш за все це макроекономічна стабільність, додаткові інвестиції в економіку країни, надання субсидій сільському господарству та отримання позитивного сальдо торговельного балансу.

Щодо макроекономічної стабільності, то у цьому випадку мається на увазі, при вступі до ЄС Україна має підтягнути свої економічні показники до європейських стандартів, створити досить розвинений ринок, закріпити тенденції до економічного зростання і саме по собі принесе Україні уже позитивні результати. Україна також отримає переваги від запровадження єдиної валюти при вступі в ЄС.

3. Соціальні вигоди – передбачають ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення, тобто шенгенська зона, яка передбачає вільне пересування осіб в межах ЄС, забезпечення високого рівня життя населення та інше.

Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню соціальних умов України до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя і добробуту населення. У культурно-цивілізаційному аспекті євроінтеграція – це шлях до активізації взаємообміну між українською і західноєвропейськими культурами, одночасне становлення України й як інтегрованої частини глобального суспільства, й як національної держави. Членство в ЄС гарантує зміцнення національної безпеки України, захист її від агресії та територіальних претензій [3].

Одночасно з ЄС допомогу Україні надають інші міжнародні організації та країни. Світовий банк відіграє важливу роль у стимулюванні реформ та наданні консультаційної підтримки. МВФ часто виступає як каталізатор нагальних реформ, які сприяють макроекономічній та фінансовій стабільності. Найбільшими країнами-донорами є США, а також Канада, Німеччина, Японія, Швейцарія та Швеція. Фінансування надається переважно для проектів технічної допомоги. Основними напрямками технічної допомоги є ядерна безпека, національна безпека та оборона, врядування та громадянське суспільство, регіональний розвиток [4].

До пріоритетних реформ належить протидія корупції, реформування судової системи, конституційна та виборча реформи, поліпшення бізнес-клімату та підвищення рівня енергоефективності, а також реформа державного управління, у тому числі заходи щодо централізації.

Варто зазначити, що Україні потрібно не лише збільшувати прозорість даних і надавати статистику щодо наданої допомоги, а й ретельніше відстежувати ефективність цієї допомоги. Це дасть змогу збільшити вплив отриманої допомоги на економічний розвиток країни.

Можемо зазначити, що питання курсу України на євроінтеграцію залишається, як і раніше, надзвичайно актуальним і болючим. Не зважаючи на офіційне проголошення українським законодавством зазначеного напрямку розвитку двосторонніх відносин, формального прагнення нашої держави до

демократичних перетворень та рівня економічного розвитку держав-членів ЄС, зрушення відбуваються доволі повільно. На певне «потепління» у відносинах Україна - ЄС вказують зрушення в енергетичній сфері, зокрема, вдалі поставки газу з Угорщини і Польщі, об'єм яких, сподіваємося, буде лише збільшуватися.

Отже, необхідно виділити внутрішні чинники, що гальмують рух України до ЄС: по-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій; по-друге, тривогу викликає рівень корупції та економічної злочинності; по-третє, відсутність консенсусу стосовно європейського вибору серед населення; по-четверте, значна відмінність рівня життя населення; по-п'яте, невідповідність правових систем [5]. Таким чином, європейська інтеграція є стратегічною ціллю нашої держави, яка закріплена законодавчо.

Список використаних джерел:

1. Федоришина О. О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. URL <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1103> (дата звернення 25.02.2020).
2. Деліні М. М. Проблеми інтеграції України в світове співтовариство в сучасних умовах. URL : <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/12.pdf> (дата звернення 25.02.2020).
3. Тодощук А. В. Україна в інтеграційних процесах: ризики та переваги. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/168.pdf> (дата звернення 26.02.2020).
4. Пріоритети допомоги ЄС Україні: взаємовигідний рух назустріч. URL : http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products?pid=5989 (дата звернення 26.02.2020).
5. Відносини між ЄС та Україною: інформаційна довідка. URL:https://eeas.europa.eu/headquarters/headquartersHomepage/29685/node/29685_uk (дата звернення 27.02.2020).

УДК 336.27

*Олійник Валерія,
Науковий керівник:
Вінічук М.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку,
Львівський державний університет внутрішніх справ*

ТЕНДЕНЦІЇ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Недосконале державне регулювання фінансово-економічних відносин зумовило нецільове використання бюджетних коштів, неадресність соціальних виплат і допомог, неналежну підготовку та непрозорість проведення тендерів з державних закупівель, несвоєчасне фінансування та виконання державних проектів, прояви службових, посадових та корупційних зловживань.

Під впливом зазначених чинників знижується рівень економічної безпеки за усіма її структурними компонентами. Зазначені проблеми спонукають до пошуку додаткових фінансових джерел для забезпечення добробуту та належних умов життя громадян та виходу з фінансово-економічної й соціальної кризи. Зважаючи на це, на сучасному етапі спостерігається стрімке зниження рівня фінансової безпеки країни та подальше збільшення обсягів державного боргу, що провокує зростання боргового навантаження і, як наслідок, погіршення стану боргової безпеки та негативно позначається на показниках економічного розвитку України. В даному контексті актуалізується роль боргової безпеки у системі фінансової безпеки країни.

Під борговою безпекою розуміється залежність держави від дестабілізуючих факторів та від впливу ризиків і загроз, які породжені значними диспропорціями соціально-економічного розвитку України у поєднанні із великими обсягами боргової залежності від зовнішніх кредиторів, нестабільністю зовнішньоекономічних та політичних зв'язків [1, с. 48].

У чинному законодавстві України боргову безпеку розглядають як рівень заборгованості перед внутрішніми та зовнішніми позичальниками, вартості її обслуговування, ефективності використання з метою вирішення соціально-економічних потреб та стабілізації вітчизняної фінансової системи. Безумовно, саме зовнішній державний борг розглядається як заборгованість держави іншим країнам, міжнародним економічним організаціям та іншим особам. Державний зовнішній борг є частиною валового зовнішнього боргу країни, а внутрішній – як заборгованість держави власникам державних цінних паперів і іншим кредиторам [2].

Рівень граничного обсягу внутрішнього і зовнішнього державних боргів в Україні регламентується ст. 18 Бюджетного кодексу України, де зазначено, що величина основної суми боргу не має перевищувати 60 % фактичного річного ВВП України. У разі перевищення граничної величини боргу Кабінет Міністрів України зобов'язаний вжити термінових заходів з метою зменшення суми державного боргу до встановленого нормативного значення [3].

Стан показників фінансової компоненти економічної безпеки держави засвідчує контраверсійну ситуацію. Впродовж останніх років стан державного боргу зберігає стійку тенденцію до подальшого нарощування обсягів сукупного державного та гарантованого державою боргу України. Впродовж 2015 року сукупний борг збільшився на 42,9 % в порівнянні з 2014 роком й станом на 1 січня 2016 р. склав 74,5 млрд. дол. (рис. 1). Показник 2018 р. щодо розміру сукупного державного та гарантованого державою боргу досягнув 78,3 млрд. грн.

Зростання розміру державного боргу призводить до зниження рівня боргової безпеки держави та спричиняє низку негативних наслідків, серед яких варто виділити підвищення відсоткових ставок на ринку державних запозичень, зростання податкового навантаження на суб'єктів господарювання, зменшення споживчих витрат населення, відтік з країни коштів на обслуговування боргу, зниження міжнародного престижу країни [4].

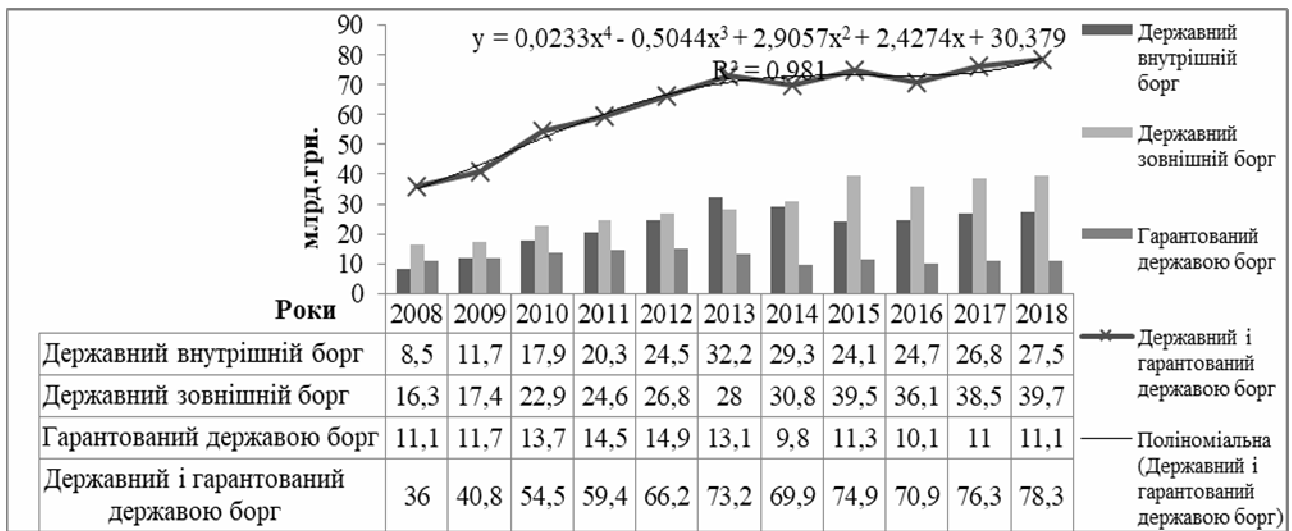

Рис. 1. Динаміка державного боргу України, 2008–2018 рр.

Розраховано за: [5]

Таким чином, зважаючи на те, що Україна перебуває на етапі кризи грошово-кредитної системи, значного послаблення фінансової стійкості та макроекономічної рівноваги, що проявляється у падінні ВВП, дефіциті платіжного балансу, зростанні рівня інфляції, невірній курсовій політиці Національного банку України, дефіциті державного бюджету та нарощенні державного боргу, варто констатувати нагальну необхідність визначення впливу боргової безпеки на рівень фінансової безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Вінічук М.В. Боргова безпека України в системі зміцнення економічної безпеки держави. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Львів: ЛьвДУВС, 2017. Вип. 1. 316 с.
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. К.: Атіка, 2002. 368 с.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>. (Дата звернення 9.02.2020 р.).
4. Василенко Д.А. Боргова безпека України – сучасний стан і напрямки покращення. Науковий блог. URL: <http://naub.ua.edu.ua/2014/borhova-bezpeka-ukrajiny-suchasnyj-stan-i-napryamky-pokraschennya/>. (Дата звернення 9.02.2020 р.). Офіційна сторінка Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>. (Дата звернення 9.02.2020 р.).

УДК 336.14

Паньків Оксана
Науковий керівник:
Мартин О.М., к.е.н., доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ ДЕФІЦИТОМ

Державний дефіцит – це фінансово-економічне явище в національній економіці, пов'язане з нестачею необхідних фінансових ресурсів для

забезпечення виконання завдань соціально-економічного розвитку в державі. Структура та обсяг державного бюджету є основними показниками фінансового стану будь-якої держави. Дефіцит державного бюджету породжує проблеми, що пов'язані з неспроможністю держави виконувати покладені на неї функції, забезпечувати сталий економічний розвиток, та зменшує рівень довіри зарубіжних фінансово-кредитних інституцій до уряду країни, що призводить до здорожчання обслуговування залучених нових позик.

Державний дефіцит є досить поширеним явищем, яке являє собою перевищення видатків над постійними доходами бюджету. Основною причиною виникнення бюджетного дефіциту є випереджаюче зростання бюджетних видатків порівняно зі зростанням доходів бюджету, що має місце в Україні протягом останніх років. Однак наявність бюджетного дефіциту не свідчить про незбалансованість бюджету, оскільки під час його складання та затвердження встановлюються обґрунтовані джерела фінансування.

Відповідно до причин, виділяють чотири види бюджетних дефіцитів:

- 1) бюджетні дефіцити воєнного стану, спричинені непомірними державними витратами на ведення воєнних кампаній;
- 2) бюджетні дефіцити, пов'язані з відбудовою національної економіки і великими інвестиціями в економіку у післявоєнний період або після великих катастроф природного або техногенного характеру;
- 3) найбільш суттєві бюджетні дефіцити, породжені несприятливим економічним розвитком, без дієвості економічного механізму і фінансової системи;
- 4) бюджетні дефіцити, обумовлені політичними чинниками, що є результатом лобістських груп у парламенті [1, с. 102]

Сьогодні в Україні основними причинами виникнення бюджетного дефіциту є: зменшення обсягів виробництва, зниження ефективності національної економіки; несвоєчасне здійснення структурних змін в економіці; невважена цінова та кредитна політика, розвиток інфляційних процесів; необґрунтована фінансова політика, зростання видатків при зниженні доходів, надмірні державні витрати; нестабільна політична та економічна ситуація; недосконалість та нестабільність українського законодавства, часті його зміни; високий рівень тіньової економіки; відсутність інвестиційної привабливості національної економіки через нестабільність інвестиційного клімату [2, с. 106].

Згідно з Маастрихтською угодою допустимий бюджетний дефіцит знаходиться на рівні 3% від ВВП. Щоб забезпечити цю вимогу та з урахуванням зарубіжного досвіду управління бюджетним дефіцитом, в Україні необхідно:

- 1) нарощувати дохідну частину бюджету за рахунок збільшення оподаткування заможних верств населення;
- 2) пом'якшення податкового навантаження для громадян з низьким рівнем доходу;
- 3) посилити контроль за випадками ухилення від сплати податків, тобто провести детінізацію економіки;
- 4) скоротити кількість зайнятих у державному секторі економіки;

5) зменшити видаткову частину бюджету [3, с. 735].

На наш погляд, важливим заходом є також реструктуризація видаткової частини бюджету. До основних заходів цього напрямку доцільно віднести такі: бюджетні кошти, які спрямовані на розвиток економіки бажано використовувати на напрямках, що вирішують завдання структурної перебудови економіки, визначають науково-технічний прогрес, приносять прибуток, або мають вирішальне значення у суспільному виробництві чи споживанні; обґрунтовану розробку окремих бюджетних програм з врахуванням можливості використання для їхнього фінансування власних надходжень; удосконалення механізму планування і фінансування видатків з урахуванням науково-обґрунтованих фінансових нормативів бюджетного забезпечення, фінансових норм, які доцільно розробити найближчим часом; скорочення та оптимізація непродуктивних видатків; ліквідація необґрунтованих економічних і соціальних пільг; коректування трансфертної політики; запровадження жорсткого режиму економії.

Проблема подолання дефіциту бюджету в Україні є однією з найбільш важливих фінансових питань. Фінансування бюджету за рахунок зовнішніх запозичень необхідно проводити з урахуванням утримання розміру боргу в допустимих безпечних межах. Ефективне управління бюджетним дефіцитом і збалансована боргова політика можуть забезпечити в Україні соціально-економічні перетворення і економічний поступ.

Список використаних джерел:

1. Коляда Т.А. Бюджетний дефіцит України: сутність, причини виникнення та особливості управління / Т.А. Коляда, О.С. Косминіна // *Modern Economics*. – 2018. – № 12. – С. 100-105.

2. Хоменко І.О. Управління бюджетним дефіцитом в сучасних умовах / І.О. Хоменко, А.О. Порицька // *Економіка та управління на транспорті*. – 2018. – Вип. 6. – С. 160-166.

3. Мацедонська Н. В. Зарубіжний досвід управління бюджетним дефіцитом / Н. В. Мацедонська // *Глобальні та національні проблеми економіки*. – 2015. – № 3. – С. 732–735.

УДК. 614.11:314

*Петрайко В.
Науковий керівник:
Килин О.В. к.е.н., доцент
Львівський інституту економіки і туризму*

СУТЬ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

У ринковій економіці постійний кругообіг коштів як в межах окремого підприємства, так і в масштабах економіки в цілому є об'єктивною умовою їх

життєздатності. Складовою цього кругообігу виступають грошові надходження і грошові витрати суб'єктів господарювання. Грошовий обіг відображає відносини між учасниками процесу виробництва, розподілу, споживання, а тому має свої специфічні важелі впливу на хід та результати виробничо-господарської діяльності підприємства. Саме це дає підстави вважати управління грошовими потоками складовою фінансового менеджменту. Питання ефективності управління грошовими потоками підприємства на сьогодні є досить актуальним, оскільки величина грошових потоків свідчить про стан самого підприємства, є основою для його самофінансування та впливає на його платоспроможність і ліквідність [1].

Концептуальні основи сутності, виникнення та руху грошових потоків достатньо широко розглядаються у працях зарубіжних та вітчизняних учених: І. Бланка, Ю. Біндасова, В. Ковальова, Л. Лігоненко, А. Поддєрьогіна, О. Терещенка, О. Шеремета та інших. Проте, незважаючи на досить багато напрацювань із зазначеної теми, ще не визначено єдиного однозначного підходу щодо визначення та тлумачення категорії «грошові потоки» та не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками підприємства.

Метою цієї роботи є теоретичне обґрунтування сутності управління грошовими потоками підприємства та визначення і системи управління ними.

Фінансово-господарська діяльність підприємства нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, у результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. Виходячи з цього особливого значення набуває поняття «грошовий потік», яке привертає увагу багатьох практиків і науковців.

Управління грошовими потоками – один із найважливіших сегментів фінансової роботи на підприємстві, від ефективності організації якого залежать як поточні результати діяльності, так і майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта [2]. У процесі розвитку економічних відносин в Україні зростає увага до проблеми оптимізації грошових потоків підприємства. Це зумовлено тим, що перехід до ринкової економіки суттєво підвищує роль та місце руху грошових коштів у системі управління підприємством. Тому управління грошовими потоками підприємства є необхідною функціональною стратегією, успіх якої є запорукою високих результатів підприємницької діяльності, конкурентоспроможності та динамічного розвитку підприємства [3].

Головна увага в процесі управління грошовими потоками повинна зосереджуватися на пріоритетних потоках за фінансово-господарськими операціями, а саме тих, що забезпечують формування більшої частини вартості підприємства та його прибутку й здійснюються на регулярній основі. При цьому грошовий потік від операційної діяльності суб'єкта господарювання має розглядатися як основне джерело фінансового забезпечення його господарської діяльності в подальші періоди. Тому одна з ключових характеристик підприємства, що ефективно функціонує, – наявність протягом тривалого часу позитивного операційного грошового потоку з порівняно стабільною абсолютною величиною.

Ефективне управління грошовими потоками визначається базовими

положеннями щодо організації управління ними. Грошові потоки не можуть виникати внаслідок бездіяльності підприємства. Вони є невід’ємною складовою фінансового та операційного циклів, що вимагає узгодження фінансових рішень між усіма напрямками управління фінансами підприємства. Управління грошовими потоками потребує відповідного інформаційного наповнення системи прийняття управлінських рішень. А також передбачає однозначність трактування прийнятих фінансових рішень, чіткість доведення їх до виконавців та забезпечення адекватного зворотного зв’язку – моніторингу, перегляду та корегування фінансових рішень.

Управління грошовими потоками як цілісна система включає реалізацію певних етапів (рис.1).

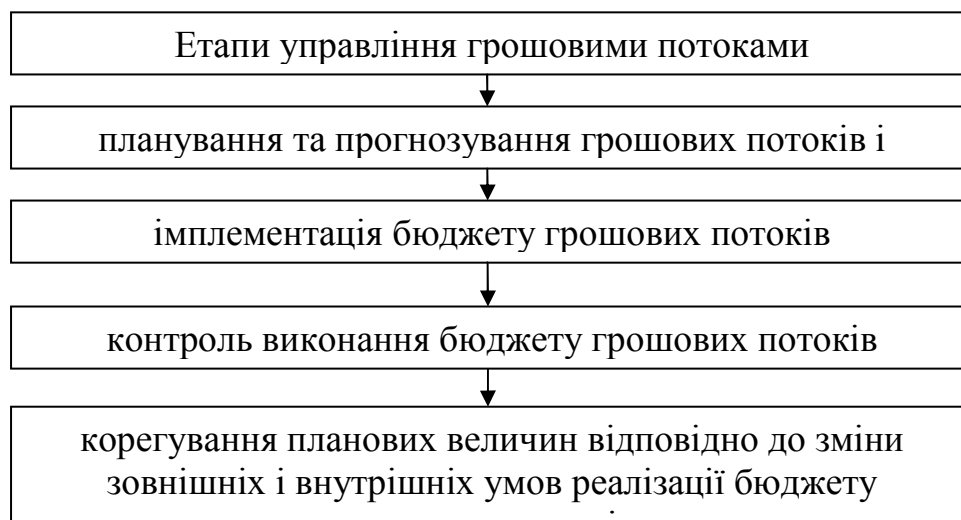

Рис. 1. Етапи управління грошовими потоками [4]

Отже, грошові потоки підприємства – це складне явище підприємства і є невід’ємною частиною його фінансової системи. Тому організація управління грошовими потоками має відбуватися комплексно, разом з іншими напрямками фінансового управління. Від якості та ефективності управління грошовими потоками залежить не тільки стійкість підприємства в конкретний проміжок часу, а й можливість подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху на довгострокову перспективу.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс/ Игорь Александрович Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Ника-Центр, 2004. – 528 с.
2. Біндасова Ю. О. Теоретичні аспекти формування системи управління грошовими потоками підприємства / Ю. О. Біндасова // Научно-технический сборник. – 2014. – № 77. – С. 388–394.
3. Балабанов И. Т. Финансовый анализ и планирование / И. Т. Балабанов. – 2-е изд., доп. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 208 с.
4. Поддєрьогін А. М. Ефективність управління грошовими потоками / А. М. Поддєрьогін, Я. І. Невмежицький // Фінанси України. – 2007. – № 11. – С. 119–127.

*Разгоняєв Глеб
Науковий керівник:
Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

Однією з головних проблем, з якою стикаються нові і зростаючі компанії, є пошук фінансування. Крім загальновідомих джерел, таких, як оформлення кредиту в банку, на сьогоднішній день існує кілька альтернативних варіантів залучення інвестицій. Автор розглядає кілька джерел фінансування для малого бізнесу, включаючи їх альтернативні варіанти.

Отже, стартапи, які шукають кошти для придбання власних приміщень, можуть скористатися бізнес-іпотекою. Такий вид позики оформляється на термін від 2 до 5 і більше років в залежності від умов угоди. Іпотека надається на майно, що фінансується за рахунок початкового внеску. За даними на 21.02.2020р., в Україні комерційний кредит можна оформити в ПриватБанку (16% річних в гривні від 1 року до 5 років), УкрСиббанку (від 13,9% у гривні до 3 років), Мегабанку (до 5 років в гривні, доларах США і євро), Укрексімбанку (до 10 років в гривні - 17,05%, доларах США - 6,30% і євро - 5,80%), Укргазбанку (проект «Нерухомість для клієнтів МСБ» - від 18,5% в гривні до 7 років) і т.д. Такий тип позики також можна оформити у деяких забудовників.

Стартапи, які поки не мають своїх активів, можуть оформити кредит без застави на розвиток. Недолік такого фінансування полягає в високих процентних ставках, так як такий тип позики нічим не забезпечений. В Україні кредит на розвиток бізнесу можна оформити в ПриватБанку, Credit Agricole, Кредобанку (отримавши інвестиційний кредит і кредит на придбання транспортних засобів), УкрСиббанку (оформивши кредит на покупку автомобіля або обладнання), Укргазбанку (банк пропонує як інвестиційне фінансування компанії, так і спеціальні програми розвитку бізнесу в рамках співпраці з Німецько-українським фондом) і т.д. Крім того, на початку лютого 2020 року Кабінет міністрів України представив держпрограму «Доступні кредити 5-7-9%», в рамках якої підприємці мають отримувати позики за зниженою процентною ставкою в 5, 7 і 9% для відкриття або розвитку власної справи. Згідно з очікуваннями Кабміну, дана ініціатива уряду дозволить створити близько 90 тис. легальних робочих місць в перший рік запуску програми. На першому етапі держава буде надавати бізнесу позики на п'ять років у розмірі 1,5 млн. грн. Ставка кредиту на власну справу буде залежати від розміру бізнесу:

- 5% – для діючого та нового бізнесу, який створить два робочих місця;
- 7% – для бізнесу, який не створить нових робочих місць, а його виручка не перевищує 25 млн. грн. З кожним новим найнятим співробітником ставка буде скорочуватися на піввідсотка;

- 9% – для існуючого бізнесу з виручкою 25-50 млн. грн.

В даний момент учасниками програми «Доступні кредити 5-7-9%» є чотири банки: Укргазбанк, Ощадбанк, Приватбанк та Укрексімбанк. Очікується, що до програми приєднається ще 12 українських банків.

Наступним джерелом фінансування є факторинг, фінансування під поступку грошових вимог клієнта до дебітора - простіше кажучи, покупка боргів. Основною діяльністю факторингової компанії є кредитування підприємств шляхом викупу короткострокової дебіторської заборгованості, що, як правило, не перевищує 6 місяців. Таке джерело фінансування розраховане на постачальників продукції, коли за умовами договору необхідно реалізовувати товар на умовах відстрочення платежу. Також факторинг може підійти невеликим компаніям, у яких немає бухгалтерських або фінансових відділів, і немає часу, щоб відстежити прострочені платежі. В Україні послуги факторингу надають Альфа-Банк, Піреус Банк, Укрсоцбанк, банк Південний, а також численні факторингові компанії.

Венчурний капітал - капітал вкладників, призначений для фінансування нових, зростаючих компаній, і пов'язаний з високим або відносно високим ступенем ризику. Багатьом стартапам, здебільшого технічного напрямку, вдалося залучити таким чином мільйонні інвестиції (корпоративний месенджер Slack зміг залучити 250 млн. долл. на розвиток продукту і маркетинг), використовуючи гроші для розширення бізнесу і подальшого зростання компанії. Єдиним недоліком є те, що венчурні інвестори можуть тримати компанію на короткому повідку, чекаючи повернення інвестицій протягом декількох років. В Україні існує кілька венчурних фондів, де можна знайти фінансування для свого проекту, серед них AVentures, Chernovetskyi Investment Group, Digital Future, Genesis Investments, Noosphere Ventures, TA Ventures і Universal Commerce Group.

Випуск облігацій також є розповсюдженим для залучення фінансового інвестування. Облігації - боргові зобов'язання, що підтверджують відносини позики між інвесторами та емітентами. Деякі компанії продають цінні папери через краудфандінгові платформи, але найчастіше продаж облігацій здійснюється через особисті бази клієнтів. Для залучення потенційних інвесторів деякі компанії вдаються до творчих рішень. Так, замість виплати відсотків по облігаціях британський виробник шоколаду Hotel Chocolat відправляв інвесторам щомісяця коробки цукерок. Таким чином, компанія змогла залучити 4 млн. фунтів стерлінгів від 100 тис інвесторів. Онлайн-рітейлер Naked Wines привернув 5 млн. фунтів стерлінгів від членів свого винного клубу, яким на вибір пропонувалися 7% річних за облігаціями або 10% знижка на покупку вина. В Україні реєстрацією облігацій здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦБФР).

Ми розглянули лише деякі джерела фінансування малого бізнесу, оскільки обсяг тез лімітований. Поза уваги лишились кредитні картки, приватні акціонери, міні облігації та краудфандинг.

Список використаних джерел:

1. Касьян О.Ю. Фінансування малого бізнесу в Україні: проблеми та можливості розширення. *Управління розвитком*. 2013. № 5. С. 85–87
2. Стан та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. URL: <http://agroua.net/economics/documents/category-92/doc-85/>.

УДК 658.1

*Соловійов Даниїл
Науковий керівник:
Мартин О.М., к.е.н., доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Трансформаційні процеси в українській економіці суттєво змінили умови функціонування суб'єктів господарювання, здійснення ними господарсько-фінансової діяльності, яка визначає як економічну, так і фінансову безпеку підприємства. Економічна безпека підприємства визначає економічну безпеку держави, оскільки ефективно функціонуюче підприємство є основою захисту національних економічних інтересів і національної економіки в цілому.

Економічна безпека підприємства – «це стан його захищеності від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз і ризиків, дестабілізуючих чинників, при якому забезпечується стабільність реалізації його основних комерційних і соціальних цілей» [1, с. 89]. Базовою складовою економічної безпеки підприємства є фінансова безпека, оскільки без ефективної системи фінансової безпеки підприємства неможливо забезпечити стійкий економічний розвиток і зростання підприємства.

Фінансова безпека підприємства визначається кількісно і якісно детермінованим рівнем фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру і створює необхідні передумови його стійкого зростання в поточному і перспективному періоді [2, с. 24]. Фінансова безпека підприємства дозволяє підприємству самостійно розробляти і реалізувати фінансову стратегію в умовах ринкового середовища і конкуренції. Фінансова безпека реалізується тоді, коли на підприємстві існує такий фінансово-економічний стан, який забезпечує: «фінансову рівновагу, стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді; потреби підприємства у фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення підприємства; достатню фінансову незалежність підприємства; достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень; захищеність фінансових інтересів власників підприємства» [1, с. 90]; оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства; ідентифікацію зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз фінансовому стану підприємства та

розробку заходів для їх вчасного усунення; самостійність при розробці та впровадженні фінансової стратегії; проведення оцінку фінансової безпеки кількісними та якісними показниками, які мають певні граничні значення.

Фінансова безпека підприємства, яка безпосередньо пов'язана із всією сукупністю фінансових відносин (між засновниками, між підприємством і зовнішнім середовищем, між підприємством і державою, іншими організаціями, фінансовими установами), характеризується системою індикаторів – ефективність управління, платоспроможність і фінансова стійкість, ділова активність, інвестиційна привабливість.

Управління фінансовою безпекою підприємства – це комплекс збалансованих взаємозалежних рішень як у сфері забезпечення фінансових інтересів суб'єкта господарювання, так і в управлінні його фінансовою діяльністю. Забезпечення фінансової безпеки підприємства в сучасних нестабільних умовах повинно носити стратегічний підхід і передбачає здійснення певних етапів управління: ідентифікація загроз і небезпек підприємства; визначення або коригування індикаторів фінансової безпеки підприємства залежно від зміни стану зовнішнього середовища, цілей і завдань підприємства; розроблення системи моніторингу фінансової безпеки; розробка заходів, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки підприємства як у короткостроковому, так і в довгостроковому періодах; контроль за вжитими заходами; аналіз вжитих заходів, їх оцінювання і коригування [3, с. 352].

Сьогоднішні нестабільні кризові умови господарювання передбачають, що управління фінансовою безпекою повинно носити антикризовий характер. Відповідно антикризове управління фінансовою безпекою підприємства повинно бути спрямоване на вирішення таких завдань: ідентифікація загроз і ризиків як причин зростання небезпеки в процесі господарської діяльності; визначення індикаторів фінансової безпеки підприємства та їх критичних значень; розроблення системи моніторингу рівня фінансової безпеки та систематичне його проведення; розробка антикризових рішень, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки підприємства; узгодження процесу реалізації антикризових рішень щодо фінансової безпеки із завданнями та пріоритетами інших складових економічної безпеки; контроль за реалізацією рішень, їх оцінка та корегування [4, с. 357].

Ефективна стратегія управління фінансовою безпекою підприємства передбачає контроль небезпек і загроз внутрішнього і зовнішнього середовища, ефективне використання власних ресурсів, сприяє ефективному господарюванню, забезпечує високий рівень захищеності і конкурентоспроможності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кракос Ю.Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю.Б. Кракос, Р.О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2008. – № 1. – С. 86-97.
2. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А.Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 776 с.

3. Корнієнко Т.О. Управління фінансовою безпекою на підприємстві / Т.О. Корнієнко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 8. – С. 350-358.

4. Штангрет А.М. Антикризове управління фінансовою безпекою підприємства: теоретичні аспекти / А.М. Штангрет, Т.М. Караїм // Економічний вісник університету. – 2013. – Вип.20 (1). – С. 178-182.

УДК 336.1

*Тимчина Ольга
Науковий керівник:
Жидовська Н.М., к.е.н., доцент
Львівський національний аграрний університет*

ПЕРЕВАГИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЛІКАРНЯНИХ В УКРАЇНІ

Першим кроком до подолання неспроможності у системі охорони здоров'я України та продовження боротьби з корупцією у сфері соціального страхування є прийняття урядом Постанови від 03.03.2020 № 159 «Про особливості ведення Електронного реєстру листків непрацездатності до забезпечення інформаційної взаємодії електронної системи охорони здоров'я з Електронним реєстром листків непрацездатності». Саме цим рішенням Кабмін зобов'язав до 01.04.2020: [2].

- МОЗ – розробити та затвердити за погодженням із Фондом соціального страхування порядок видачі, продовження та обліку листків непрацездатності;
- ПФУ – створити та протестувати програмні засоби веб-орієнтованого сервісу та забезпечити реєстрацію у сервісі лікарів.

Лікарі вноситимуть інформацію про тимчасову непрацездатність до Електронного реєстру листків непрацездатності та засвідчуватимуть кваліфікованим електронним підписом. На підставі цих даних створюватимуть листок непрацездатності.

Завданням електронної системи охорони здоров'я є забезпечення можливості використання пацієнтами електронних сервісів для реалізації їх прав за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, автоматизація ведення обліку медичних послуг і управління медичною інформацією, запровадження електронного документообігу у сфері медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій.

Впровадження електронних лікарняних буде сприяти наступному (рис.1):

Як відомо, навколо лікарняних відбувається багато шахрайства. Велика кількість людей купляли несправжні лікарняні в інтернеті. Через фейкові лікарняні, держава витратила мільярди гривень на рік. Електронні лікарняні не можливо буде підробити без участі лікаря.

Громадянам можна буде не відвідувати лікарню ще раз, щоб закрити лікарняний. Планується, що лікарняний, який буде відкривати лікар, матиме фіксований термін і автоматично буде закриватися сам. Якщо людина буде

потребувати ще лікування, то вона звернеться знову до лікаря і в день закриття попереднього лікарняного відкриють їй новий. Інформація у фонд та до роботодавця буде передаватися автоматично без довгого колообігу паперових бланків. [1].

Рис.1. Переваги впровадження системи електронних лікарняних.

Запобіжники та гарантії прозорості у системі електронних лікарняних:

1. Кожен лікарняний повинен бути підписаний електронним цифровим підписом - тобто буде запроваджена персональна відповідальність лікаря, який видав документ.

2. Електронний обіг дасть можливість відслідкувати, чи лікарняний видав профільний лікар, адже часті випадки, коли лікарі дають документи щодо хвороб, які не відповідають їхньому профілю, це – потенційні корупційні ризики.

3. Можливість боротися та відслідковувати потенційні “схеми”, коли “на лікарняний” іде половина співробітників підприємства, які по факту продовжують працювати, але отримують ще й виплати з Фонду соцстрахування.[3]

Як бачимо, запровадження такої електронної автоматизованої системи дасть змогу перевіряти правомірність видачі пацієнтам електронних лікарняних і звести до мінімуму зловживання у цій галузі.

Список використаних джерел:

1. Зустрічайте – електронні лікарняні: прийнято постанову КМУ. URL:<https://news.dftk.ua/labor/social-protection/61050>

2. Постанова КМУ від 03.03.2020 № 159 «Про особливості ведення Електронного реєстру листків непрацездатності до забезпечення інформаційної взаємодії електронної системи охорони здоров'я з Електронним реєстром листків непрацездатності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2020-%D0%BF>

3. Уряд запроваджує електронний лікарняний з 1 квітня. URL:<https://www.epravda.com.ua/news/2020/03/3/657659/>

Швед Наталія, Бомко Олена
Науковий керівник:
Мартин О.М., к.е.н., доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ

Державний борг є важливою складовою фінансово-економічної системи, здійснює вплив на її функціонування в цілому та окремі її складові, зокрема на грошово-кредитну і валютну системи, державний борг, інфляційні процеси, іноземні інвестиції. Управління державним боргом – це комплекс макроекономічних заходів держави, що спрямовані на погашення кредитів, організацію процесу виплати доходів за зобов'язаннями, тобто це «цілеспрямована діяльність держави стосовно залучення та обслуговування як внутрішніх, так і зовнішніх запозичень задля забезпечення оптимального обсягу фінансових ресурсів для фінансування потреб держави та забезпечення необхідного рівня боргової безпеки» [1, с. 49].

Управління державним боргом у широкому розумінні – це формування одного з напрямків фінансової політики держави, пов'язаної з його діяльністю як позичальника, кредитора і гаранта. Під управлінням державним боргом у вузькому розумінні вважається сукупність дій, пов'язаних із підготовкою до випуску і розміщенням довгострокових зобов'язань держави, регулюванням ринку державних цінних паперів, обслуговуванням і погашенням державного боргу, наданням кредитів і гарантій.

Управління державним боргом передбачає такі етапи:

1) Залучення кредитних ресурсів (визначення обсягу позик, їх структури, переліку інструментів залучення коштів, кредиторів та умов кредитування).

2) Організацію раціонального використання кредитних ресурсів (визначення напрямів використання запозичених коштів; відбір національних інвестиційних проектів із оптимальним співвідношенням рівнів ризиковості та прибутковості, на фінансування яких можна спрямувати кредитні ресурси).

3) Обслуговування державного боргу та його погашення (сплата відсотків за державними кредитами; повернення кредитних ресурсів; рефінансування та реструктуризація державного боргу, консолідація та конверсія позик).

4) Контроль за залученням та використанням державних позик (аудит державного боргу; контроль за цільовим використанням кредитних коштів; оцінка ефективності управління державним боргом; публічне оприлюднення інформації щодо державного боргу, тощо) [2, с. 207].

Суттєве зростання боргового навантаження упродовж останніх років в Україні обумовлено такими чинниками:

1) різке падіння реального ВВП в результаті воєнного конфлікту на сході України, анексії Криму, скорочення обсягів виробництва;

2) зниження внутрішнього споживчого попиту внаслідок інфляційних процесів та відсутності відчутного зростання доходів населення;

3) негативний вплив реальної відсоткової ставки НБУ на боргову сферу та обмеження функціонування ринку позичкового капіталу;

4) різке зростання дефіциту державного бюджету внаслідок зниження надходжень до бюджету та різкого зростання витрат бюджету, зокрема на безпеку та оборону, фінансову соціальну підтримку внутрішньо переміщених осіб та підтримку учасників АТО/ООС, обслуговування державного боргу;

5) необхідність покриття дефіциту Пенсійного фонду за рахунок доходів бюджету;

6) необхідність подальшої бюджетної підтримки державних підприємств і банків;

7) урядом за рахунок внутрішніх запозичень активно проводилася капіталізація державних банків, здійснювалася фінансова підтримка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [3, с. 384].

В Україні більшість державних позик спрямовується на: фінансування бюджетного дефіциту – 84% державних запозичень, формування валютних резервів і підтримку національної валюти – 14%, інвестиційні проекти – 2% [2, с. 209]. Тому стратегічна мета політики управління державним боргом в Україні має бути зорієнтована на досягнення оптимальної структури та найвищого ефекту від використання позикових коштів.

Управління державним боргом на стратегічному рівні передбачає:

1) формування політики щодо державного боргу;

2) визначення основних показників і граничних значень державної заборгованості;

3) визначення основних напрямів впливу на мікроекономічні та макроекономічні показники;

4) визначення пріоритетних напрямів використання залучених ресурсів;

5) оптимізація структури державного боргу з огляду на зміни в економічному середовищі з урахуванням майбутніх валютних ризиків;

6) запровадження системи моніторингу боргової безпеки, суть якої полягає в ідентифікації ризиків, що загрожують борговій безпеці, та умов, які визначають загострення цих ризиків, або ж можуть пом'якшити їх вплив на стан боргової безпеки.

Список використаних джерел:

1. Петлін І.В. Особливості механізму управління державним боргом / І.В. Петлін, О.І. Баран, І.А. Чучман // Економіка і управління. – 2018. – № 2. – С. 48-52.

2. Олексійчук С.В. Проблематика управління державним боргом України / С.В. Олексійчук // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Вип. 17. – С. 206-211.

3. Лютий І.О. Державний борг України: динаміка та напрями управління / І.О. Лютий, С.І. Зикова // Бізнес Інформ. – 2019. – № 2. – С. 383-389.

СЕКЦІЯ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І
ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Вента Наталія
Науковий керівник: Хом'як Р. Л.
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сьогодні, в період нестабільної економічної ситуації, глобальних змін в різних сферах діяльності підприємств, проблема обліку дебіторської заборгованості є досить актуальною, бо саме від наявності та ефективності управління дебіторською заборгованістю залежить фінансовий стан підприємства, адже бухгалтерський облік дебіторської заборгованості – один з найважливіших інструментів управління грошовими потоками та ефективності їх використання.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума [1].

Щодо обліку довгострокової дебіторської заборгованості згідно з вимогами П(С)БО 10, у першу чергу необхідно внести зміни у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», тобто чітко розмежувати поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. У даному стандарті до сих пір не відзначено, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку.

Однією з проблем організації обліку дебіторської заборгованості можна назвати непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів до обліку на підприємствах. Тому часто отримуємо недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі. Розрахунок резерву необхідно проводити на підставі середніх статистичних даних.

Також слід зазначити, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним і вони обліковуються на різних рахунках. Потрібно створити спеціальну класифікацію дебіторської заборгованості, що надасть можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів угруповання розрахунків з дебіторами за класифікаційними ознаками [2].

Не менш важливою проблемою є співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у загальній їх структурі. Як відомо, бажаним є співвідношення, коли кредиторська заборгованість переважає дебіторську на 10 – 12 % [3].

Однак, як показують дослідження, на деяких підприємствах кредиторська заборгованість переважає зобов'язання у 10 і більше разів, тому рішенням даної проблеми є розробка моделі співвідношення дебіторської та кредиторської

заборгованості, яка дозволила б швидко та якісно виявляти негативні явища, не допустити прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до безнадійної.

Для вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати:

1) Розробити комплекс заходів щодо:

по-перше, пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів;

по-друге, постійного моніторингу потенційних дебіторів (оцінювання фінансового стану та платоспроможності, ринкової репутації, іміджу тощо).

2) Створювати резерв сумнівних боргів та виробити порядок його визначення в обліковій політиці підприємства;

3) Своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення фактичної дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування [2].

4. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості.

Ще одним шляхом покращення обліку дебіторської заборгованості є її автоматизація, тобто необхідно здійснювати такі заходи:

1) створювати інформаційну базу дебіторської заборгованості учасників розрахунків;

2) звіряти в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості;

3) проводити взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості

4) вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що в обліку дебіторської заборгованості існує ще багато спірних та нерозв'язаних питань. Проте, організація обліку дебіторської заборгованості має важливе значення, оскільки дозволяє упорядкувати та надати достовірну інформацію про заборгованість підприємства. Застосування запропонованих шляхів вирішення проблем, дозволить підвищити ефективність обліку дебіторської заборгованості, попередити або уникнути неплатоспроможності та покращити діяльність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237.

2. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік та оподаткування: навч. посібник / За ред. Р.Л. Хомяка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. – 1220 с.

3. Горбачова О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / О. М. Горбачова, Л. В. Лахай. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

*Гельбич Тетяна
Науковий керівник:
Грицак О.С., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

ОБЛІК ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Лісове господарство – це галузь народного господарства, яка займається вивченням, обліком, розведенням і відтворенням лісів, охороною їх від пожеж, хвороб і шкідників, регулюванням лісокористування, підвищенням продуктивності лісів. Лісове господарство належить до галузей матеріального виробництва і включає продукцію лісогосподарського, лісозаготівельного, деревообробного, сільськогосподарського, будівельного та інших виробництв. Для підприємств лісового господарства важливе значення має організація та ведення бухгалтерського обліку витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції. Від належної організації цієї ділянки обліку залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентноспроможність на ринку та ефективність роботи в цілому.

Над дослідженням проблем обліку витрат і калькулювання собівартості продукції лісового господарства працювали такі вітчизняні вчені, як Т.Вовчук, Б. Богач, Н. Кисіль, В. Озеран, М. Чік, О. Юрченко, та інші. Не зважаючи на це, питання раціоналізації методики і організації обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в лісовому господарстві і надалі залишається актуальним.

Облік та групування витрат підприємств лісового господарства здійснюють у відповідності до П(С)БО 16 «Витрати» з урахуванням специфіки підгалузі. Для обліку витрат підприємства лісового господарства застосовуються рахунки 8 та 9 класу рахунків [1].

Витрати на виробництво продукції лісового господарства можна згрупувати за такими ознаками [2]:

1) за видом продукції, робіт, послуг: лісосіки, відведені під всі види рубок; молодняки, пройдені доглядом; насадження, пройдені рубками, пов'язаними з веденням лісового господарства; дороги лісогосподарського призначення, виконані господарським методом;

2) за видами витрат: витрати за економічними елементами (матеріальні витрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші операційні витрати), витрати за статтями калькуляції (сировина і матеріали; енергія технологічна; основна заробітна плата виробничих робітників; витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання; витрати на підготовку й освоєння виробництва);

3) за способами перенесення вартості на продукцію: витрати прямі, непрямі;

- 4) за ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат: витрати змінні, постійні;
- 5) за календарними періодами: витрати поточні, довгострокові, одноразові;
- 6) за доцільністю витрачання: продуктивні, непродуктивні та надзвичайні;
- 7) за визначенням віднесення до собівартості продукції: витрати на продукцію (витрати на матеріали, зарплата, амортизація верстатів тощо), витрати періоду (витрати на управління, збут продукції та інші операційні витрати).

При побудові обліку витрат на підприємствах лісового господарства необхідно враховувати особливості діяльності, а саме: тривалість операційного циклу росту деревини. Адже здебільшого на підприємствах лісового господарства він більший, ніж на підприємствах інших галузей [3].

Для підтримання лісових ресурсів в належному стані, на їх відтворення та підвищення продуктивності лісів у лісогосподарських підприємств виникає ряд витрат, які притаманні лише цій галузі. Зокрема, це витрати на будівництво доріг лісогосподарського призначення, гідролісомеліорацію і лісоосушення, охорону лісів від пошкоджень, пожеж, самовільних порубок, заходи по боротьбі з шкідниками і хворобами лісу тощо. У відповідності до Інструкції по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України [2] зазначені вище витрати належать до основного виробництва, і відносяться на рахунок 23 “Витрати по лісовому господарству” як прямі операційні витрати. Однак витрати по вищезазначених заходах не створюють окремого виду продукції, є суспільно необхідними витратами для підтримання лісових ресурсів в належному стані і мають різну економічну природу з лісозаготівельними витратами. У зв'язку з цим доцільно основним критерієм визнання витрат на формування лісових активів використовувати тривалість періоду підготовки до використання за призначенням. Отже витрати на відтворення лісових ресурсів повинні бути відображені в складі витрат на формування довгострокових біологічних активів [4].

Правильно організований облік витрат, вибір ефективних методів калькулювання дозволить підприємствам лісової галузі знизити собівартість продукції та підвищити її конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну від 30.11.1999 р. №291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/>
2. Інструкція по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України: Затверджено наказом Міністерства лісового господарства України від 17 липня 1996 року № 72 (у редакції від 17.07.1996) [Електронний ресурс] // Офіційний

веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=z0459-96>

3. Богач Б.М. Організація виробничого обліку й аналізу собівартості продукції підприємств лісового господарства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Б.М. Богач. – Тернопіль, 2008. – 20 с.

4. Замула І. В., Шавурська О. В. Бухгалтерський облік операцій з лісокористування / // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. - 2014. - Вип. 2. - С. 179-184.

УДК 336.67

*Каращук Оксана
Науковий керівник:
Воляник Г.М., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Формуванню фінансових результатів діяльності підприємств передують складна облікова робота, від якості якої залежать достовірність та об'єктивність інформації, що необхідна для прийняття управлінських рішень. Саме тому організація обліку фінансових результатів для досліджуваного підприємства є важливим напрямом його діяльності.

Якість прийняття управлінських рішень щодо фінансових результатів залежить від інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку. Недостатнім є лише списання на відповідні субрахунки з обліку фінансових результатів доходів та витрат певного напрямку діяльності.

Розуміння сутності та вдосконалення облікового відображення фінансових результатів діяльності підприємств та прийняття ефективних управлінських рішень щодо подальшого їх розвитку – головна передумова підвищення ефективності діяльності підприємств.

Для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємств важливе значення має чітке розмежування результатів за видами діяльності. З цією метою доцільно розмежовувати результати операційної діяльності підприємства з виділенням результатів його основної (виробничо-збутової) діяльності та результатів іншої операційної діяльності шляхом ведення відповідних рахунків до рахунка 791 “Результат операційної діяльності”, а саме: 7911 “Результат основної діяльності” і 7912 “Результат іншої операційної діяльності”, що дозволить без додаткових затрат праці та часу отримувати інформацію стосовно результатів основної й іншої операційної діяльності, а також динаміки їх показників для забезпечення потреб ефективного менеджменту [1].

З метою спрощення записів в аналітичному обліку доходів і витрат та скорочення часу на визначення рахунків (статей) аналітичного обліку рекомендується при визначенні за первинними документами кореспонденції рахунків (бухгалтерських проведень) після коду синтетичного рахунку чи субрахунку доходів або витрат через дефіс записувати порядковий номер статті за встановленою на підприємстві нумерацією статей. Наприклад, Кредит 702-1.1, Кредит 91-1, Дебет 74-5 і т. д. В цьому разі при записах доходів і витрат в аналітичному обліку немає необхідності знову звертатись до первинних документів, щоб визначити вид доходів або витрат [2].

Рекомендований спосіб кодування синтетичних і аналітичних рахунків доходів і витрат особливо доцільний при веденні комп'ютерного обліку на підприємстві, бо, крім вказаних вище переваг такого кодування рахунків, воно дає можливість автоматично отримати підсумкові дані аналітичного обліку доходів і витрат з початку року для контролю, аналізу та складання Звіту про фінансові результати підприємства.

Сучасні інформаційні технології дають змогу накопичувати, систематизувати й узагальнювати облікові дані про фінансові результати діяльності підприємства в автоматичному режимі, що підвищує ефективність вирішення проблем аналітичного обліку фінансових результатів, завдяки широким можливостям у виборі номенклатури аналітичних об'єктів, оперативності отримання даних про фінансові результати.

Список використаних джерел

1. Кучеренко Т.Є., Михайловина С.О., Піддубна О.Д., Оляднічук Н.В. Фінансові результати діяльності: облік, порядок формування, удосконалення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». 2019. № 5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-5-4931>.

2. Мардус Н.Ю. Особливості обліку і аудиту фінансових результатів підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2015. С. 1135-1138.

УДК 657.372.5

*Ковальчук Максим
Науковий керівник:
Мирончук З.П., к.е.н., доцент
Львівський національний аграрний університет*

ВІДМІННОСТІ У ВЕДЕННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ РІЗНИМИ КРАЇНАМИ СВІТУ

На сьогоднішній день в умовах євроінтеграційних процесів, Україна повинна наблизити законодавче регулювання, до Європейських стандартів. З

огляду на значні результати в процесі адаптації вітчизняного законодавства до вимог Європейського Союзу, залишається невирішеною проблема удосконалення законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку і звітності в Україні з урахуванням концептуальних засад МСФЗ та Директив ЄС в контексті євроінтеграції. Перехід на застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) в Україні є першою необхідністю. Але, всеодно, залишається багато питань щодо правил ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності згідно з МСФЗ.

Необхідним є використання досвіду застосування положення МСФЗ компаніями, які є частиною транснаціональних (за встановленою ними політикою), а також національними компаніями, до фінансової звітності яких пред'являються такі вимоги. У цілому МСФЗ забезпечують єдине трактування показників фінансової звітності, підготовленої компаніями різних країн. Крім того, МСФЗ має значну перевагу за рахунок наявності інструментів актуалізації облікової вартості активів і зобов'язань. Це дозволяє користувачам оцінювати інформацію відповідно до ринкових умов.

144 країни (87% від загальної кількості) вимагають застосування МСФЗ для всіх або більшості внутрішніх державних підзвітних підрозділів на власних ринках капіталу. Прийняття та запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в окремо взятій країні відбувається в середовищі та під впливом певних економічних, політичних, правових і культурних чинників. Що зумовило виникнення певних відмінностей в обліку різних країн [1].

Боснія і Герцеговина, Казахстан, Киргизька Республіка і Македонія використовують міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору (МСБОДС) як національні стандарти без яких-небудь змін. В інших країнах розроблено або розробляються національні стандарти на основі МСБОДС з деякими змінами [2].

Для того, щоб інформація, яка є в фінансовій звітності, була корисною для користувачів, вона повинна бути скоригована на індекси інфляції. Тому країни поділяють в залежності від рівня інфляції. До країн з низьким рівнем інфляції належать, країни Південної Америки, Африки.

Облік в багатьох країнах, включаючи США, базується частково на принципі "незмінності первісної оцінки", в основі якого лежить припущення про стабільність грошової одиниці, яка використовується в обліку, тобто передбачається, що інфляція або відсутня взагалі, або її темпи є незначними. Суть принципу "незмінності первісної оцінки" полягає у відображенні в обліку обсягу реалізації, понесених витрат та інших фінансових угод за цінами, які склалися на момент укладання таких угод.

Історичний розвиток законодавчих систем дуже вплинув на системи обліку. Країни зазвичай поділяються на дві великі групи: країни-законодавці і країни не законодавці. Перші відрізняються обов'язковістю дотримання законів за принципом: "дозволено те, що дозволено". В силу цього облікові правила жорстко регламентовані і визначаються законодавством. У більшості країн, які застосовують цей підхід, обліковим стандартам надається ранг державних

законів. Процедури ведення обліку деталізуються. Головним завданням бухгалтерського обліку в цих країнах є обчислення державних податків та контроль за своєчасною і повною їх сплатою. До числа таких країн належать Аргентина, Венесуела, Мексика, Перу, Німеччина тощо [3].

Перспективними напрямками є дослідження комплексності та системності імплементації міжнародних стандартів та дериватив ЄС щодо бухгалтерського обліку і звітності в практику діяльності державного сектору України, зокрема в частині удосконалення системи бухгалтерського обліку, підвищення рівня аналітичності, прозорості та якості фінансової звітності, удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації працівників бухгалтерських служб суб'єктів державного сектору.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Електронний ресурс] / Бутинець Ф.Ф., Горецька П.П – Режим доступу до ресурсу: <http://it.b-ok2.org/book/3135504/0e8763?>.
2. Голобородько Т. В. Використання міжнародних стандартів фінансової звітності у зарубіжних країнах / Голобородько Т. В.
3. І.М. Вигівська. Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі: міжнародний контекст / І.М. Вигівська, В.К. Макарович. – 2019.

УДК 657.471.61

*Лісовська Христина
Науковий керівник:
Колінько Н.І., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

АБС – МЕТОД, ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ КАЛЬКУЛЯЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

У сучасних економічних умовах накладні виробничі витрати складають зараз набагато більшу, ніж раніше, долю сукупних виробничих витрат. Крім того, останнім часом істотно зросли адміністративні витрати, а також витрати на збут. Також збільшуються витрати на обслуговування виробничого процесу, наприклад, витрати на підготовчі операції, витрати на контроль, витрати на транспортування і зберігання сировини і матеріалів, експедицію, обробку замовлень і обслуговування покупців.

Система калькуляції собівартості, яка розподіляє накладні витрати за одиницями собівартості (продукції або послуг) на основі обсягу випущеної продукції або рівня ділової активності, не може забезпечити надійну або значиму оцінку витрат. Інформація про витрати повинна допомагати підприємству зберегти або поліпшити своє положення відносно конкурентів,

показуючи, яка продукція або послуги даного підприємства фактично є найприбутковішими, а які види діяльності ведуть до втрат грошей. Калькуляція повної собівартості з використанням лише традиційного методу розподілу непрямих витрат просто не здатна надавати таку інформацію.

Вирішення даної проблеми, на наш погляд, полягає у вживанні ABC-методу (Activity based costing). Це є метод розподілу непрямих витрат, заснований на розподілі витрат по видах бізнесу або за одиницями продукції пропорційно величинам носіїв цих витрат. При цьому методі витрати підприємства, розраховані за видами (елементами витрат і статтями калькуляції), групують спочатку за функціями виробничо-господарської діяльності, а потім відносять на собівартість конкретних виробів, робіт або послуг. Функції постачання, виробництва, реалізації і управління деталізують на складові частини, операції і процеси, такі, наприклад, як логістика, технологічні операції, ремонт устаткування, поліпшення якості продукції, післяпродажне обслуговування, реклама.

Перевага цього методу перед традиційною системою калькуляції собівартості полягає у способі розподілу накладних витрат. Оскільки визначають чинники, що безпосередньо впливають на величину цих витрат, при цьому вони можуть бути не пов'язані з рівнем ділової активності, що характерний для оцінки постійних витрат (рис.1.).

Інформація для визначення драйверів витрат базується на даних первинного обліку, який є основою управлінського обліку.

При визначенні драйверів витрат слід враховувати два основні фактори:

- витрати на вимір драйвера витрат;
- ступінь взаємозв'язку (кореляції) між драйверами витрат і дійсним вживанням непрямих витрат.

Завдання стоїть у правильному виборі драйвера витрат і в мінімізації при цьому витрат, пов'язаних з даним процесом. Для мінімізації витрат по отриманню кількісних показників драйверів витрат можливо замінити один драйвер, який прямим чином вимірює споживання певного виду робіт, на інший, що вимірює діяльність непрямим шляхом.

Будь-яке поліпшення якості інформації, що отримується керівництвом, приведе до ухвалення правильніших рішень і до підвищення ефективності діяльності підприємства. ABC-інформацію можна використовувати як для поточного управління, так і для ухвалення стратегічних рішень. Вона уможливує прийняття рішень щодо перерозподілу ресурсів із максимальною вигодою, дає змогу виявити фактори (якість, скорочення вартості, зменшення трудомісткості), які мають найбільше значення, а також дають змогу визначити найкращі варіанти капіталовкладень.

Хоча цей метод і є значним кроком вперед в справі вдосконалення облікових існує ряд певних складнощів і проблем, пов'язаних з його вживанням: перехід на систему ABC займає відносно багато часу; вона обтяжлива для фірм з довгими і складними виробничими ланцюжками; існує небезпека здобуття надмірно деталізованої інформації за витратами, що може

привести до інформаційної перевантаженості підприємства; для ABC-методу необхідний більш бюрократичний режим, ніж для традиційних методів.

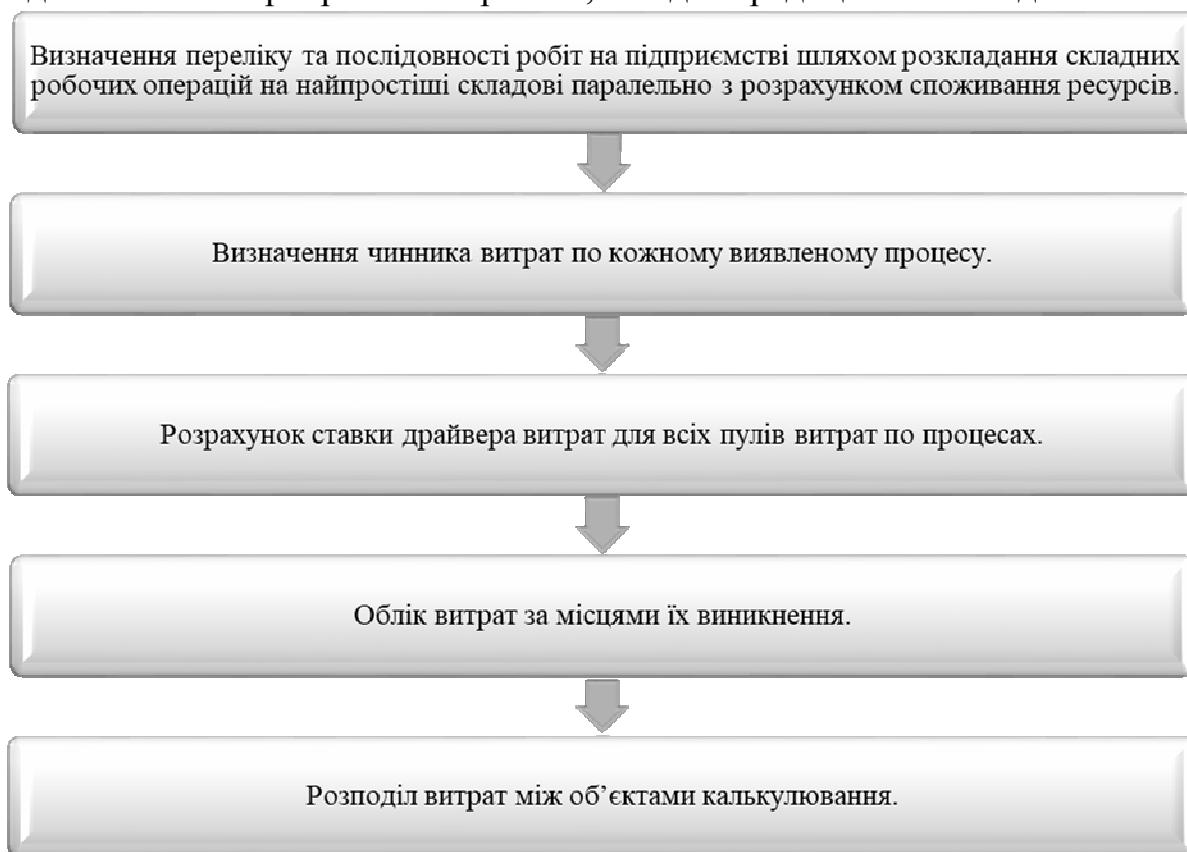

Рис. 1. Алгоритм функціонально-вартісного калькулювання – ABC

В цілому, ABC-метод дозволяє структуровано відтворити картину формування вартості на підприємстві і надати відповідну інформацію в самих різних розрізах, зокрема, за клієнтами, підрозділами і процесами, що дозволяє розглядати даний метод як невід'ємний елемент управлінського обліку, орієнтованого на надання керівництву інформації про господарську діяльність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Какун А. В. Що краще: ABC чи традиційна система калькулювання собівартості? // Вісник. – К., 2016. – № 5 (31). – С.129–132.
2. Кулинич М. Б. Взаємозв'язок методів калькулювання і методів обліку витрат у вітчизняній і міжнародній обліковій практиці / М.Б. Кулинич, В.В. Фреюк; Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет / Агросвіт. – Дніпропетровськ, 2014. – № 7. – С. 63–67
3. Потапенко Ю. С. ABC-метод управління витрат і його переваги, порівняно з іншими методами [Електронний ресурс] / Ю. С. Потапенко. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2009/fem/potapenko/library/tez1.htm>.
4. Поплюйко А. М. Використання системи ABC для управління витратами // Фінанси, облік і аудит. – К., 2017. – Вип. 16. – С.286–292.

*Папінко Андрій
Науковий керівник:
Пушкар М.С., д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет*

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах формування «нової економіки» та розвитку постіндустріального суспільства перед підприємництвом постає проблема адаптації до принципово нових умов ведення бізнесу, які характеризуються динамічними змінами навколишнього середовища та невизначеністю, що негативно впливає на ефективність прийняття управлінських рішень і функціонування підприємств. У зв'язку з цим важливою проблемою стає задоволення інформаційних вимог менеджменту, що ґрунтується на сприйнятті інформації як продукту облікової системи та важливого виробничого ресурсу [1]. Сучасні прагнення бізнесу – це не тільки досягнення максимального прибутку, а формування стратегії розвитку в майбутньому та її досягнення. Облікова система дає нам інформацію про те, що «було вчора», а бізнес потребує інформації про те, що «буде завтра». В цьому криється основний парадокс розвитку обліку та інформаційних потреб користувачів інформації. Функціонування підсистем фінансового, управлінського обліку та стратегічного обліку в єдиному інформаційному полі підприємства на мікрорівні дозволяє крім одномірних фінансових показників, створювати багатовимірні показники якості і ефективності в трьох часових розрізах.

Поняття інформаційного поля є новим в обліковій науці. Семанюк В.З. стверджує, що воно потребує первинного теоретичного опису. «Зважаючи на нове поняття для системи обліку виникає необхідність узагальнення й осмислення терміна «інформаційне поле» і теоретичного з'ясування його сутності та властивостей для формування адекватного уявлення про його роль у проектуванні системи обліку» [2, с.307].

Система управлінського обліку є основним елементом інформаційного поля підприємства, оскільки опрацьовує дані про всі бізнес-процеси, а в ідеальному варіанті – показує реальний стан справ у будь-який момент часу. В системі управлінського обліку використовують різні методи оцінок, які не завжди відповідають канонам традиційної облікової методології. Розширення методології обліку – це вимога бізнесу. Облікова система відслідковуючи інформаційне поле підприємства показує основні види діяльності та їх вплив на роботу бізнесу, основною проблемою стає питання Не пропустити важливу інформацію. «Різниця між балансовою (обліковою) вартістю і ринковою вартістю компаній говорить сама за себе – облікова система не відображає багато важливих аспектів діяльності підприємства – 70 % вартості підприємства опиняється поза системою обліку» [3].

Створення економічних показників та їх вибір виступає певним фільтром чи сигналом для дій, якщо планові значення цих показників мають значні відхилення від фактичних. Основним завданням обліку створити систему показників відповідну реальній економічній ситуації, та важливим факторам діяльності фірми та відслідковувати їх. Ціль обліку за Емерсоном «збільшити кількість та інтенсивність застережень, щоб дати нам таку інформацію, яку ми через зовнішні чуття не отримуємо».

«Бухгалтери не знають як розширити інформаційне поле бізнесу, а бізнес не знає можливостей облікової системи, в результаті чого виникає протиріччя між потребами в інформаційних ресурсах з боку менеджерів та неспроможністю віджившої парадигми обліку минулих епох до оновлення та генерування нових масивів інформації» [4, с.200-201]. Показники, створені в системі обліку не виявляють обмежень (за ТОС), коли вартість простою у «вузькому місці» прирівнюється до вартості простою всього підприємства, а максимальна завантаженість потужностей (коефіцієнт завантаженості) не приводить до зростання ефективності, а шкодить їй, виводячи оборотні кошти.

Саме тому в системі управлінського обліку доцільно переорієнтуватися на створення інформації про всі бізнес процеси, особливо ті, які створюють добавлену вартість. В цьому випадку доцільно використати кібернетичну модель фірми Стаффорда Біра, де він переносить кібернетичні принципи у систему управління, трактуючи фірму ані гетерогенною (де ціле слугує інтересам частин), ані гомогенною (частини служать цілому). Фірма «гомеостатично збалансована» як ззовні так і внутрішньо. За такого підходу формування управлінського обліку потребує теоретичного дослідження таких елементів як методологія, організація (структура, зв'язки, внутрішні і зовнішні, виконавці, засоби збору і обробки даних), функції, персонал, технологія (технічні засоби, вхідні дані і перетворення в інформацію банки даних внутрішні стандарти, форми звітів і т. п.), інформація (кількість і якість інформації для потреб користувачів) строки форми і класифікація інформації, вивчення потреб користувачів), економічні показники обліку (витрати, доходи, економічна цінність і т. ін.).

Список використаних джерел:

1. Семанюк В.З. Інформаційні ресурси як інструмент підвищення ефективності бізнесу. Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. №10[36]. 2012. С.304-307.

2. Семанюк В.З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 392 с.

3. Семанюк В.З. Формирование парадигмы учета в постиндустриальном обществе. Вестник Полоцкого государственного университета. Сер. D, Экономические и юридические науки : научно-теоретический журнал. Новополоцк : ПГУ, 2012. № 14. С. 56-62.

4. Пушкар М.С. Анатомія бізнесу в інформаційному полі підприємства: монографія. Тернопіль: Карт–бланш, 2017. 207 с.

Слісаренко Олена
Науковий керівник:
Ковальова Т.В., к.е.н, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРАХУВАННЯМ

Відомо, що найбільш ефективною основою системи соціального забезпечення є соціальне страхування. У сучасних складних економічних умовах соціальне страхування набуває особливого значення, будучи важливим елементом процесу економічного розвитку та зростання. Воно ґрунтується на економічній діяльності суспільства, підвищує його добробут, створює умови для соціального прогресу [1, с.132–133]. Добре організована система страхування дає людині впевненість у завтрашньому дні і формує стабільне в соціальному плані суспільство. Облікові аспекти розрахунків за соціальним страхуванням є досить важливими, оскільки неправильне здійснення нарахувань та утримань із заробітної плати працівників і недостовірне подання звітності до фондів соціального страхування тягне за собою накладення штрафних санкцій. Відповідно до цього необхідно розробляти таку систему обліку розрахунків за соціальним страхуванням, яка б убезпечила бухгалтерів від порушень. Огляд останніх джерел досліджень і публікацій переконує в тому, що вивченню шляхів удосконалення обліку розрахунків за страхуванням не приділялось необхідної уваги. О. Антіпов, Б. Зайчук, Л. Василенко, Н. Внукова, Н. Кузьмич, Т. Масленникова, А. Прокопенко, М. Папієва, В. Райхера та ін., у своїх роботах, в основному, звертали увагу на проблеми реформування системи справляння соціальних внесків та доцільності функцій єдиного соціального внеску. Д.Ковалевич та І.Дутчишин розглянули облікові питання розрахунків за стархуванням. Однак, питання розгляду шляхів удосконалення обліку розрахунків за страхуванням розкриті у них неповністю.

Право на соціальний захист гарантовано кожному громадянину держави Конституцією України [2]. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності й інше за рахунок грошових фондів, котрі формуються шляхом сплати страхових внесків власником, громадянами, а також бюджетних та інших джерел [3].

Чинна система соціального страхування характеризується низкою суттєвих недоліків, що проявляються у: суперечливому чинному законодавству з питань функціонування ЄСВ, надмірній кількості пільг зі сплати податку; зростанні дефіциту бюджетів позабюджетних фондів на виконання встановлених зобов'язань; труднощах з фінансуванням накопичувальної

частини трудової пенсії; розриву між заробітною платою і розмірами її заміщення соціальними виплатами та пенсіями [4, с. 273].

З метою підвищення ефективності діяльності фондів соціального старування в нашій країні було запроваджено систему єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Система обліку єдиного соціального внеску в Україні потребує удосконалення і одними з його шляхів є введення додаткових документів та субрахунків задля забезпечення правильного розрахунку сум нарахування, утримань та сплати ЄСВ, своєчасного складання та подання Звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів Пенсійного фонду. Саме зміни в організації обліку ЄСВ дозволять полегшити роботу бухгалтера і допомогти йому вчасно здійснювати розрахунки із заробітною платою.

Облік розрахунків за страхуванням потребує удосконалення, а саме: необхідно провести санацію організації обліку розрахунків по обов'язковому соціальному страхуванню підприємства відповідно до вимог ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»; з метою підвищення ефективності праці у страховій сфері використати стимулюючу роль соціального пакета. До складу соціального пакета включаються як базові соціальні гарантії, передбачені законодавством про працю та соціальне забезпечення, так і додаткові матеріальні блага, надання яких здійснюється роботодавцем за власною ініціативою; впровадити в обліково-аналітичну роботу підприємства посадову інструкцію бухгалтера з обліку розрахунків зі страхування; впровадити в обліково-аналітичну роботу підприємства програми (організаційний документ, який регламентує процес обробки вихідних або вхідних документів; таблиця, рядки якої призначені для здійснюваних операцій обліку, узгодження, реєстрації тощо, а колонки — для відповідальних виконавців) найбільш важливих первинних документів (зокрема, розрахунково-платіжної відомості); використовувати в обліку розрахунків зі страхування персональні ЕОМ і створити на цій основі автоматизоване робоче місце бухгалтера; правильно і своєчасно визначати суми нарахованої заробітної плати й відрахувань органам соціального страхування та відносити їх на собівартість продукції (послуг, робіт); проводити аудит розрахунків за страхуванням (співставляти дані синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за соціальним страхуванням, перевіряти правильність відображення розрахунків за соціальним страхуванням у звітності і т. п.) [5, с. 16-17].

Застосування вказаних пропозицій на практиці сприятиме поліпшенню обліково-інформаційному забезпеченню взаємовідносин в сфері розрахунків за страхуванням, спростить і полегшить формування й представлення звітних даних платниками на уніфікованій основі.

Список використаних джерел:

1. Губар О.Є. Соціальне страхування у забезпеченні суспільного добробуту / О.Є. Губар // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 130–136.

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (Редакція станом на 01.01.2020). – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

3. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 14 січня 1998 р. № 16/98–ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Касич А. О. Облік єдиного соціального внеску в Україні / А. О. Касич, О. В. Онищенко, О. Ю. Чубка // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Теорія і практика обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання. – 2013. – № 24. – С. 271-275.

5. Аніщенко Г. Ю. Облік та удосконалення розрахунків із загальнообов'язкового державного соціального страхування / Г. Ю. Аніщенко, Н. І. Загребельна // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – № 11/1. – С. 13-17.

УДК 338

*Талама Тетяна
Науковий керівник:
Шутка С.Є., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ В ЗОВНІШНЬО- ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Міжнародні зв'язки є невід'ємною складовою життя сучасного суспільства, адже міжнародне співробітництво є великим стимулом розвитку відносин між державами, установами, організаціями, підприємствами й окремими громадянами в політичній, економічній, науково-технічній, культурній, освітній та інших сферах. Співробітництво в міжнародній сфері насамперед має на меті активний пошук закордонних партнерів й укладання з ними угод. Цей процес супроводжується складанням різноманітної документації. Важливе місце серед такої документації посідають договори. Вони регулюють поведінку сторін міжнародної угоди, оскільки визначають їхні права й обов'язки та відповідальність у разі невиконання умов угоди.

Саме договір є складовою частиною та необхідним елементом у становленні та розвитку економіки, підприємництва, договірних зв'язків у суспільстві [1, с.14].

Згідно з Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічний договір (контракт) – матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у ЗЕД [2].

Процес здійснення поставки у ЗЕД включає такі етапи: підготовка до укладання, укладання та виконання договору (контракту) [3, с. 36].

Перший етап передбачає вибір контрагента та встановлення з ним зв'язку. Вдалий вибір іноземного контрагента має важливе значення для забезпечення ефективності ЗЕД, попереджує непорозуміння, фінансові втрати, дає змогу уникнути багатьох ризиків, пов'язаних з можливим шахрайством, банкрутством чи невиконанням контрагентами своїх контрактних зобов'язань тощо.

У міжнародній практиці виділяють певні принципи, які необхідно враховувати при виборі контрагента: по-перше, ступінь солідності потенційного партнера (кількісні показники діяльності, масштаб операцій, ступінь платоспроможності тощо); по-друге, ділова репутація, яка визначається тим, наскільки контрагент добросовісно і скрупульозно виконує свої зобов'язання, який у нього досвід у даній сфері бізнесу, вміння вести переговори на цивілізованому рівні; по-третє, врахування досвіду попередніх угод й, по-четверте, врахування становища фірми на зовнішньому ринку, тобто чи є вона посередником або безпосереднім виробником (споживачем) продукції [4, с. 62].

Другий етап полягає в діях учасників ділових переговорів з укладання договору (контракту).

Укладання господарського договору – це зустрічні договірні процедурні дії двох або більше суб'єктів господарювання щодо вироблення умов договору, які відповідають їх реальним намірам та економічним інтересам, а також юридичне оформлення договору (надання цим умовам певної форми) як правового акта [5, с. 41].

І на третьому етапі здійснюється виконання умов договору.

Проблемними аспектами при укладанні та виконанні договорів у зовнішньоекономічній діяльності є наступні моменти:

1) відомості про партнера – вступаючи у переговори із закордонним партнером, українські підприємці нерідко не перевіряють їх правовий статус (що юридично він собою являє, де зареєстрований, який обсяг його правоздатності), його фінансове становище та комерційну репутацію, повноваження його представника на укладання договору (контракту);

2) преамбула – у преамбулі часто зустрічаються неточності в найменуванні посадових осіб, які підписують договір, та документів, на основі яких вони діють;

3) предмет договору – найбільше помилок зустрічається в розділі про предмет договору, зокрема, найбільш розповсюджена з них – предмет договору вказується без вказівки на вид, сорт, якість та ціну товару;

4) терміни оплати – досить часто вказується, що продукція повинна бути оплачена в певні терміни, наприклад, протягом 3 днів, але не уточнюється яких саме днів – календарних чи банківських. Коли в договорі відсутнє спеціальне застереження – покупець може бути поставлений в неприємне становище, бо в такому випадку за загальним правилом мова йде про календарні дні;

5) умови договору – часом зустрічаються протиріччя між окремими умовами договору, нерідко самі умови формулюються недостатньо чітко, а інколи просто двозначно, що викликає суперечки при їх тлумаченні [1, с.36].

Отже, договірні відносини відіграють важливу роль у формуванні та розвитку економічних відносин як на рівні країни так і на світовому рівні.

Список використаних джерел:

1. Антошкіна Л.І., Беседіна Т.І. Проблеми вдосконалення договірних відносин у зовнішньоекономічній діяльності. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2013. №4(24). С.10-16.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
3. Беседіна Т. І. Деякі організаційно–правові засади договірних відносин у зовнішньоекономічній діяльності. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. № 9. С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_9_10.
4. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2002. 172 с.
5. Щербина В.С. Господарське право України: навч. посіб. [2-ге видання]. К.: Юрінком Інтер, 2001. 38 с.

УДК 658.14/.17(047.32)

*Шоп'як Олена
Науковий керівник:
Пилипенко С.М., к.е.н., доцент
Львівський інститут економіки і туризму*

КОРИСТУВАЧІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Сьогодні фінансова звітність в Україні є основним засобом комунікації і важливим елементом інформаційного забезпечення діяльності підприємства.

Як відомо, успішне функціонування підприємства потребує значного підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності за допомогою покращення управління виробництвом, залучення інвестицій та виготовлення такої продукції, яка конкуруватиме серед різних підприємств. Саме тому, необхідно створити таку інформаційну систему, яка зможе зацікавити користувачів та задовольнити їх потреби, а також підштовхнути до прийняття правильних управлінських рішень.

Одним із основних інструментів надання інформації користувачам є фінансова звітність, оскільки кожен обліковий процес завершується її складанням. Фінансова звітність – це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1].

Основним її завданням є надання повної та достовірної інформації про поточний стан і результати роботи підприємства. Вона повинна бути надійним джерелом формування висновків в процесі подальшого розвитку та визначення економічного потенціалу підприємства. Удосконалення інформаційного

забезпечення процесів управління на основі фінансової звітності було і буде головним та пріоритетним у наукових дослідженнях, оскільки завжди правильне ведення обліку буде сприяти розумінню усіх звітних показників.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] передбачають складання таких форм фінансової звітності: Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан) (ф. №1); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. №2); Звіт про рух грошових коштів (форма №3); Звіт про власний капітал (ф. №4); Примітки до річної фінансової звітності (ф. №5).

Як стверджує Гладких Т.В., «Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо: придбання, продажу та володіння цінними паперами; участі в капіталі підприємства; оцінки якості управління; оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства; визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу; регулювання діяльності підприємства; інших рішень» [3].

Залежно від інформаційних потреб, користувачів поділяють на:

1) Зовнішні користувачі:

- кредитори, що надають підприємству тимчасові позики в обмін на певний дохід, який виражається у процентах. Вони зацікавлені в інформації, яка дає можливість визначити, чи своєчасно буде проведений розрахунок за позикою;

- інвестори, які вкладають у підприємство свій капітал з певною часткою ризику в цілях одержання доходу від нього. Вони потребують інформації, на основі якої прийматимуть рішення щодо доцільності купівлі, зберігання «на руках» чи продажу власних акцій;

- постачальники зацікавлені в інформації, чи будуть своєчасно проведені розрахунки з ними за поставлені цінності;

- клієнти залежать від підприємства, як постачальника їм товарів, робіт, послуг. Вони зацікавлені в інформації щодо стабільності поставок;

- суспільство зацікавлене в отриманні інформації про фінансовий стан підприємства, тенденціях цього розвитку. Від цього залежить: зайнятість в даному регіоні, орієнтування місцевих постачальників, вкладання коштів в соціально-економічну сферу розвитку регіону [3].

2) Внутрішні користувачі:

- керівництво підприємства бажає отримати інформацію, яка дає можливість вчасно приймати рішення щодо керування, планування;

- представники та працівники підприємства зацікавлені у інформації про стабільність і прибутковість їх роботодавця, спроможність розрахуватись по оплаті праці, забезпечити працевлаштування [3].

Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб. Вона повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі,

теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їх оцінки, зроблені у минулому. Її передумовою є наведення відповідної інформації попереднього періоду, розкриття інформації про облікову політику та її зміни [4].

Таким чином, користувачі фінансових звітів для прийняття рішень хочуть оцінювати здатність підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, бути впевненими в їх спроможності виплачувати зарплату, розраховуватися з постачальниками, своєчасно сплачувати проценти, позики або дивіденди. Інформація, сфокусована на фінансовому стані, результатах діяльності та змінах у фінансовому стані, дає таку змогу. Фінансові звіти мають за мету забезпечити загальні інформаційні потреби широкого кола користувачів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Гладких Т.В. Фінансовий облік: навч. посіб. / Т.В. Гладких. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 480 с.
4. Скаско О.І. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності / О.І. Скаско, С.М. Пилипенко, В.П. Мороз / Журнал Київського університету ринкових відносин: «Економіка, бізнес-адміністрування, право». – Вип. № 4(4). – 2018. – С. 184–193.

УДК 330.87:338.24

*Яценко Наталія
Науковий керівник:
Новак У.П., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Розвиток ринкових відносин та реформування економічних відносин в Україні висувають дедалі нові вимоги до бухгалтерського обліку, як до основного засобу контролю за веденням діяльності суб'єктів господарювання. Тому удосконалення бухгалтерського обліку пов'язане з вирішенням актуальних завдань в економіці України, збільшення обсягу виробництва продукції, робіт, послуг, зниження собівартості продукції. Вирішення цих завдань можливо при забезпеченні підприємств необхідними матеріальними цінностями, зокрема запасами, без яких неможливий виробничий процес.

Для здійснення господарської діяльності підприємствами використовуються виробничі запаси, які є найбільш важливою та значною частиною активів підприємства. З одного боку, сформовані виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його економічну безпеку, а з іншого – виробничі запаси на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень. Тому від організації та ведення обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства [2].

В умовах ринкових відносин ті суб'єкти господарювання, які ведуть облік виробничих запасів на високому рівні, приймають раціональні рішення відносно їх використання, знаходяться у більш економічно вигідному статусі. З огляду на це, значні вимоги висуваються як до економічної інформації щодо фінансового стану, руху виробничих запасів, так й до їх методики обліку на підприємстві.

Як свідчить вітчизняний досвід господарювання, безпосереднє ведення обліку виробничих запасів належить до ділянок обліку, які є дуже трудомісткими. Відповідно, в обліку нерідко виявляють помилки, наслідками яких є втрати виробничих запасів і невірне визначення собівартості продукції. Це свідчить, що на сьогодні в Україні є безліч невирішених проблем, які стосуються розроблення науково аргументованої системи обліку виробничих запасів.

Погоджуємось з українськими вченими [3], що існують такі проблемні питання в обліку використання виробничих запасів (рис. 1).

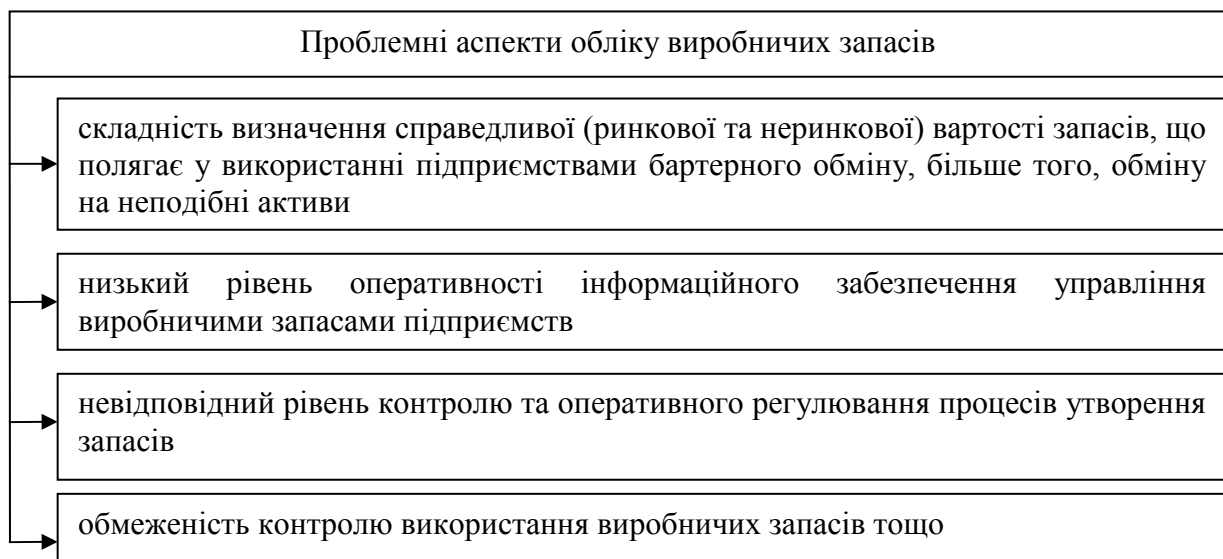

Рис. 1. Проблемні аспекти обліку виробничих запасів

Виняткове значення у раціональному використанні виробничих запасів припадає на їх первинне документальне оформлення в обліку. Помилки в організації обліку виробничих запасів найчастіше спостерігаються у

складському обліку під час інвентаризації. Тоді бухгалтери з'ясовують суттєві відмінності в облікових даних, які з'явилися через упущення і неточності у первинних документах і облікових регістрах, а також пересортування окремих видів виробничих запасів. Важливим також є правильне оцінювання виробничих запасів на підприємстві, особливо якщо це стосується справедливої вартості. Це питання постає у випадку відсутності стабільного ринку визначених видів запасів. Застосування неоднозначних підходів до оцінювання виробничих запасів впливає на спотворення усіх показників фінансової звітності.

Щоб вирішити проблемні аспекти обліку виробничих запасів доцільно окреслити такі шляхи їх вирішення [1]:

- правильне визначення первісної вартості виробничих запасів при їх надходженні на підприємство, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства;

- чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів на підприємстві (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів);

- для забезпечення правильного приймання, зберігання й відпустки цінностей важлива раціональна організація складського обліку запасів;

- вдосконалення системи обліку виробничих запасів в частині їх оцінки та документування;

- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт обліку виробничих запасів.

Украй необхідним напрямом удосконалення обліку виробничих запасів є використання комп'ютеризованої форми обліку. Вона дає змогу суттєво підвищити продуктивність праці бухгалтерської служби та значно удосконалити ведення обліку, оскільки накопичення та перенесення облікових даних в облікових регістрах, розрахунок сум вимагають значного часу і великої зосередженості уваги працівників бухгалтерії і нерідко супроводжуються похибками за умови ведення обліку без застосування комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел:

1. Глібка О.В., Рилєєв С.В. Удосконалення обліку і розробка системи контролю та аналізу виробничих запасів підприємства // Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Чернівці, 2006. №3. С.56.

2. Кузнецова М. Тенденции и закономерности управления запасами // Проблемы теории и практики управления. 2009. № 11. С. 63-72.

3. Янчук В.І., Кипоренко О.В. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві // Збірник наукових праць ВНАУ: Серія: Економічні науки. 2012. №3 (69). Том 2. С. 250-255.

СЕКЦІЯ 3
АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ

CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH MODELI W NAUKACH O ZARZĄDZANIU

Podjęcie ilościowe, to jedno z trzech uznanych za tradycyjne podejście do zarządzania. Skupia się ono na wykorzystaniu modeli matematycznych do opracowania najbardziej optymalnych modeli decyzyjnych celem uzyskania jak najlepszego rozwiązania danego problemu. W literaturze przedmiotu można spotkać się z nazwą szkoły ilościowo-systemowej. Wynika to z występujących w niej dwóch nurtów, tj. ilościowej teorii zarządzania, w której skład wchodzi również badania operacyjne oraz analizy systemowej. Ilościowa teoria zarządzania charakteryzuje się wykorzystaniem modeli matematycznych, służących do uproszczonego opisu rzeczywistości. To, co zdaniem jednego z jej prekursorów H. M. Wagnera ją charakteryzuje, dotyczy przede wszystkim:

- ukierunkowania metody na podejmowanie decyzji,
- możliwości pozwalającej ocenić działania na podstawie kryteriów, będących charakterystyką efektywności ekonomicznej,
- dużej dozy zaufania do modeli i algorytmów matematycznych,
- konieczności zastosowania rozwiązań techniczno-informatycznych.

Można spotkać zarówno zwolenników, jak również przeciwników tego podejścia. Przedstawiciele pierwszej grupy są zdania, że to podejście jest w stanie wspomagać działanie organizacji poprzez użycie technik komputerowych. Postulujący za kierunkiem opozycyjnym podnoszą natomiast argument, że nie każdy problem można przedstawić w postaci ilościowej a większość problemów zalicza się do słabo ustrukturalizowanych.

Następnym zagadnieniem jest analiza systemowa. Została ona zapoczątkowana przez dwóch badaczy, biologa L. von Bertalanffy oraz znanego cybernetyka, N. Wienera. Bertalanffyego uważa się za prekursora ogólnej teorii systemów. Stwierdził on, że organizacje uznaje się za system, który składa się z wielu podsystemów, pomiędzy którymi zachodzą interakcje. Trzeba tu pamiętać, że teoria systemów uznaje organizację za system otwarty, przez co wiąże się to z wchodzeniem organizacji w interakcje z otoczeniem. Dlatego w analizie systemowej tak ważne jest sprzężenie zwrotne. Jeśli jednak organizacja nie wykorzystuje mechanizmu sprzężeń zwrotnych, może w bardzo szybki sposób doprowadzić do swojego upadku.

Cały model podejścia ilościowego jest używany do dzisiaj, a dzięki wprowadzeniu tych metod udało się zwiększyć świadomość, dotyczącą procesów, co przełożyło się na takie elementy zarządzania, jak planowanie, kontrolowanie czy analiza. Trzeba tu jednak wspomnieć o bardzo ważnym elemencie w całym podejściu. Nie jest ono bowiem w stanie w pełni zrozumieć istotę ludzką, przez co

może zaburzać pogląd, np. na motywację, ale również tworzyć nierealistyczne założenia .

Inny aspekt w kontekście podejścia do sposobów zarządzania w organizacji opierał się na podejściu sytuacyjnym. Jego podstawą jest próba przystosowania organizacji do otoczenia, co wymusza zmiany w jej strukturach organizacyjnych. Przystosowanie się do panujących realiów otoczenia w dużej mierze zależy od zdolności kierownictwa do rozpoznania panujących w otoczeniu warunków . Taki stan rzeczy powoduje, że nie można zastosować tu uniwersalnych sposobów zarządzania organizacją, ponieważ są one w swojej złożoności bytami unikatowymi. A odmienność organizacji względem siebie zdaniem twórców teorii wynika z tego, że:

- Każda z organizacji pozostaje w interakcji ze swoim otoczeniem, które narzuca jej określone reguły.
- Takie elementy, jak technologia, jej budowa, zadania, które wykonuje, zależne są od podatności na wpływ czynników zewnętrznych.
- Dodatkowo uważano, że organizacja składa się z trzech kluczowych podsystemów:
 - strategicznego,
 - koordynacyjnego,
 - operacyjnego.

Te podsystemy różnią się od siebie stopniem otwartości na wpływ otoczenia zewnętrznego organizacji . Z racji, że rolę przywództwa w tym podejściu uznaje się za kluczową, wykształciły się sytuacyjne modele przywództwa. Do najbardziej znanych zaliczamy:

- ewolucyjny model przywództwa Herseya i Blancharda,
- sytuacyjny model kierownictwa Fiedlera,
- model ścieżki do celu Martina, Evansela, Housa,
- model Vrooma.

Z racji, że model Fiedlera jest najlepiej przebadanym i zdaniem wielu ekspertów również najczęściej wykorzystywanym modelem , wymaga głębszej analizy. Twórca modelu zaproponował trzy czynniki, wpływające na sytuację kierowniczą:

- Stosunki między pracownikami podległych zespołów a kierownikiem – które mogą wpływać na lojalność i zaufanie podwładnych oraz ich akceptację wobec indywidualnych cech kierownika.
- Struktura zadań – ich struktura oraz precyzyjność ich wyznaczania.
- Pozycja władcza kierownika – przekładająca się na zakres kompetencyjny kierownika, co wynika z zajmowanej przez niego pozycji w strukturze organizacji.

Fiedler uważał, że choć każdej z sytuacji odpowiadać powinien inny styl kierowania, to jednak pozostaje on niezmienny. Wnioskując, że człowiek nie potrafi dostosować stylu swojego zachowania do zaistniałej sytuacji proponuje powierzenie kierownictwa konkretnym osobom w sytuacjach jak najbardziej zgodnych z ich stabilnym stylem kierowania . Takie podejście kładło duży nacisk na predyspozycje

jednostki, niejako wpisując się w modele, gdzie człowiek był bardzo ważny w całym procesie.

Następny model, próbujący zintegrować kilka z podejść dotyczących zarządzania, obejmuje tematykę podejścia zintegrowanego. W przypadku tego podejścia badacze doszli do wniosku, że podejście ilościowe, behawioralne oraz klasyczne mogą działać synergistycznie a podejścia sytuacyjne oraz systemowe wpływają pozytywnie na integrację. Główną przesłanką tego podejścia jest założenie, że manager przed zastosowaniem przewidzianych kroków, musi być świadomy ich współdziałania i również w taki sposób rozpatrywać cały proces. Daje to im możliwość łączenia oraz wspólnego wprowadzania elementów z każdej ze szkół zarządzania, pamiętając jednak o tym, aby z rozmysłem je ze sobą łączyć i nie ignorować czynnika, jakim jest osoba człowieka .

Przytoczone teorie zarządzania pozwalają na wysnucie wniosku, że od samego początku nauk o zarządzaniu oraz na temat wprowadzenia ich założeń w formie praktycznej, obserwujemy zmagania, mające na celu zwiększenie efektywności pracowników poprzez wprowadzenie różnych sposobów ich aktywizacji. Jak wynika z przedstawionych teorii zarządzania, sposoby na zmotywowanie pracownika do efektywniejszej pracy, były różnorodne, a więc począwszy od takich, które traktowały człowieka jak maszynę, a skończywszy na takich, które uznawały go za wartościowego członka organizacji.

Streszczenie

Autor skupił się w artykule na syntetycznym przedstawieniu trzech podejść do nauk o zarządzaniu - podejścia ilościowego, analizy systemowej i podejścia zintegrowanego. Pierwsze z nich, powstałe na podbudowie teorii szkoły ilościowo-systemowej, wykorzystuje modele matematyczne oparte na zastosowaniach techniczno-informatycznych. Takie rozwiązania ukierunkowane są na metody algorytmiczne i wykorzystanie różnorodnych technik komputerowych, i - jak twierdzą zwolennicy - szeroko wspomagają funkcjonowanie organizacji. Jednakże - zdaniem przeciwników - nie wszystko da się uzyskać czy przedstawić jedynie za pomocą analizy ilościowej. Z kolei analiza systemowa jest rozpatrywana pod względem wieloaspektowej roli podsystemów jako składowych całego systemu (organizacji), generujących interakcje zarówno między sobą, jak i w stosunku do otoczenia. Należy jednak pamiętać, że powodzenie takiego podejścia uzyskamy tylko wtedy, kiedy organizacja wykorzystuje mechanizm sprzężenia zwrotnego. W przeciwnym razie dojdzie do jej upadku. W końcu trzecie - podejście sytuacyjne - opiera się na przystosowaniu do otoczenia. Powierzenie kierownictwa konkretnym jednostkom, jak zakłada model Friedlera, przy odpowiednim podziale obowiązków może pozytywnie wpłynąć na integrację całej grupy. Sądzę, że najbardziej optymalnym rozwiązaniem byłoby stworzenie takiego podejścia do zarządzania organizacją, które opierałoby się na w pełni zintegrowanym planowaniu i kontrolowaniu, jednocześnie z wykorzystaniem elementów analizy ilościowej

Bibliografia:

Bendkowski, J., Bendkowski, J., Praktyczne zarządzanie organizacjami. Kompetencje menedżerskie, Gliwice 2008.

Griffin, R. W., Podstawy zarządzania organizacjami, Polskie Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Kisielnicki, J., Zarządzanie organizacją, zarządzanie nie musi być trudne, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa, Warszawa 1999.

Kisielnicki, J., Zarządzanie. Jak zarządzać i być zarządzanym, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2008.

Marek, S., Białasiewicz, M., (red.), Podstawy nauki o organizacji. Przedsiębiorstwo jako organizacja gospodarcza, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2008.

Mikołajczyk, Z., Techniki organizatorskie, w rozwiązywaniu problemów zarządzania, Polskie Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995.

Pierścionek, Z., Zarządzanie strategiczne w przedsiębiorstwie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.

Stoner, J.A.F., Freeman, R.E., Gilbert, D. R., Kierowanie, PWE, Warszawa 2001.

Strużyński, M., (red.), Podstawy zarządzania, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2008 Krzakiewicz, K., Teoretyczne podstawy organizacji i zarządzania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2008.

Weiss, E., (red.), Podstawy i metody zarządzania, wybrane zagadnienia, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2008.

УДК 657.411:658.15

*Арендач Богдана
Науковий керівник:
Гарасим П.М., д.е.н., професор
Національний лісотехнічний університет України*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал підприємства є головною складовою його загального потенціалу. Структура і динаміка власного капіталу є одними з найважливіших показників, що визначають фінансовий стан підприємства. Інформація, необхідна для ефективного управління власним капіталом підприємства, акумулюється системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Об'єктами організації обліку власного капіталу є первинний етап, поточний та узагальнюючий, а об'єктами кожного етапу є номенклатури, носії номенклатур, їх рух та забезпечення. Загальні вимоги до первинних документів, облікових реєстрів та бухгалтерської звітності встановлює Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [1].

Характерними особливостями організації обліку власного капіталу є організаційно-правова форма підприємства, яка визначає зміст фінансових

відносин у процесі формування статутного капіталу, відповідальності за зобов'язаннями, розділу та використання прибутку.

При дослідженні правильності обліку власного капіталу необхідно [2]:

- встановити наявність Наказу про облікову політику на підприємстві та дотримання визначених у ньому положень при веденні бухгалтерського обліку власного капіталу;

- встановити відповідність організації та ведення обліку власного капіталу вимогам П(С)БО;

- дослідити організацію документообігу власного капіталу на підприємстві;

- визначити якість документального оформлення здійснених господарських операцій щодо обліку операцій з власним капіталом, їх відображення на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, у регістрах аналітичного і синтетичного обліку;

- визначити ступінь комп'ютеризації обліку на підприємстві.

Управління капіталом – це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства.

Оптимізацію структури капіталу доцільно побудувати у два етапи [4]:

1. Проведення фінансового аналізу структури капіталу.

2. Визначення інтегрованих шляхів оптимізації структури капіталу:

- 2.1. Оцінка реальної ринкової вартості підприємства та дієвості його фінансово- господарської діяльності.

- 2.2. Визначення оптимальної частки власного капіталу у структурі капіталу підприємства.

- 2.3. Створення ефективної концепції збереження власного капіталу. Враховуючи динамічність зовнішнього середовища та підвищення конкуренції, часто основною метою підприємства є не збільшення власного капіталу, а збереження його.

Пропонуємо здійснювати аналіз власного капіталу за такими етапами [3]:

1. Організаційно-підготовчий: на даному етапі систематизуються усі документи підприємства, що будуть використовуватися в аналізі. Усі джерела даних для аналізу власного капіталу поділяють на планові, облікові і позаоблікові.

2. Розрахунковий: проведення розрахунків за схемою, яка складається з аналізу складу, структури та динаміки власного капіталу, розрахунку коефіцієнтів, що характеризують власний капітал, аналіз нерозподіленого прибутку та визначення розміру впливу факторів на нього, пошук резервів підвищення прибутку підприємства, аналіз різниці реального власного і статутного капіталу, визначення ефективності й інтенсивності використання власного капіталу.

- 2.1. Узагальнення та систематизація отриманих результатів у формі таблиць, графіків, викладення текстового матеріалу.

2.2. Реалізація матеріалів аналізу - розробка заходів щодо покращення отриманих в результаті аналізу показників та результатів та впровадження їх у практику діяльності підприємства.

Такий аналіз пропонується проводити систематично щоквартально до 20-го числа місяця наступного за звітним кварталом.

Впровадження методики аналізу власного капіталу дозволить підвищити ефективність використання власного капіталу та рівень прибутковості підприємства.

Новітні умови господарювання відзначають глобалізація економіки, динамізм бізнес-середовища, невизначеність і ризик. За цих обставин мистецтво якісного управління капіталом полягає у своєчасному коректуванні фінансової ідеології та стратегії підприємства і, на наш погляд, потребує якісного інформаційного забезпечення, здатного в режимі реального часу зарадити вирішенню існуючих проблем і сприяти науковому обґрунтуванню рішень з формування та використання капіталу підприємства. Основу такого інформаційного забезпечення складають облікові дані про наявність та рух капіталу підприємства. Вони формуються, реєструються, накопичуються, узагальнюються у фінансовій звітності підприємства і надаються користувачам з метою обробки та використання аналітичних даних у процесі прийняття управлінських рішень щодо капіталу.

Список використаних джерел:

1. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 4, 2015. С. 950-954.

2. Бобяк А. П. Організаційно-методичні аспекти обліку власного капіталу. Экономика и управление. № 1. 2011. С. 91-95.

3. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

4. Мелень О.В. Особливості організації обліку власного капіталу підприємств. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Випуск 18. 2018. С. 371-374.

УДК: 330.131.7:658

Вента Наталія
Науковий керівник:
Тесак О. В., к.е.н., старший викладач
Національний університет «Львівська політехніка»

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК У ПРОЦЕСАХ КОНТРОЛЮ ПОВ'ЯЗАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах, де пріоритетним напрямом роботи українського уряду є створення сприятливого клімату для виходу національних підприємств

на міжнародний ринок, а також самостійного прагнення бізнесу здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, аудит набуває особливого значення. Так, все більше підприємств користуються професійними, незалежними аудиторськими послугами, з метою підвищення якості та забезпечення достовірності фінансової інформації. Також, варто зазначити, що і розвиток аудиту не стоїть на місці, з часом способи його проведення розвиваються та стають ефективнішими, що відповідно сприяє покращенню діяльності підприємства. Оскільки, не зважаючи на високу ефективність аудиту, що є своєрідним інструментом розвитку підприємств, на сьогодні існує чимало явищ, які потребують постійного вдосконалення аудиту, одним із яких є взаємопов'язаність підприємств.

Відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, аудиторський ризик – це ризик або небезпека того, що аудитор зробить неправильний висновок щодо фінансової звітності після виконання ним аудиторських процедур. Аудиторський ризик залежить від двох складових: ризику суттєвого викривлення (тобто ризику того, що фінансова звітність була істотно викривлена до початку аудиту) та ризику не виявлення (тобто ризику того, що аудитор не виявить такі суттєві викривлення фінансової звітності).

Практичною метою аналізу аудиторського ризику стає розробка методичного апарату, що дозволяє утримати величину аудиторського ризику під контролем при виконанні аудиторських процедур для отримання достатніх та належних аудиторських доказів для підготовки розумних висновків, на яких могла б базуватися думка аудитора.

Для отримання ж більш детальної інформації про пов'язані сторони, розглянемо їх визначення у деяких нормативних документах. Так, відповідно до Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», пов'язаними сторонами вважаються:

- підприємства, які перебувають під контролем або суттєвим впливом інших осіб;
- підприємства і фізичні особи, які прямо або опосередковано здійснюють контроль над підприємством або суттєво впливають на його діяльність, а також близькі члени родини такої фізичної особи [1].

Законодавство не ставить жорстких обмежень, хто ж все таки відноситься до пов'язаних суб'єктів, проте зауважується, що перелік пов'язаних сторін визначається підприємством самостійно, враховуючи сутність відносин, а не лише юридичну форму (превалювання сутності над формою). Та також виділяється, що відносини між пов'язаними сторонами – це, зокрема, відносини: материнського (холдингового) і його дочірніх підприємств; спільного підприємства і контрольних учасників спільної діяльності; підприємства-інвестора і його асоційованих підприємств; підприємства і фізичних осіб, які здійснюють контроль або мають суттєвий вплив на це підприємство, а також відносини підприємства з близькими членами родини кожної такої фізичної особи тощо [1].

На противагу Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 23 відповідно до Податкового Кодексу України, пов'язаними підприємствами, або

пов'язаними особами визнаються: юридичні та/або фізичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють [2].

Аналізуючи вище перераховані визначення, щодо пов'язаних сторін, складається певне враження про упереджене ставлення українського законодавства до взаємодії сторін. Проте, у МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» – вимоги, якими користуються підприємства, що подають звітність відповідно до МСФЗ, зазначається, що: «Відносини між зв'язаними сторонами є звичайним явищем у торгівлі та бізнесі. Наприклад, суб'єкти господарювання часто здійснюють частину своєї діяльності через дочірні, спільні та асоційовані підприємства. За таких обставин суб'єкт господарювання здатний впливати на фінансову або операційну політику об'єкта інвестування завдяки наявності контролю, спільного контролю або суттєвого впливу» [3].

На нашу думку, пов'язані підприємства – це сукупність певних економічних та правових відносин, що складаються між фізичними та/або юридичними особами, з метою координації господарської та інших діяльностей підприємства для отримання додаткових фінансових благ.

Отож, сам факт пов'язаності підприємств не є негативним явищем, однак, варто усвідомлювати, що здійсненні операції між пов'язаними суб'єктами супроводжуються, як правило, високим рівнем здійснення незаконних дій та викривлення фінансової звітності підприємства, і як наслідок є певна можливість не виявлення цих дій аудитором.

Таким чином, не зважаючи на нібито глибоке вивчення науковцями проблем аудиту й аналізу діяльності підприємств, часта зміна вітчизняного законодавства та міжнародних підходів у зовнішньоекономічній сфері, тенденції укрупнення бізнесу і ведення його в більших обсягах на засадах пов'язаності підприємств зумовлюють нові ризики. Тому, виникає потреба детальніше досліджувати сферу аудиту для удосконалення його здійснення, оскільки, характер здійснюваних ним операцій допомагає зменшити підвищений ризик викривлення даних звітностей та, як наслідок, зумовлює зменшенню уникнення від сплати податків.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»: Наказ Міністерства фінансів України від 09.08.2013 р. №303. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>

2. Податковий Кодекс України від 20.10.2019 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929>

4. Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін. [Електронний ресурс] – Режим доступу : [http:// web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/16chalyuk_buhgalterskyj_oblik_2_chastyny/buhg_2/1452.htm](http://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/16chalyuk_buhgalterskyj_oblik_2_chastyny/buhg_2/1452.htm)

Жук Наталя
Науковий керівник:
Рожелюк В.М, д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТА

Для забезпечення стабільності фінансового стану і безпеки суб'єктів підприємництва необхідним є наявність дієвого механізму управління фінансовою безпекою, головною метою якого є формування підприємницького середовища з високим рівнем захисту пріоритетних інтересів підприємців та забезпечення збалансованого розвитку національного виробництва.

Фінансова безпека суб'єктів підприємництва обумовлена впливом не лише внутрішніх факторів, але й постійно змінного зовнішнього середовища, тому необхідно враховувати як внутрішній так і зовнішній вплив загроз та небезпек пріоритетним фінансовим інтересам суб'єктів підприємництва. При цьому зростає роль інформаційної складової забезпечення фінансової безпеки, що сприятиме ефективному управлінню завдяки використанню при прийнятті управлінських рішень інформаційної бази внутрішнього та зовнішнього середовища.

За умов високого рівня невизначеності функціонування ключовими нині залишаються проблеми інформаційного забезпечення процесу гарантування будь-якої безпеки підприємства, фінансової зокрема. Пріоритетним в системі інформаційного забезпечення є обліково-аналітична складова. Вона передбачає збір й обробку зовнішньої та внутрішньої інформації, яка є основою розроблення і прийняття тактичних, стратегічних завдань в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства.

Дослідження обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством розпочалися у середині 90-х рр. ХХ ст., коли було введено термін «обліково-аналітична система», що характеризує впорядковане формування інформації з облікових і звітних даних. Досить детально питання, пов'язані з обліково-аналітичним забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємства розглядали Л. Гнилицька, Т. Давидюк, В. Євдокимов, В.Кірсанова, Я. Крупка, Л. Тринька.

Так, Л. Гнилицька характеризує обліково-аналітичне забезпечення фінансово-економічної безпеки як механізм, який передбачає збір інформації, оцінку її достовірності, способи узагальнення, а також технології надання безпосереднім користувачам з метою визначення рівня та стану економічної безпеки підприємства як для його власників, чи персоналу, так і для інших зацікавлених у його діяльності осіб [1].

Сьогодні відсутня єдність думок щодо порядку формування обліково-аналітичного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємством.

Обліково-аналітичне забезпечення утворює інформаційну систему, яка поєднує в собі методи бухгалтерського обліку, аналізу та процесу прийняття управлінських рішень щодо внутрішніх і зовнішніх загроз, безпечної діяльності та сталого розвитку підприємства. Сутність системи обліково-аналітичного забезпечення полягає в об'єднанні облікових та аналітичних операцій в один процес, здійсненні оперативного мікроаналізу та використання його результатів при моделюванні управлінських рішень в системі фінансово-економічної безпеки підприємства. Тому її головною метою є надання достовірної інформації для управління економічними процесами підприємства при виборі напрямів підтримання його безпеки та стійкого розвитку та мінімізація ризиків, пов'язаних з недостовірною обліковою інформацією [2].

Система обліково-аналітичного забезпечення ґрунтується на даних оперативного, статистичного, фінансового і управлінського обліку, включаючи оперативні дані, і використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу, довідкову та інші види інформації. Тому така система виконує збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях.

В систему обліково-аналітичного забезпечення входить в першу чергу бухгалтерський облік, який за своїм визначенням відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» являє собою «процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність зовнішнім та внутрішнім користувачам» [3].

Інформація бухгалтерського обліку й фінансової звітності необхідна для управління фінансово-економічної безпекою підприємства з метою [4]: розробки концепції фінансово-економічної безпеки підприємства; застосування методів і механізмів управління фінансово-економічною безпекою підприємства у практичну господарську діяльність; аналізувати і оцінювати рівень фінансово-економічної безпеки підприємства та робити на цій основі відповідні висновки для прийняття управлінських рішень; досліджувати зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства, виявляти загрози фінансово-економічній безпеці підприємства; розробляти стратегію фінансово-економічної безпеки та формувати комплекс заходів для її реалізації; вирішувати проблемні ситуації, що виникають у процесі організації та управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.09 ; 21.04.02 /. – Київ, 2013. – 33 с.
2. Гандяк О. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.uad.lviv.ua/uploads/mat_konf/mat_osin16.pdf

3. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

4. Рожелюк В. М. Організація бухгалтерського обліку діяльності переробних підприємств: монографія [Текст]/ В. М. Рожелюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 488 с.

5. Жукевич С.М. Бухгалтерський облік як інформаційна база аналізу фінансового стану підприємств в умовах інтеграції України в ЄС [Текст]/ Науковий Вісник Донбаської державної машинобудівної академії – № (17Е), 2015, С. 225-234

УДК 657.1

Зінько Діана
Науковий керівник:
Семанюк В.З., д.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

В економічній системі кількість транзакцій зростає в рази, масиви інформації для опрацювання та передачі також збільшуються в геометричній прогресії. «Особливостями управління в «економіці знань» є, серед іншого, розвиток віртуальних підприємств; формування і розвиток нових видів менеджменту; переважання стратегічного менеджменту в загальній системі управління; якісне удосконалення інформаційної та комунікаційної бази; модернізація культури виробництва з урахування нових вимог» [1, с. 29]. В сучасних умовах розвитку ринку, нестабільності економіки та жорсткої конкуренції, яка існує між суб'єктами господарювання, система фінансового менеджменту, потребує актуальної інформації про грошові кошти, які є найбільш ліквідною категорією активів, що в свою чергу впливає на критерій платоспроможності підприємства.

Потреба в якісній інформації (проблема визначення поняття якості інформації для економічних суб'єктів залишається відкритою) зростає одночасно з розвитком інформаційного суспільства та превалювання інформаційної складової успішного існування на ринку [2, С. 305]. У цих умовах особливого значення набуває внутрішній аудит, за допомогою якого теоретичні дослідження у сфері контролю спрямовують не на фінансовий та господарський його аспект, а на управлінський! Відбувається перехід від пасивного контролю до його активної форми, з метою прогнозування та обґрунтування організаційних і економічних рішень [5]. Бухгалтерський відділ повинен забезпечити аудитора та управлінський персонал усією необхідною та достовірною інформацією, яка має відповідати якісним характеристикам підготовки фінансової звітності. Так як, однією із складових аудиту фінансової звітності є аудиторська перевірка «Звіту про рух грошових коштів» та

«Балансу», а це в свою чергу призводить до детальної перевірки аудитором касових операцій підприємства, повноти і своєчасності відображення інформації у всіх зведених документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку грошей відповідно до прийнятої облікової політики підприємством, достовірності відображення залишків на рахунках в кінці періоду. Якість аудиту касових операцій напряму залежить від організації й методики внутрішнього аудиту та його функціонування на підприємстві.

Підприємства зберігають кошти у різних формах, найчастіше у безготівковій та готівковій, тому аудитор проводить перевірку окремо касових операцій та грошових коштів на поточних рахунках у банку [3]. Аудит грошових коштів на поточних рахунках банку повинен іти за певною послідовністю: перевірка виписок з кожного банківського рахунку фірми та залишків по них; перевірка достовірності виписок банку і додатків; співставлення оборотів по облікових регістрах та виписках банків; документальна перевірка записів за рахунками в банку тощо. Банки, значною мірою, зобов'язані вести контроль за безготівковими рахунками підприємств, тому аудитору варто більшу частину часу та уваги приділити готівці підприємства. В науковій літературі пропонується аудит касових операцій проводити в кілька послідовних етапів: розгляд загальних питань роботи каси на підприємстві (періодичність касових операцій, основні напрями надходжень і видатків, кваліфікаційний рівень працівників, перевірка договорів про повну матеріальну відповідальність працівника за касою). Детальне вивчення вище зазначеного дасть змогу аудитору скласти вірну думку про стан касових, знайти місця в яких можливі помилки та порушення, запропонувати керівництву систему заходів щодо попередження помилок та зловживань.

Важливим етапом внутрішнього аудиту дотримання касової дисципліни: правильності заповнення касових ордерів на предмет неприпустимості виправлень, закреслень, належного оформлення. Контрольним оглядам підлягають журнал реєстрації видаткових касових документів та касова книга (потрібно впевнитися що є тільки одна касова книга, вона чітко пронумерована, прошнурована, опечатана). Методика аудиту касових операцій є дуже важливою тому, що грошові кошти є найбільш ліквідними активами підприємства і мають масовий поширений характер. На практиці вітчизняними аудиторами доведено, що найтипівіші помилки це: недотримання ліміту розрахунків готівки між юридичними особами; невчасне оприбуткування в касу готівки з банку; арифметичні помилки під час підрахунку; невчасно подані звіти; відсутність підписів в первинних документах [5].

Таким чином, організаційні та методичні аспекти проведення внутрішнього аудиту грошових коштів підприємств є важливим аспектом економічної безпеки бізнесу, що дає можливість своєчасно виявити та попередити порушення, а також внести необхідні зміни в облікову політику підприємства.

Список використаних джерел:

1. Семанюк В.З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : монографія. Тернопіль.: ТНЕУ, 2018. 392 с.

2. Семанюк В.З. Інформаційні ресурси як інструмент підвищення ефективності бізнесу. Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. №10[36]. 2012. С.304-307.

3. Белов І. Касові операції: нові правила оприбуткування готівки. Інтерактивна бухгалтерія. 2019. № 35.

4. Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В. та ін. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <http://api.com.ua>.

5 Пушкар М.С., Семанюк В.З. Внутрішній аудит: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2016. 213 с.

УДК 005.53:165.412

*Кузьменко Аліна
Науковий керівник:
Лук'янець О.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут*

МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Кожне підприємство або організація задля здійснення ефективної діяльності визначає цілі, досягнення яких є можливим лише внаслідок конкретних дій. Ці дії виконуються в певній послідовності і є способом вирішення завдань. Плануючи майбутню діяльність організації, менеджери в обов'язковому порядку визначають способи реалізації цілей і завдань та ресурси, необхідні для їх досягнення. В процесі організації діяльності приймаються рішення щодо організаційної структури, виробничого процесу, розподілу повноважень та забезпечення їх необхідними засобами. Слід зазначити, що прийняття рішень є найважливішою функцією управління, яка становить основу управлінського процесу.

Моделі прийняття управлінських рішень є об'єктом досліджень таких науковців як Б.М. Андрушків, В.П. Андрущенко, Л. Даниленко, М.П. Лукашенко, О.І. Мармиза, М.В. Туленков, К.С. Шендеровський та інші.

Управлінське рішення – це результат вибору суб'єктом управління найкращої альтернативи, спрямованої на розв'язання певної управлінської проблеми. Основною метою управлінського рішення є забезпечення координуючого впливу на об'єкт управління для досягнення цілей підприємства. Управлінське рішення певною мірою є результатом системної діяльності людей.

Всебічна обґрунтованість управлінського рішення означає насамперед необхідність прийняття його на базі максимально повної і достовірної інформації. Однак, тільки цього аспекту недостатньо, оскільки управлінське рішення має базуватися на всьому спектрі питань та вміщувати в себе всю повноту потреб керованої системи [1].

Управлінське рішення має бути своєчасним, тобто прийняте рішення не повинне випереджати або ж відставати від потреб та завдань соціально-економічної системи. Передчасно прийняте рішення може бути хибним через невідповідність для його реалізації і розвитку.

На процес прийняття управлінських рішень впливає безліч факторів, найважливішими з яких є:

- ступінь ризику – завжди існує імовірність прийняття неправильного рішення, яке може несприятливо впливати на організацію;
- час, відведений для прийняття рішення – на практиці більшість керівників не мають можливості проаналізувати усі можливі альтернативи, відчуваючи дефіцит часу;
- політика організації – враховується суб'єктивний фактор при прийнятті рішення;
- ступінь підтримки керівника колективом – якщо порозуміння і підтримки інших керівників і підлеглих не вистачає, то проблему слід усувати за рахунок своїх особистих рис, які повинні сприяти виконанню прийнятих рішень;
- особисті якості керівника – один з найбільш важливих факторів, до них можна віднести досвід, професійний рівень [2].

Модель – це представлення об'єкта чи системи ідеї в деякій формі, вона є спрощеним зображенням конкретної життєвої ситуації. Іншими словами, у моделях певним чином відображаються реальні події, обставини [3].

У сучасній теорії прийняття управлінських рішень прийнято виділяти дві основні теорії: нормативну теорію, яка зорієнтована на нормативний тип прийняття рішень, та поведінкову або психологічну теорію, за допомогою якої виявляється і описується те, як суб'єкти управління в дійсності приймають і формують рішення. Відповідно до цих теорій виділяють три основні моделі прийняття рішень:

1) класична модель – спирається на поняття раціональності у прийнятті управлінських рішень. Цією моделлю передбачено, що особа, яка приймає рішення, повинна бути абсолютно об'єктивною і логічною, мати чітку мету, усі її дії у процесі прийняття рішень спрямовані на вибір найкращої альтернативи;

2) поведінкова модель – модель, яка враховує сукупність численних обмежуючих факторів, що впливають на процес прийняття рішень. Особа, яка приймає рішення, може не мати: повної вихідної інформації для прийняття управлінського рішення; повної інформації про всі можливі альтернативи, ймовірності їх настання та їх наслідки; здатності або можливості передбачати наслідки реалізації кожної альтернативи;

3) ірраціональна модель – ґрунтується на передбаченні, що рішення приймаються ще до того, як досліджуються альтернативи. Ірраціональна модель найчастіше застосовується:

- для вирішення принципово нових, незвичайних рішень, таких, які важко піддаються вирішенню;
- для вирішення проблем в умовах дефіциту часу;

- коли керівник або група менеджерів мають достатньо влади для нав'язування свого рішення.

Отже, прийняття управлінського рішення вимагає високого рівня професіоналізму і наявності визначених соціально-психологічних якостей особистості. Управлінський процес виступає як комплекс взаємопов'язаних операцій, які виконуються в певній послідовності та спрямовані на розв'язання конкретних завдань і досягнення цілей. Найважливішим резервом підвищення ефективності всього суспільного виробництва є підвищення якості рішень, прийнятих керівниками.

Список використаних джерел:

1. Білинська М.М., Ковбасюк Ю.В. Прийняття управлінських рішень : організаційно-психологічний аспект : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2011. 232 с.
2. Аналіз державної політики та прийняття управлінських рішень: навч. посіб. за ред. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2010. 88 с.
3. Скібіцька Л.І. Організація праці менеджера: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 360 с.

УДК 657.633

Кушнір Ірина
Науковий керівник:
Ольшанська М.В., к.е.н., доцент
Національний університет «Львівська політехніка»

РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Забезпечити стабільність розвитку та підтримку життєдіяльності підприємства покликана ефективна та досконала система управління. За оцінками експертів, дві третини банкрутств обумовлені внутрішніми проблемами підприємств та тільки одна третина – зовнішніми [4, с.62]. Одним зі способів виявлення внутрішніх проблем є організація системи внутрішнього контролю на підприємстві, якою часто нехтують керівники.

Аналіз наукової літератури свідчить, що трактування внутрішнього контролю дослідниками дається по-різному. Зокрема, А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, та Г. О. Партин визначають внутрішній контроль як «здійснюваний підприємством процес перевірки виконання всіх управлінських рішень у сфері фінансової діяльності з метою організації фінансової стратегії та запобігання кризовим ситуаціям, які можуть призвести до банкрутства цього підприємства» [3, с. 132].

Основними елементами внутрішнього контролю є: контрольне середовище; оцінка ризиків; процедури; інформація; комунікація; його оцінка.

Внутрішній контроль здійснюється на підприємстві своїм апаратом управління (особливу роль при цьому відіграють головний бухгалтер та

юристконсул), є однією з основних його функцій і вимагає залучення інших членів трудового колективу. Система внутрішнього контролю має більше можливостей для ефективного здійснення із залученням керівників різних підрозділів, оскільки: вони більше за інших зацікавлені в досягненні цілей підприємства й результативності його діяльності; для них немає необхідності виникати у специфічні питання організації виробництва й реалізації продукції – вони професійно інформовані про це [2, с.251].

Окремі автори виділяють такі найпоширеніші недоліки, що характеризують стан і ефективність роботи підприємств, які виявляють служби внутрішнього контролю: зловживання службовим становищем (несплата в повному обсязі всіх необхідних податків; привласнення грошей шляхом надлишкового їх списання по касі; привласнення основних засобів, що обліковуються на балансі підприємства та ін.); невиконання або неякісне виконання службових обов'язків (нехтування важливістю документів, їх підписання без «занурення» у зміст; проведення інвентаризації лише на папері; здійснення купівельних операцій там, де вигідно відповідальній особі, а не самому підприємству тощо); неправильна оцінка операцій із заготівлі, виробництва чи реалізації з точки зору доцільності й раціональності [5, с.6].

Наслідком перелічених навмисних чи ненавмисних помилок є викривлення фінансової, статистичної та податкової звітності підприємства. Спотворення інформації про підприємство призводить до невірної інтерпретації подій і загрожує негативними явищами як для підприємства (ризикують потрапити під штрафні санкції у результаті перевірок державними органами, не отримати кредит у фінансових установах, прийняти неефективні управлінські рішення внаслідок недостовірного прогнозування діяльності через невірну оцінку ризиків, втратити контрагентів), так і для бізнес - партнерів (будуть невдоволені неотриманням очікуваного прибутку, несвоєчасним поверненням кредиту, несплатою заборгованості). Як результат – втрата довіри акціонерів, інвесторів, фінансових установ та контрагентів.

Всі підприємства зацікавлені у проведенні внутрішнього контролю, задля розвитку діяльності, уникнення банкрутства. Проте, найбільш вразливими до невиконання такого важливого елемента контролю є суб'єкти малого підприємництва, фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці [1]. Серед основних причин нівелювання ними ролі внутрішнього контролю є: обмеженість фінансових ресурсів, надмірна довіра до керівників підрозділів.

Таким чином, організація системи контролю не допустить викривлень інформації, або своєчасно їх виявить і усуне задля прийняття ефективних управлінських рішень та збереження репутації підприємства, як надійного партнера.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV станом на 10.09.2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Загородній А. Г. Облік і аудит: термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г.О Партин. – Львів : Центр Європи, 2002. – 671 с.

3. Кузик Н. П. Внутрішній контроль як основа ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств / Н. П. Кузик, О. А. Боярова // Науковий вісник НУБіП України. – 2010. – № 153. – С. 153-157.

4. Сіменко І. В. Якість системи управління підприємствами: методологія, організація, практика: [монографія] / І. В. Сіменко; М-во освіти і науки України, Донецьк. нац. ун. економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк: [ДонНУЕТ], 2009. – 394 с.

5. Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення // Вісник Черкаського державного технологічного університету. – Серія «Економічні науки» / В. М. Яценко. – Черкаси, 2012. – № 22. – 3-7 с.

УДК 657

*Марич Ганна
Науковий керівник:
Чабанюк О. М., к.е.н., доцент
Львівський торговельно-економічний університет*

ЗАВДАННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Власний капітал – це сукупність засобів, внесених засновниками підприємства та приріст засобів у вигляді прибутку за рахунок їх використання. Основними завданнями обліку власного капіталу є:

- формування повної і достовірної інформації про власний капітал підприємства, необхідної внутрішнім користувачам звітності (керівникам, засновникам, учасникам і власникам майна підприємства), а також зовнішнім (інвесторам, кредиторам) та іншим користувачам бухгалтерської звітності;
- забезпечення інформацією, необхідною внутрішнім і зовнішнім користувачам звітності, для контролю за дотриманням законодавства при здійсненні підприємством господарських операцій пов'язаних з власним капіталом та доцільністю проведення таких операцій;
- контроль за цільовим використанням власного капіталу підприємства;
- дотриманням законодавства України при здійсненні господарських операцій з власним капіталом, державної дисципліни і законності при вирішенні господарських питань;
- забезпечення обліку даних та узагальнення інформації про стан і рух власного капіталу;
- контроль за правильністю і законністю формування власного капіталу;
- своєчасне, повне, правильне відображення розміру і всіх змін власного капіталу;
- контроль за раціональним розподілом прибутку до відповідних фондів;

- організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації;
- правильне відображення в регістрах обліку і звітності операцій з власним капіталом.

Однак головним завданням обліку власного капіталу залишається формування якісної, повної, достовірної і своєчасної інформації про власний капітал підприємства, необхідної для підготовки, обґрунтування і прийняття управлінських рішень на різних рівнях, для визначення поведінки підприємства на ринку.

До основних завдань контролю власного капіталу слід віднести:

- контроль процесів пов'язаних з власним капіталом, що відбуваються на підприємстві;
- встановлення реальності формування статутного капіталу;
- встановлення правильності бухгалтерського обліку операцій з формування капіталу та його руху;
- встановлення законності, доцільності та повноти обліку змін у власному капіталі підприємства;
- оцінку прийнятих управлінських рішень щодо власного капіталу;
- перевірку виконання прийнятих рішень;
- оцінку досягнутих результатів в процесі управлінських рішень; надання кваліфікованої допомоги управлінському персоналу щодо прийняття найбільш ефективних управлінських рішень пов'язаних з власним капіталом.

Однак, яка б не була роль контролю, сам по собі він не може вирішити поставлені завдання. Для цього необхідно взаємопроникнення, взаємозв'язок і взаємовплив контролю в інші функції управління.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський облік (загальна теорія) [Текст] : навч. посіб. / Бачинський В. І., Куцик П. О., Медвідь Л. Г., Попітїч Т. В – Львів: “Магнолія 2006”, 2010. – 319 с.

УДК 338.12:

*Пальчинська Олена
Науковий керівник:
Клим Н.М., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НАЦІОНАЛЬНИМИ ПРИРОДНИМИ ПАРКАМИ УКРАЇНИ

При проведенні оцінки використання природних ресурсів України, Гарасимом П.М. та Клим Н.М., зосереджено увагу на тому, що в Україні за даними міністерства екології та природних ресурсів діє 48 національних

природних парків (НПП) та 309 заказників, що займає 85,5% площі усього природно-заповідного фонду України. [1; 3]. Це посилює увагу до ефективного використання природних ресурсів НПП. При проведенні аналітичних досліджень, зазвичай, користуються наявними методиками економічного та фінансового аналізу. Особливості подання інформації у звітності НПП як бюджетних установ формують систему показників для аналізу, в основному, фінансових аспектів їх діяльності.

Вважаємо, що аналіз використання природних ресурсів НПП України за касовими та фактичними видатками (у розрізі бюджетів) показують лише сторону їх фінансування, а не ефективність використання. Тоді як саме система показників аналізу результативності стає основою для планування майбутніх дій. При цьому, основними прийомами економічного аналізу є: горизонтальний та вертикальний, трендовий, порівняльний, факторний, маржинальний аналізи, аналіз абсолютних і відносних показників, тощо [2]. Оскільки НПП та заказники володіють високим рівнем диверсифікації діяльності, значною кількістю виділених функціональних сфер, вважаємо найефективнішими методами дослідження структурно-динамічний та параметричний фінансовий аналізи. Для їх застосування, на наш погляд, систему аналітичних показників доцільно сформувавши за групами затрат, продукту, ефективності та якості. Показники затрат визначають структуру ресурсів (матеріальних та трудових), необхідних для виконання бюджету. Абсолютними показниками затрат є отримані асигнування за загальним фондом, поточні фактичні та касові видатки установи. Відносними показниками при цьому є: показники оплати праці; видатки на оплату комунальних послуг; видатки на придбання предметів постачання і матеріалів на одиницю поточних видатків (див. табл.1).

Таблиця 1.
Типові показники результативності фінансування НПП [3]

Показники затрат	Показники продукту	Показники якості	Показники ефективності
1. Показники оплати праці	Кількість наданих послуг	Основні досягнення для суспільства	Фактичні поточні видатки загального фонду
1.1. Середня заробітна плата за звітний період			
1.2. Частка видатків на заробітну плату у видатках (фактичних і касових)			
2. Видатки на оплату комунальних послуг	Кількість споживачів державних послуг	Якість надання бюджетних послуг	Загальна сума видатків із загального фонду
2.1. Вартість комунальних послуг на одиницю загальної площі установи			
2.2. Частка фактичних видатків на оплату комунальних послуг та енергоносії			
3. Видатки на придбання предметів постачання і матеріалів (на одиницю поточних видатків)			

Для НПП та заказників характерна певна сукупність «продуктів» та «послуг» за споживанням яких встановлюються певні ціни. Погоджуємось із думкою авторів [2; 3], що пропонують у практику аналітичної роботи НПП

залучити систему оціночних показників продукту і послуг та якості (результативності) виконання бюджету, що б дозволило виявити наскільки якісно установа використовує природні ресурси для формування витрат зі спеціального фонду. Щодо продукту і послуг НПП за функціональним зонуванням, то для проведення аналізу передбачено такі показники [3]:

- за заповідною зоною: вартість робіт по охороні, збереженню, відтворенню комплексів та об'єктів НПП; витрати на проведення наукових досліджень; витрати на підтримку балансу геосистеми;

- за зоною стаціонарної рекреації - кількість розміщених готелів, мотелів та кемпінгів; кількість рекреаційних споруд;

- за зоною регульованої рекреації - кількість відвідувачів та відпочиваючих за рік та оздоровленого населення; витрати на обладнання туристських та еколого-пізнавальних стежок; вартість і кількість проведених короткотривалих туристичних екскурсій; співвідношення наявної чисельності деяких тварин до оптимальної; сума коштів за проведення спортивного полювання;

- за господарською зоною - кількість розміщених населених пунктів та об'єктів комунального призначення; обсяг заготовленої і переробленої деревини та інших природних ресурсів; відстріл, відловлення, переселення тварин з метою регулювання чисельності.

Слушними є пропозиції Гарасим П.М., Клим Н.М. щодо аналізу за показниками якості виконання бюджетної програми НПП за функціональними зонами, визначеними у табл. 2. [3]

Таблиця 2.

Альтернативні варіанти показників якості виконання бюджетної програми НПП у розрізі функціональних зон

№ п.п	Функціональна зона	Показники якості
1.	Заповідна зона	1. Обсяг зібраних колекційних матеріалів для наукових досліджень, робіт, екологічної освіти, виховної роботи
		2. Обсяг виконаних відновлювальних робіт щодо запобігання антропогенного впливу
		3. Кількість збережених унікальних екосистем
2.	Зона регульованої рекреації	1. Обсяг проведених санітарних рубок і заходів згідно проекту організації території парку
		2. Обсяг, склад, вартість зібраних грибів, ягід, плодів, дикорослих плодових рослин
		3. Кількість проведених короткострокових екскурсій за рік
		4. Обсяг відновлених диких тварин з наступним відстрілом в межах норми
		5. Кількість маркірованих тематичних пішохідних трас
3.	Зона стаціонарної рекреації	1. Кількість елементарних туристичних споруд
		2. Кількість маркірованих немоторизованих рекреаційних трас
		3. Витрати на підтримання природного стану довкілля
		4. Витрати на охорону тварин з великим ареалом
		5. Витрати на огороження, створення каналів, ровів, канав

4.	Господарська зона	1. Сума витрат на збереження природно-заповідного фонду, в т.ч. за елементами
		2. Обсяг заготовленої і реалізованої лісо продукції від рубок, пов'язаних з веденням лісгосподарської діяльності, інших рубок, ліквідація захаращеності
		3. Витрати загального фонду бюджетної установи
		4. Обсяг риболовлі, понад ліміт зібраних побічних лісових продуктів

Список використаних джерел:

1. Аналіз стану природно-заповідного фонду України: Інформаційно-аналітичні матеріали та пропозиції міністерства екології та природних ресурсів України до рекомендації слухань комітету ВРУ з питань екологічної політики природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи: [Електронний ресурс]-режим доступу: <http://pryroda.in.ua/lystopad/files/2015/02/analizpzf022015.pdf>

2. Гарасим П.М., Клим Н.М. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу діяльності національних природних парків України. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства» - Львів: В-во Львівської політехніки, 2017. – с.61-63.

3. Гарасим П.М., Клим Н.М. Оцінка використання природних ресурсів та аналіз діяльності національних природних парків України. Збірник наукових праць: Вісник НУ «Львівська політехніка» №862. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку, Львів: В-во Львівської політехніки, 2017. –с.61-68.

*Преведа Анастасія
Науковий керівник:
Лебедевич С.І., д.е.н., професор
Національний лісотехнічний університет України*

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку в Україні реалізується курс на створення спроможних об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Збалансоване розв'язання перспективних соціально-економічних завдань і збереження довкілля передбачає посилення екологічної складової економіки та гармонізацію економічних і екологічних інтересів членів громад.

Підвищення ефективності діяльності ОТГ щодо забезпечення екологічної безпеки, запобігання негативного впливу на навколишнє середовище, раціонального використання природних ресурсів надає можливість досягти екологічний аудит.

Згідно Закону України «Про екологічний аудит» [1]: «Екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання

об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи управління навколишнім природним середовищем та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту».

Для ОТГ застосування екоаудиту надає ряд переваг:

- покращення іміджу громади;
 - підвищення рівня конкурентоспроможності ОТГ;
 - додаткові можливості для покращення позицій щодо продукції виробничих об'єктів громади на міжнародному ринку;
 - зниження витрат і підвищення ефективності використанню природних ресурсів;
 - зниження витрат на охорону довкілля;
 - відповідність господарської діяльності вимогам природоохоронного законодавства;
 - покращення екологічної ситуації в межах ОТГ та регіоні;
 - покращення здоров'я та безпеки членів ОТГ;
 - підвищення рівня інвестиційної привабливості ОТГ.
 - За результатами екологічного аудиту надають звіт, який повинен містити:
 - загальні відомості про ОТГ та замовника екоаудиту;
 - підстави для проведення екологічного аудиту, його мету, завдання, програму та обсяг виконання робіт;
 - відомості про виконавців екоаудиту;
 - перелік обов'язкових організаційних регламентів, щодо відповідності яким проводився екоаудит;
 - характеристику фактичного екологічного стану ОТГ;
 - висновки екологічного аудиту щодо виявлення невідповідностей екологічних характеристик громади вимогам природоохоронного законодавства;
 - відомості щодо підприємств, установ, організацій, яким надають звіт.
- Суттєвим є й надання екоаудиторами консультативних послуг:
- рекомендації зі зменшення впливу існуючих та ризику виникнення нових надзвичайних екологічних ситуацій;
 - еколого-економічне обґрунтування впровадження винаходів, ресурсозберігаючих, органічних, «земних» технологій і систем, приладів контролю, природоохоронного устаткування;
 - еколого-економічний прогноз наслідків виробничо-господарської діяльності ОТГ;
 - еколого-економічне оцінювання ризику інвестиційних проектів та адміністративних рішень;
 - з питань природоохоронного законодавства;
 - пропозиції й рекомендації з екологічної освіти членів ОТГ.

Для ефективного застосування екоаудиту, інтенсифікації екологічної діяльності територіальних громад, суттєвого підвищення еколого-економічної ефективності їх функціонування доцільним є розроблення і затвердження спеціального екологічного паспорта [2]. При цьому повинні бути враховані всі господарюючі суб'єкти на території громади та їх вплив на довкілля.

Список використаних джерел:

1. Про екологічний аудит: Закон України від 27 серпня 2004р. №1862-IV // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 150. – с.5-9
2. Лебедевич С.І. Екологічний паспорт територіальної громади: А.С. №84209 від 09.01.2019. Заяв. № 85737 від 04.12.2018

УДК 658.16

*Ткаченко Юлія
Науковий керівник:
Лук'янець О.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут*

МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В умовах економічної кризи швидкими темпами змінюються фактори, які безпосередньо впливають на діяльність підприємств і можуть призвести до банкрутства. Зарубіжними та вітчизняними науковцями розроблено низку моделей, за допомогою яких можливо спрогнозувати рівень ймовірності банкрутства. Тому обрання найбільш точної моделі має бути першочерговим завданням для кожного підприємства, що власне і зумовлює актуальність даної теми дослідження та необхідність проведення порівняльної характеристики найбільш відомих моделей.

Банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [1]. Тобто, банкрутство – це фінансова неспроможність суб'єкта господарювання виконати свої боргові зобов'язання.

Для порівняння було обрано три найбільш відомі та поширені моделі, а саме: п'ятифакторна модель Е. Альтмана, модель Г. Спрінгейта та вітчизняна модель О.О. Терещенка.

П'ятифакторна модель Е. Альтмана була розроблена на основі проведеного дослідження за стабільними компаніями, які протягом п'яти років збанкрутували. У процесі розрахунку використовуються п'ять факторів, що найбільш повно можуть охарактеризувати фінансовий потенціал підприємства:

$$Z=0,717X_1+0,847X_2+3,107X_3+0,42X_4+0,995X_5 \quad (1)$$

де X_1 – відношення оборотного капіталу до активів; X_2 – відношення нерозподіленого прибутку до активів; X_3 – відношення прибутку до виплати

відсотків до активів; X_4 – відношення власного капіталу до зобов'язань; X_5 – відношення чистого доходу до активів. Критичне значення $Z < 1,81$.

Модель Г. Спрінгейта була розроблена у 1978 р. на основі моделі Е. Альтмана. Зазначена модель орієнтована на визначення рівня використання доходів підприємства. Модель побудована на підставі чотирьох коефіцієнтів:

$$Z = 1,03X_1 + 3,07X_2 + 0,66X_3 + 0,4X_4 \quad (2)$$

де X_1 – відношення оборотного капіталу до активів; X_2 – відношення суми операційного прибутку та відсотків до сплати до активів; X_3 – відношення операційного прибутку до короткострокових зобов'язань; X_4 – відношення чистої виручки від реалізації до активів. Критичне значення $Z < 0,862$.

Серед найбільш поширених вітчизняних моделей банкрутства є модель О.О. Терещенка [4]. Суть даної моделі полягає у визначенні інтегрального показника фінансового стану для різних класифікаційних груп підприємств в залежності від виду їх економічної діяльності. Нормативне значення – 2. Якщо значення фактичного показника, порівняно з нормативним, зменшується, то збільшується ризик банкрутства на підприємстві. Модель містить 6 показників і побудована на основі даних 850 підприємств різних галузей:

$$Z = 1,5 \times X_1 + 0,08 \times X_2 + 10 \times X_3 + 5 \times X_4 + 0,3 \times X_5 + 0,1 \times X_6 \quad (3)$$

де X_1 – відношення CashFlow до зобов'язань; X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань; X_3 – відношення чистого прибутку до балансу; X_4 – відношення чистого прибутку до виручки; X_5 – відношення виробничих запасів до виручки; X_6 – відношення виручки до обіговості основного капіталу.

Основні переваги та недоліки досліджуваних моделей наведено в табл.1.

Таблиця 1

Основні переваги та недоліки зарубіжних та вітчизняних моделей прогнозування банкрутства

Модель	Переваги	Недоліки
П'ятифакторна модель Е. Альтмана	- точність прогнозу на рік – 95%;	- всі коефіцієнти розраховані на основі статистики результатів діяльності підприємств США; - коефіцієнти для кожної галузі необхідно розраховувати окремо.
Модель Г. Спрінгейта	- точність передбачення неплатоспроможності на рік вперед – 92,5%; - похибка прогнозування не перевищує 10%; - не враховується ринкова капіталізація підприємств.	- показники точності прогнозування зменшуються з часом; - модель є модифікацією Z-рахунку Альтмана.
Модель О.О. Терещенка	- є зручною в застосуванні; - розроблена на використанні вітчизняних статистичних даних; - враховується сучасна міжнародна практика; - враховує галузеві особливості підприємства.	- відсутність поглибленої класифікації фінансового стану; - широкий інтервал невизначеності нормативних оцінок.

Складено автором на основі джерел [2], [3], [4].

Отже, порівнявши зарубіжні та вітчизняну модель прогнозування банкрутства, можна зробити висновок, що для українських підприємств найбільш оптимальною є модель О.О. Терещенка, оскільки вона була розроблена на використанні вітчизняних статистичних даних. Кожна модель має свої переваги і недоліки, але, застосовуючи досліджувані моделі комплексно, можливо завчасно попередити ризик настання банкрутства і ліквідувати його.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. Янковець Т.М., Чернюк Ю.В. Порівняння сучасних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства: закордонний та вітчизняний досвід. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 20. С. 58-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_20_14.
3. Хринюк О.С., Бова В.А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2.
4. Терещенко О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Економіка України. 2003. № 8. С. 38-44.

СЕКЦІЯ 4
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРО-
ІНТЕГРАЦІЇ

ZNACZENIE PODATKÓW W GOSPODARCE

Podatki odgrywają zasadniczą rolę w każdym państwie. Podatek według definicji to przymusowe, bezzwrotne, nieodpłatne oraz publicznoprawne świadczenie pieniężne na rzecz państwa, województwa, powiatu, albo gminy [1]-

Główną funkcją podatków jest funkcja fiskalna, czyli mają one za zadanie dostarczanie dochodów do budżetów centralnych i lokalnych. Następnie państwo z tych pozyskanych środków realizuje różnego typu zadania, dla przykładu bez podatków nie funkcjonowałoby państwowe szkolnictwo, wymiar sprawiedliwości, czy też państwowa służba zdrowia. To właśnie z podatków mieszkańców i przedsiębiorstw działających na terenie danego kraju utrzymywane są instytucje publiczne, drogi, orliki itp.

Podatki mają też inne funkcje. Funkcja redystrybucyjna polega na tym, że podatnicy oddają część swoich dochodów państwu, a państwo z kolei może finansować swoje wydatki. Trzeba zwrócić uwagę na to, że czasem państwo dokonuje niewłaściwych inwestycji, np. ostatnio rząd zdecydował o przekazaniu 2 mld zł na rozwój mediów społecznych. Według części społeczeństwa te pieniądze powinny być skierowane na opiekę zdrowotną obywateli. Państwo powinno dbać o rynek pracy, przyszłość młodych ludzi, a czasem finansuje „kontrowersyjne” rzeczy, często (choć nie zawsze) dla doraźnego zysku politycznego.

Do funkcji redystrybucyjnej podobna jest, pod względem treści ekonomicznej funkcja alokacyjna, która opiera się na przekazywaniu dóbr i zasobów jednych podmiotów do drugich. Ta funkcja głównie ma za zadanie wpierać produkcje i kształtować odpowiednio zasady przekazywania majątku oraz dóbr i zasobów pomiędzy tymi podmiotami

Podatek cechuje również funkcja stymulująca, która polega na wpływaniu na warunki, tempo i rozwój jednostek. Podatek tutaj stanowi główną informację na temat decyzji w przedsiębiorstwie, np. zatrudnienie pracowników, likwidacja działalności, czy też zakup dóbr. W praktyce ta funkcja prezentuje się w ulgach i zwolnieniach podatkowych, ale również trzeba zwrócić uwagę na negatywną sferę, która przejawia się w dławieniu konkurencji oraz sterowaniu gospodarką przez urzędników.

System podatkowy również ma za zadanie zmniejszyć różnice majątkowe w społeczeństwie. Co przejawia się w wyborze opodatkowania progresywnego i degresywnego. Państwo może też nakładać większe podatki na dobra luksusowe, a dobra pierwszej potrzeby opodatkowuje za pomocą mniejszych stóp podatkowych.

Często da się zauważyć niechęć społeczeństwa do tych obowiązkowych świadczeń, obywatele niekiedy unikają lub uchylają się od płacenia nich. Ekonomiczną przyczyną tego zjawiska jest efekt Laffera. Opiera się on na zasadzie, że wpływy podatkowe do budżetu stopniowo się zmniejszają, po osiągnięciu pewnego punktu. Gdy w państwie są stosowane wysokie stopy podatkowe, to

ludność unika płacenia podatków, zaś niskie stopy podatkowe powodują wyższą skłonność do podjęcia inwestycji i wzrost produkcji. W takiej sytuacji przedsiębiorcy prowadzą działalność zgodną z prawem oraz przestają unikać płacenia podatków. Dlatego ważne jest dla państwa dobranie takiej polityki fiskalnej, aby podatnicy prowadzili legalną działalność gospodarczą i legalnie zatrudniali pracowników.

Bibliografia:

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, art. 6.
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971370926/U/D19970926Lj.pdf>

УДК 336.02

*Бабич Андріана-Катерина
Науковий керівник:
Падюка М.В., асистент
Національний лісотехнічний університет України*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СУМИ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ У ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ

В Україні податковими пільгами називають звільнення платників податків від необхідності сплачувати податки в повному обсязі або частково. Держава як уповноважений орган запроваджує звільнення від сплати податків з метою встановлення певного рівня соціального або економічного захисту відповідної категорії населення та суб'єктів господарювання.

Вичерпний перелік видів податкових пільг закріплено у Податковому кодексі України (рис. 1) [1]. А самі пільги зі сплати регулярно публікуються контролюючими органами у спеціальних Довідниках.

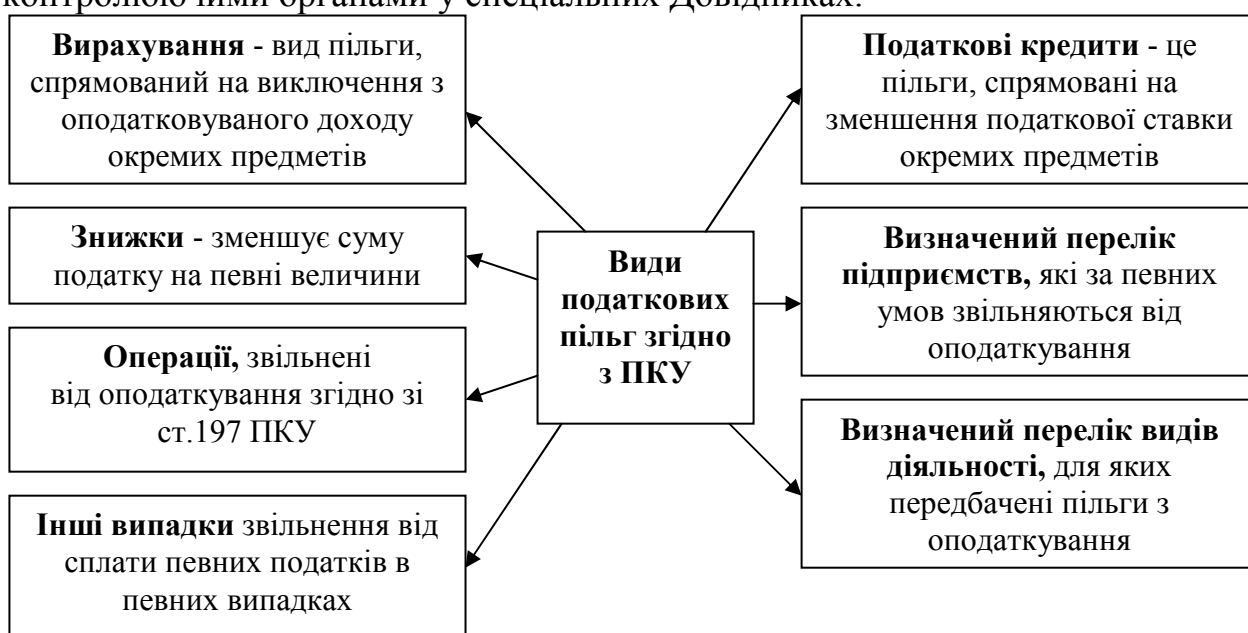

Рис. 1. Види податкових пільг

Серед видів пільг можна зауважити й такі, що введені на певний період. Для прикладу можемо говорити про Закон України від 17.03.2020 р. №533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», який набрав чинності 18 березня 2020 року [2]. Поряд з мораторієм на перевірки, звільненням від штрафів, не нарахуванням пені, передбачені спеціальні податкові пільги за період з 1 березня по 30 квітня 2020 року:

- не нараховується та не сплачується плата за землю за земельні ділянки, у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб, та використовуються ними в господарській діяльності;
- об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, не є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, відповідно до статті 266 ПКУ;
- тимчасово звільняються від нарахування та сплати ЄСВ всі фізичні особи-підприємці, особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність та члени фермерського господарства за себе.

Велика кількість податків та зборів, які справляються на території України, зумовлює велике різноманіття послаблень у сплаті податків. Теоретично лише деякі з них можна вважати пільгами, інші ж правильніше розглядати як правила визначення податків.

При цьому з разі застосування податкових пільг обов'язковим є їхній належний облік та звітування перед контролюючими органами.

Зокрема, суми податків та зборів, не сплачені суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, обліковуються таким суб'єктом – платником податків. Облік зазначених коштів проводився відповідно до Порядку №1233 [3].

Платники податків, які користуються визначеними законодавством податковими пільгами, до 2019 року включно подавали щокварталу Звіт про суми податкових пільг, відповідно до якого інформували контролюючий орган про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням податкових пільг (суми отриманих пільг) та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг – пільг, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку).

Постановою КМУ від 31.10.2018 р. №891 внесено кардинальні зміни саме до частини звітування чим скасовано з 1 січня 2020 року подання окремого звіту про суми податкових пільг [4].

Тепер суб'єкт господарювання, який не сплачує податки та збори у зв'язку з отриманням податкових пільг, веде облік сум таких пільг та відображає інформацію про їх суми у податковій звітності, що подається контролюючому органу у строки, встановлені ПКУ. Інформація про суми податкових пільг у податковій звітності повинна містити дані, відображені на рис. 2 [4].

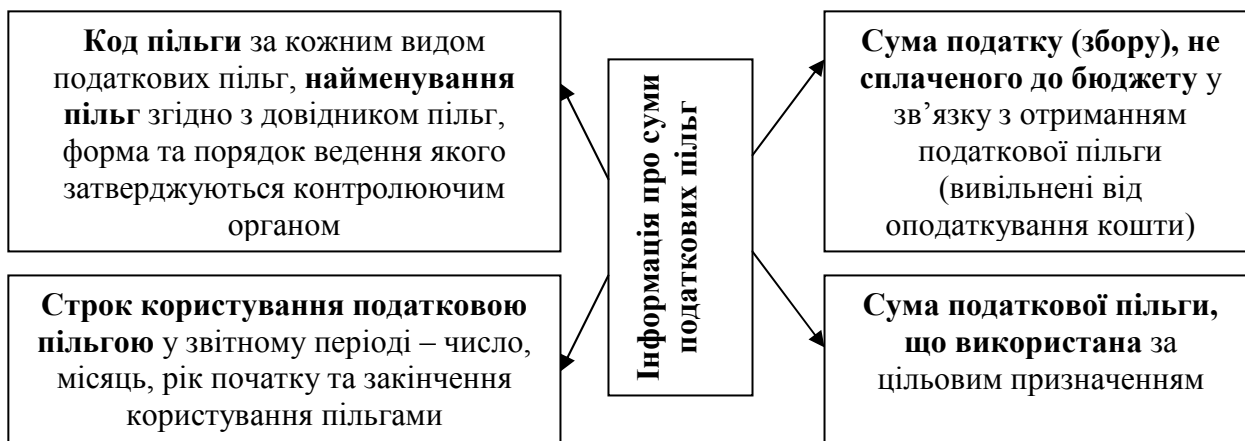

Рис. 2. Відображення інформації про суми податкових пільг у звітності

Отже, облік податкових пільг ведеться контролюючими органами на підставі податкової звітності. Так за кожним із податків, за якими суб'єкт господарювання отримує податкові пільги, подаючи відповідну податкову декларацію, одночасно звітує й за сумами податкових пільг.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р. № 533-IX.
3. Порядок обліку сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, затверджений постановою КМУ від 27.12.2010 р. № 1233.
4. Зміни, що вносяться до постанови КМУ від 27 грудня 2010 р. № 1233, затверджені постановою КМУ від 31.10.2018 р. № 891.

УДК 657

*Баглай Андрій
Науковий керівник:
Андрушко Р. П., к.е.н., доцент
Львівський національний аграрний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ

Як свідчить світовий досвід, існування та оптимальне співвідношення великих, середніх і малих підприємств є запорукою ефективного розвитку економіки. Розвиток малого бізнесу в Україні на даний час повинен стати одним із пріоритетних напрямів економічної політики держави. А суб'єкти малого підприємництва є найбільш динамічним елементом структури національного господарства.

Європейською Бізнес Асоціацією спільно з проектом підтримки малого бізнесу Unlimit Ukraine та компанією ЛІГА:ЗАКОН в 2019 р. було проведено дослідження щодо проблем та шляхів вдосконалення розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. У ньому взяли участь 632 власники й директори малого бізнесу всіх сфер діяльності. Згідно з даними опитування: 29,8% респондентів змінили б чинне податкове законодавство, зокрема спрощення податкових процедур і зниження рівня податків, а 8,5% опитаних наполягають на спрощенні умов для ведення бізнесу та розвитку цифрових технологій у секторі державних послуг.

Загалом опитування продемонструвало зростання оптимістичних настроїв. Підприємці позитивніше оцінюють поточну ситуацію у своєму бізнесі: 42,0% задоволені поточним станом справ у бізнесі (31,6% - у минулому році), 58,7% - очікують покращення протягом найближчих 6 місяців (47,4% - у минулому році). Найбільшими перешкодами на шляху розвитку бізнесу є податкове навантаження (49,6%) і високий рівень корупції (46%) [5].

Залежно від обсягу отриманого доходу, вартості активів і чисельності найманих працівників усі підприємства поділяються на групи. Визначення групи є необхідною умовою правильного ведення обліку та звітування [1].

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (із змінами та доповненнями) підприємства (крім бюджетних установ) можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств в залежності від показників діяльності на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному [2].

Розглянемо порівняльну класифікацію показників суб'єктів малого підприємництва, згідно змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Господарського кодексу України, табл. 1.

Законом України № 2164-VIII від 05.10.2017 р. [1] встановлено, що мікро- та малі підприємства звільнюються від подання Звіту про управління. Середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління не фінансову інформацію.

Таблиця 1.

Класифікація основних показників суб'єктів господарювання відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Господарського кодексу України

Категорія підприємства за розміром	Закон про бухоблік			ГКУ	
	балансова вартість активів	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	середня кількість працівників	річний дохід від будь-якої діяльності	середня кількість працівників за звітний період (календарний рік)
Мікропідприємства	До 350 тис. євро	До 700 тис. євро	До 10 осіб	До 2 млн євро	До 10 осіб
Малі підприємства	До 4 млн євро	До 8 млн євро	До 50 осіб	До 10 млн євро	До 50 осіб
Середні підприємства	До 20 млн євро	До 40 млн євро	До 250 осіб	Не визначені	Не визначені
Великі підприємства	Понад 20 млн євро	Понад 40 млн євро	Понад 250 осіб	Понад 50 млн євро	Понад 250 осіб

Основним фактором, що впливає на побудову обліку в малому бізнесі є діюча система оподаткування. Відповідно до Податкового Кодексу України суб'єкти малого підприємництва можуть застосовувати дві системи оподаткування – загальну або спрощену [4], рис. 1. Причому на спрощеній системі вони можуть застосовувати чотири групи (1-4).

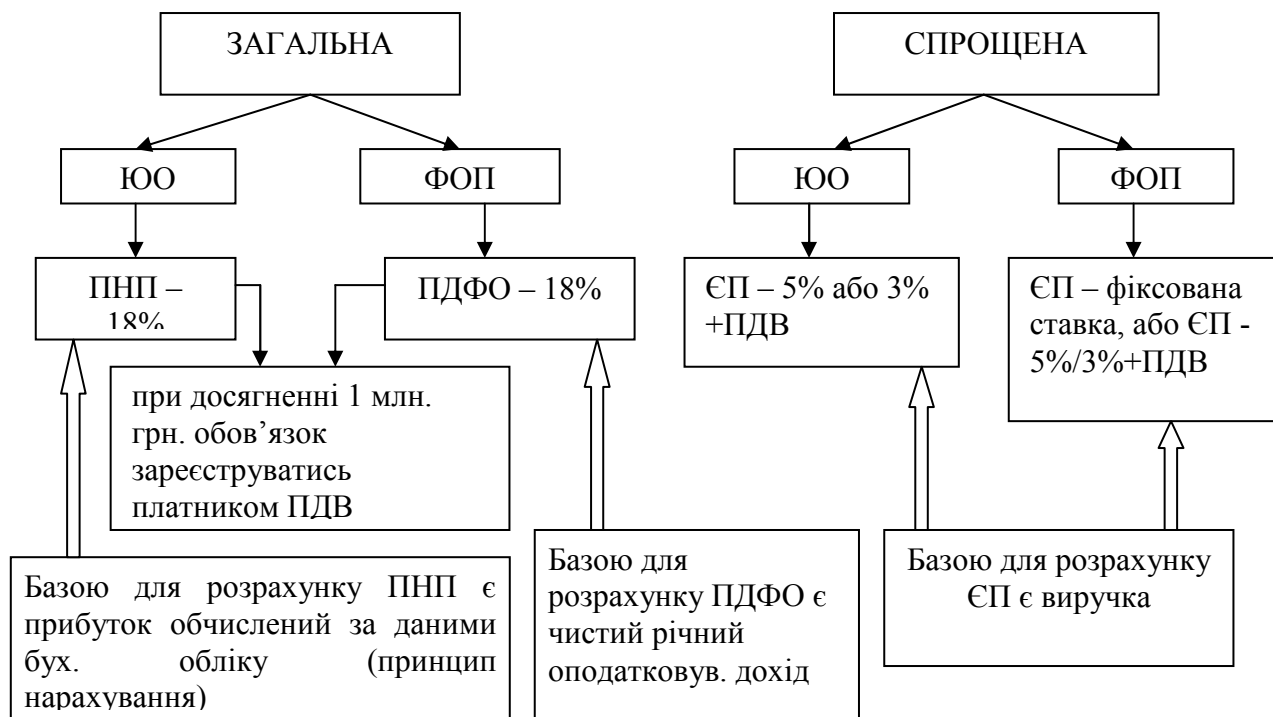

Рис. 1. Системи оподаткування в Україні

Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» з 1 січня 2020 року встановлено мінімальну заробітну плату в розмірі 4723 грн. У зв'язку з цим збільшились суми податків для підприємств і фізичних осіб-підприємців на спрощеній формі оподаткування.

Розмір податків у 2020 році – спрощена система:

I група – 1249,26 грн./міс (1039,06 грн. ЄСВ + 210,2 грн. єдиного податку). У 2019 році – 1110,16 грн.

II група – 1983,66 грн./міс (1039,06 грн. ЄСВ + 944,6 грн. єдиного податку). У 2019 році – 1752,66 грн.

III група (з ПДВ) – 1039,06 грн./міс + 3% від доходу + 20% ПДВ. У 2019 році – 918,06 грн.

III група (без ПДВ) – 1039,06 грн./міс + 5% від доходу для тих, хто не платить ПДВ.

Загальна система оподаткування передбачає мінімум 1039,06 грн./міс ЄСВ, також стягуються 18% ПДФО та 1,5% військового збору.

З метою покращення розвитку малого підприємництва прийнято Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» [3]. Основними напрямками даної Програми є:

- вдосконалення нормативно-правової бази у сфері підприємницької діяльності;

- формування єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності;
- активізація фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки малого підприємництва;
- сприяння створенню інфраструктури розвитку малого підприємництва;
- впровадження регіональної політики сприяння розвитку малого підприємництва.

Результатами мають бути: прискорення розвитку малого підприємництва; використання його потенційних можливостей та перетворення його на дієвий механізм розв'язання економічних і соціальних проблем; сприяння структурній перебудові економіки та зменшення рівня тіньового обороту у сфері малого підприємництва; збільшення внеску малого підприємництва в економіку України.

Список використаних джерел:

1. Андрушко Р.П., Руленко Д.І. Актуальні питання обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали. X Міжнар. наук.-практ. конф.* (1 грудня 2018 р). / відп. ред. В.В. Чудовець. Вип. 12. Ч. 1. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. С.297-300.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-ХІУ (із змінами та доповненнями).

3. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 21 грудня 2000р. №2157-III (із змінами).

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-УІ (із змінами та доповненнями).

5. Що турбує малий бізнес в Україні? Результати дослідження. URL: www.biz.ligazakon.net/ua/news/193424_shcho-turbu-maliy-bznes-v-ukran-rezultati-doslidzhennya [Електронний ресурс]

УДК 334:340

*Крайник Христина
Науковий керівник:
Грицай О. І., к.е.н., доцент
Національний університет «Львівська політехніка»*

СТВОРЕННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

У сучасному світі щоб започаткувати власну справу потрібна неабияка рішучість. Під час реалізації власної бізнес-ідеї всі люди стикаються з ризиками та проблемами, саме в цьому і полягає підприємництво. Зазвичай, розвиваючи

власну справу, потрібно вміти взаємодіяти з банками та організаціями, які супроводжують діяльність.

За допомогою багатьох досліджень виявлено, що найпоширенішою в Україні формою малого підприємництва є ФОП – фізична особа-підприємець. У статусі фізичної особи-підприємця працюють самі на себе і самі ж одержують весь прибуток від свого бізнесу. Таку форму господарювання досить легко оформити і доволі швидко запустити. Проте тут є деякі недоліки: необмежена і особиста відповідальність за всі борги бізнесу власним майном. З цього деякі підприємці жартують, що розумний ФОП все своє майно переписує на дружину [1].

Зареєструватись як ФОП може кожна бажуюча людина. Для цього спочатку необхідно надати державному реєстратору такі документи для реєстрації:

- заповнена реєстраційна картка (форма 10),
- копія довідки про присвоєння реєстраційного номеру облікової картки платника податків (ПН),
- платіжне доручення про сплату реєстраційного збору,
- заява про застосування спрощеної системи оподаткування (за бажанням),
- заява про реєстрацію платником податку на додану вартість (за бажанням),

Далі необхідно стати на облік у податковій службі. Державний реєстратор після проведення реєстрації, самостійно направляє всю необхідну інформацію для взяття на облік до податкової служби [2].

На цьому етапі можна подати заяву про застосування спрощеної системи оподаткування. Ця система підходить для фізичних осіб, які створюють власне підприємство без створення юридичної особи, на якому протягом року працює не більше 10 осіб, та обсяг виручки від реалізації продукції становить на більше 1,5 млн. гривень в рік.

Фізична особа-підприємець, яка сплачує єдиний податок, не є платником таких обов'язкових платежів (податків і зборів):

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів, що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої – третьої групи (фізичної особи);
- 3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали 3% ставку єдиного податку;
- 4) податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої – третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;

5) рентної плати за спеціальне використання води платниками єдиного податку четвертої групи.

Порядок сплати єдиного податку передбачає ведення обліку доходів і витрат його платниками за спрощеною формою безпосередньо на місці здійснення підприємницької діяльності. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" зобов'язує платників єдиного податку вести книгу обліку доходів і витрат, в якій у хронологічній послідовності на підставі первинних документів відображаються здійснені господарські і фінансові операції у звітному (податковому) періоді [3].

ФОП повинен вести книгу обліку доходів та витрат, її потрібно зареєструвати у податковій службі: придбаємо книгу та здаємо її своєму інспектору разом з заявою на реєстрацію у довільній формі [2].

Вище перелічена інформація допоможе офіційно зареєструвати власну справу, та стати підприємцем. Насправді найважчим у відкритті власного бізнесу, хоч і малого, не є його реєстрація та оподаткування, а є подолання страху. Адже кожна людина німіє від самої думки проте, що її ідея провалиться одразу після започаткування. Також більшість людей, особливо тих хто вперше починає власну справу, стримає страх невідомого, думки чи достатньо вони компетентні та розумні, щоб відкрити бізнес. Ці думки не повинні лякати, а навпаки надихати на те, щоб перебороти ці страхи та довести в першу чергу собі, що всі мрії, якщо прикласти до них зусилля, матеріалізується. А наскільки швидко це відбудеться - залежить тільки від бажання та від наполегливості.

Список використаних джерел:

1. Відкриття власного бізнесу [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/nesta_toolkit_ukrainian_version_-_full_book.pdf
2. Реєстрація фізичної особи-підприємця [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://byhgalter.com/reyestraciya-fizichno%D1%97-osobi-pidpriyemcya-for-vid-a-do-ya-pokrokovaya-instrukciya/>
3. Перспективи розвитку в Україні системи спрощеного оподаткування [Електронний ресурс] Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_30255

УДК 657.1:336.71

*Разгоняєв Глеб
Науковий керівник:
Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

АНАЛІЗ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ ДО МСФЗ

Фінансова звітність – важливе джерело інформації про економічний стан банку. Фінансова звітність вітчизняних банків повинна бути прозорою,

зрозумілою та інформативною для її користувачів, а тому має забезпечувати достовірну економічну інформацію про реальну вартість активів банку, їхню ризикованість і прибутковість та, відповідно, реальну вартість капіталу банку. У сучасних умовах інтеграції України до Європейського Союзу перед бухгалтерським обліком та фінансовою звітністю стоїть завдання швидкого та якісного переходу на МСФЗ, що представляють собою набір документів, регламентуючих порядок складання фінансової звітності, яка надається зовнішнім користувачам. Перехід України на МСФЗ розпочався ще в 1998 р., коли банки України та Національний банк запровадили МСФЗ, почавши з основних принципів. У 2018-му році банки почали переходити на новий стандарт МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», він замінив МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Саме недоліки якого були однією з причин глобальної кризи 2008 року. В НБУ стверджують, що після переходу до нового стандарту, обсяги сформованих за активами резервів почали краще відповідати дійсним кредитним ризикам. Основна новація МСФЗ 9 – перехід до принципу визначення обсягу резервів відповідно до концепції очікуваних збитків [1]. У новому стандарті забезпечено комплексний підхід до розкриття основних аспектів обліку фінансових інструментів. Зміни в певній мірі полегшують облік, оскільки дозволяють отримати чітке розуміння класифікації та підходів до оцінки і знецінення фінансових інструментів. З впровадженням МСФЗ 9 в обліку відбулися такі зміни: впровадженні нові принципи оцінки кредитних ризиків; запропонована нова класифікація фінансових активів; уточненні вимоги щодо обліку модифікації фінансових установ. В довгостроковій перспективі перехід до МСФЗ 9 є дуже позитивною зміною в банківській системі України. Нові стандарти роблять банківську систему більш прозорою для потенційних інвесторів, що вже сприяє залученню додаткових інвестицій у банківський сектор України. Треба відзначити, що при переході до нових стандартів виникла ланка труднощів пов'язаних з нестачею історичної інформації, прогнозуванням, відсутністю необхідних знань та компетенції, складнощами в комунікації між підрозділами банків та недоліками комп'ютерної бази [2].

МСФЗ 9 передбачає зміну форм звітності, що може вплинути на основні показники діяльності. Так, у Звіті про фінансовий стан відбулися зміни серед наступних статей: стаття Цінні папери в портфелі на продаж замінена на Фінансові інвестиції за справедливою вартістю через прибутки/збитки; статтю Цінні папери в портфелі до погашення замінили на Фінансові інвестиції за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; фінансові інвестиції за амортизованою собівартістю [3]. МСФЗ 9 впливає не тільки на формат звітів, скільки справляє суттєвий вплив на обсяги резервів, прибуток, капітал, а також збільшує волатильність фінансових результатів. Проте основні зміни виникають у Примітках, зокрема, щодо кредитних ризиків. Банки повинні більш детально відображати інформацію щодо: 1) практики управління кредитним ризиком та її співвідношення з визнанням та оцінкою очікуваних кредитних збитків; 2) якісну та кількісну інформацію для оцінки сум щодо

очікуваних кредитних ризиків 3) розміру кредитного ризику, в т.ч. суттєву концентрацію кредитного ризику.

Перехід до нового стандарту призвів до того, що банки почали зменшувати кількість довгострокових активів, кредитують лише стійкі галузі або збільшують вартість кредитів для волатильних галузей та, звісно, почали більш прискіпливо розглядати кожну кредитну заявку. Для того щоб компенсувати підвищення рівня резервів на прибуток банки почали: коригувати підход до ціноутворення та уточнення характеристик продуктів. При оцінці ймовірності дефолту та погіршення фінансових показників, банк передбачає розділення цих витрати з клієнтом. Ще одним варіантом вирішення цієї задачі може бути коригування ключових характеристик активів, таких як терміни, графіки платежів, умови дострокового погашення. Серед варіантів вирішення цієї проблеми є «скорочення» кредитів та обмеження кредитування високоризикованих галузей економіки в той чи інший період, що вимагає створення певної служби в банку для більш якісного дослідження ринку. Отже, використання Міжнародних стандартів дає можливість залучення коштів міжнародних інвесторів та клієнтів. Незважаючи на необхідність технічного забезпечення, кваліфікованих працівників у цій сфері, що призведе до значних витрат, впровадження МСФЗ 9 є ще одним кроком для отримання повної і зрозумілої для всіх користувачів інформації про діяльність банківських установ, порівняння результатів їх діяльності з метою забезпечення адекватної оцінки їх потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень щодо виходу на міжнародні ринки у зв'язку з інтеграцією України до світової економіки.

Список використаних джерел:

1. МСФЗ 9: застосування в банках України, Снігурська Л.П. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document>.

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

3. Постанова НБУ «Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» від 24 жовтня 2011 р. № 373 зі змінами та доповненнями. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

УДК 336.221.4

Сазанська Єлизавета

Науковий керівник:

Ангелко І.В., к.е.н., завідувач кафедри економіки і маркетингу

Інститут підприємництва та перспективних технологій

Національного університету «Львівська політехніка»

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах господарювання, головним інструментом розвитку малого підприємництва в Україні виступає спрощена система оподаткування,

яка за останні роки продемонструвала свою важливість не лише в аспекті фіскального механізму, але й збереження соціально-економічної стабільності, створення нових робочих місць та формування конкурентного бізнес-середовища.

Відповідно до п. 291.2 ст. 291 Податкового кодексу України (ПКУ), спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [1].

Згідно із чинним законодавством, фізична особа-підприємець (ФОП) самостійно може обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному окремою главою ПКУ [1].

Станом на 01 січня 2020 року, за даними Державної податкової служби, в Україні на спрощеній системі оподаткування перебуває 1488,3 тис. фізичних осіб-підприємців, що на 93,8 тис. (6,73%) фізичних осіб-підприємців більше у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року [2].

У загальному, фізичні особи-підприємці, що застосовують спрощену систему оподаткування в Україні, поділяються на чотири групи платників єдиного податку (табл. 1).

Таблиця 1

Групи фізичних осіб-підприємців – платників єдиного податку

Група єдиного податку для ФОП	Критерії	Місячний розмір єдиного податку та єдиного соціального внеску (ЄСВ), станом на 2020 рік
1 група	Діяльність – роздрібний продаж товарів із торгівельних місць на ринках та/або надання побутових послуг населенню Річний дохід – 300 тис. грн. Наймані працівники – 0.	Єдиний податок – до 10% розміру прожиткового мінімуму: 2102,00 грн. x 10% = 210,20 грн. ЄСВ – 1039,06 грн.
2 група	Діяльність – послуги платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Річний дохід – 1,5 млн. грн. Наймані працівники – 10.	Єдиний податок – до 20% розміру мінімальної зарплати: 4723,00 грн. x 20% = 944,60 грн. ЄСВ – 1039,06 грн.
3 група	Діяльність – будь-яка, окрім забороненої. Річний дохід – 5 млн. грн. Наймані працівники – 0.	Єдиний податок: 3% доходу – у разі сплати ПДВ. ЄСВ – 1039,06 грн. ПДВ – 20%. 5% доходу – якщо ПДВ входить до єдиного податку (п. 293.3 ПКУ) ЄСВ – 1039,06 грн.
4 група	Діяльність – фермерське господарство. Площа с/г угідь – до 20 га. Наймані працівники – 0.	Базою оподаткування податком є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і

		багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого ПКУ

Попри важливість спрощеної системи оподаткування, необхідно зазначити, що сьогодні вона являється більш ефективною для самих суб'єктів господарювання, ані ж держави, адже останні перебуваючи на спрощеній системі оподаткування функціонують напівлегально, не обліковують доходи від реалізації товарів та/або надання послуг (виконання робіт).

З метою мінімізації зловживань з боку ФОПів-спрощенців та здійснення якісного контролю за формуванням і рухом їхніх доходів, Верховна Рада України 20.09.2019 року прийняла законопроекти щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг: від 06.09.2019 № [1053-1](#) та від 29.08.2019 № [1073](#). Дані законодавчі акти передбачають застосування ФОПами 2-4 групи з 01.10.2020 року РРО (реєстраторів розрахункових апаратів) у випадках, якщо ФОПи вищезазначених груп реалізують [3]:

- технічно складні побутові товари на гарантії;
- лікарські засоби, вироби медпризначення та надають платні послуги у сфері охорони здоров'я;
- ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння;
- уживані товари;
- деталі та приладдя для автотранспортних засобів при продажу яких застосування РРО та/або програмних РРО є обов'язковим.

Відповідно до прийнятих законів, також з 01.10.2020 року мають подбати про РРО ФОПи, що здійснюють діяльність:

- із забезпечення стравами та напоями (в т.ч. діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування, постачання готових страв, обслуговування напоями, діяльність у сфері громадського харчування);
- туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг бронювання та пов'язану з цим діяльність;
- готелів і подібних засобів тимчасового розміщування.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n7077>
2. Вінокуров Я. В Україні почала зростати кількість ФОПів – податкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/v-ukrayini-pochala-zrostati-kilkist-fopiv-podatkova>

3. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80/stru2#Stru>

УДК 336.22

*Ткаченко Дарія, Поліщук Інна
Науковий керівник:
Гончаренко О.О., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут*

ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СТЯГНЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ПОРІВНЯННЯ З КРАЇНАМИ ЄВРОСОЮЗУ

Важливою ланкою економічних відносин у суспільстві з метою виникнення держави є податки. Податкова система в Україні визначає напрями мобілізації коштів з платників податків для формування бюджетів всіх рівнів, а також при виникненні кризових ситуацій в країні, оподаткування доходів громадян виступає однією із складових фінансового механізму держави. Особливу роль відіграє податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), йому належить провідна роль в реалізації перерозподільної політики держави.

Значні здобутки у вивченні теоретичних і практичних аспектів підвищення ефективності податкової системи, зокрема оподаткування доходів фізичних осіб, мають вітчизняні вчені-економісти: В.Л. Андрущенко, О.О. Кравцов, В.М. Мельник, П. В. Мельник та ін. Податкова політика не може функціонувати за одним і тим самим правилом все життя, вона потребує удосконалення та має сприяти вирішенню актуальних соціально-економічних проблем. Відтак, метою дослідження стало вивчення фіскальної ефективності стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні та порівняння з країнами ЄС.

Податок на доходи фізичних осіб нині є загальнодержавним податком, що стягується з доходів фізичних осіб, які мають доходи із джерел походження в Україні. Він є обов'язковим, безумовним платежем до Державного бюджету України, стягнення якого відбувається згідно з Податковим кодексом України. ПДФО – це прямий податок, який вилучається на основі загального заробітку фізичних осіб. При порівнянні, який відсоток складає ПДФО, було виявлено, що до 2015 року він був досить низьким, тобто у 2013 р. ПДФО становив 2%, у 2014 р. 4,5%, а у 2020 р. 18%. Також проведено аналіз ставок на деякі види доходів протягом 2015-2020 рр. (табл. 1) [1].

З таблиці 1 можна зробити висновок, що за досліджуваний період ставка ПДФО змінилася з 15% (2015 р.) на 18% (2020 р.), остання ставка використовується нині для всіх доходів громадян України, окрім дивідендів від акцій, інвестиційних сертифікатів, які виплачують інститути спільного

інвестування.

ПДФО становить значну частину Державного бюджету України. На величину надходження прибуткового податку до бюджету впливають такі економічні показники, як середньорічна заробітна плата, чисельність зайнятого населення, індекс зростання споживчих цін (інфляція).

А тепер розглянемо податок на доходи фізичних осіб у країнах Євросоюзу.

Громадяни Німеччини сплачують такі податки:

- *Прибутковий податок*, ставка від 14 % до 45 %, залежить від річного доходу та присвоєного податкового класу. Така ставка застосовується лише до доходів вище 250 тис. євро.

- *Податок солідарності*, ставка 5,5 % від нарахованої суми ПДФО, вважається своєрідною платою за возз'єднання країни.

- *Податок на домашніх тварин*, фіксована фіксована сума, в середньому 150-300 євро. Величина податку залежить від ступеня потенційної небезпеки тварин [2].

Таблиця 1

Ставки ПДФО на деякі види доходів протягом 2015-2020 рр., %

Вид доходу	2015	2018	2020
Доходи, одержані, у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами	15%	18%	18%
Доходи громадян, отримані від провадження незалежної професійної діяльності	15%	18%	18%
Доходи, отримані від надання майна в лізинг, оренду або суборенду	15%	18%	18%
Роялті	20%	18%	18%
Дохід від продажу (обміну) об'єкта незавершеного будівництва	5%	5%	5%
Іноземні доходи	15%	18%	18%

Ще однією з розглянутих нами країн є Франція. У цій країні діє прогресивна шкала оподаткування особистого доходу, ставка податку становить від 14 до 45 %, вона залежить від доходу громадян. Якщо дохід менший за € 9807, то не оподатковується. Дохід у розмірі від € 9807 до € 27 тис. обкладається за ставкою 14%, від € 27 тис. до € 72,6 тис. ставка становить 30 %, від € 72,6 тис. до € 153,8 тис. ставка 41%, дохід вище € 153,8 тис. оподатковується за ставкою 45% [3].

Податок на доходи фізичних осіб у Чехії сплачують лише ті, хто має постійну прописку або проживає в даній країні більше 183 днів протягом 12 місяців. Ставка ПДФО становить 15 %. У разі, якщо річний обсяг отриманого доходу становить суму, що в 48 разів перевищує середню зарплату застосовується додаткова ставка податку 7% [4].

Отже, за рахунок податку на доходи фізичних осіб країни отримують надходження до бюджету, що позитивно впливає на їх економічний стан. На надходження цього податку до бюджету впливає багато чинників, а саме: дохід громадян, присвоєння податкового класу доходу громадян, заробітна плата громадян.

Список використаних джерел:

1. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/incometax/>.

2. Податки в Німеччині для підприємств та фізичних осіб URL: <https://migrant.biz.ua/nimechina/biznes-de/podatky-v-nimechchyni.html>.

3. Франція та ставки податків URL: <https://astonfs.com/blog-uk/frantsiya-ta-stavki-podatki/>.

4. Податки в Чехії для фізичних і юридичних осіб URL: <https://news.eurabota.ua/uk/czech/biznes/podatki-v-chehii-dlya-fizichnih-i-yuridichnih-osib/>

СЕКЦІЯ 5
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ І АУДИТІ

*Гулько Владислав
Науковий керівник:
Вербицька В.І., к.е.н., доцент*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

БЕНЧ-МАРКІНГ БАНКІВСЬКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ

Щоб відповідати вимогам цифрової епохи, банки повинні переймати технології та інновації, які широко використовуються в інших галузях [1].

Одним з найрозповсюджених засобів, що мають широке застосування у торговельних точках, є Bluetooth-маячки. Великі торгові центри встановлюють їх в торгових залах, а вони автоматично розсилають повідомлення на смартфони споживачів. За допомогою цих пристроїв можна відправити на телефон потенційного покупця купон, тим самим привертаючи його увагу до продукту чи послуги.

Установам фінансової сфери встановлення маячків, скажімо, в відділеннях банку, дозволить скоротити час на обслуговування клієнтів і проінформувати вкладників про нові послуги фінансової установи, які можуть бути йому цікаві.

Наприклад, молода пара чекає у вестибюлі банку, щоб поговорити з представником служби про іпотеку. На їх смартфони приходять повідомлення, які містять огляд поточних програм позик, автокредитування чи депозитних продуктів. Ознайомившись з цими пропозиціями під час очікування, клієнтам буде простіше зробити вибір при спілкуванні з консультантом.

Не меншого розповсюдження набув і спосіб розпізнавання осіб. Розпізнавання облич за допомогою спеціальних камер відеоспостереження - давно не новина для мегаполісів. Спочатку ця опція розроблялася для ідентифікації злочинців і терористів, але потім стала застосовуватися і в роздрібній торгівлі, в тому числі для підтвердження платежів.

Застосування програмного забезпечення для розпізнавання обличчя допоможе банківським співробітникам «впізнати» клієнта, як тільки він з'явиться в відділенні і звернутися до нього по імені. Більш того, миттєва поява на комп'ютері інформації про продукти, які він використовує, поліпшить ефективність обслуговування і підвищить шанси додаткових продажів.

Потребує особливої уваги і застосування теплокарт. Технологія дозволяє виділити найбільш відвідувані ділянки приміщення і розташувати там товар, на який покупець повинен звертати увагу. У роздрібній торгівлі такі місця використовують для оцінки популярності товару. Якщо теплокарта показала, що стенд не зацікавив відвідувачів, продавці змінюють асортимент.

Стосовно використання у фінансовій сфері слід зазначити, що наразі банки активно впроваджують інтерактивні системи взаємодії з покупцем: сенсорні екрани, планшети, термінали самообслуговування. За допомогою теплокарти можна відстежити зацікавленість клієнта в цих новинках.

Все глибше в наше повсякденне життя втягується доповнена реальність. Рітейлери вже створюють додатки для мобільних телефонів та планшетів, які дозволяють покупцям краще орієнтуватися в торговому залі. Для цього достатньо ввести назву товару і дочекатися, поки програма накреслить та стрілкою вкаже шлях до потрібного магазину або полиці у ньому. Якщо говорити про застосування у фінансовій сфері, відмічаємо, що деякі банки вже впровадили в свої мобільні додатки функцію пошуку найближчого відділення, банкомату або філії. Наступним кроком повинна стати доповнена реальність в відділеннях, яка дозволить привернути увагу відвідувача до того чи іншого продукту, або в банкоматі. Наприклад, чекаючи своєї черги в касу, вкладник отримує повідомлення на смартфон, в якому йому пропонують оцінити віртуальну модель приміщення, в якому він знаходиться. Заради цікавості клієнт активує свій мобільний банкінг, і за допомогою камери починає сканувати відділення в пошуку 3D-ефектів. На екрані телефону з'являється яскравий тривимірний автомобіль, який виїжджає в віртуальний хол банку. Поруч з ним на екрані відображається вигідна процентна ставка на автокредитування.

Наступний вид досить широко застосовуваних у продажу товарі та послуг ми назвали ненав'язливими рекомендаціями. Не є секретом та обставина, що онлайнів-рітейлери оцінюють активність своїх покупців, і на основі переглянутих сторінок, пошукових запитів та історії покупок пропонують придбати товари, які теоретично можуть бути корисні споживачу. Ця форма персоналізованого маркетингу є дуже ефективною для того, щоб змусити покупця придбати товар, якого спочатку не було в списку його покупок. Застосування у фінансовій сфері Big Data безмежно [2]. Банки мають у своєму розпорядженні масив всієї важливої інформації про людину, і з її допомогою можуть формувати статистику. Наприклад, скласти портрет споживача, який найчастіше бере кредит, і відправляти пропозиції про умови позики клієнтам, які відповідають цим критеріям.

І нарешті, електронна черга. Записатися на прийом до лікаря або здійснити попереднє замовлення в ресторані через смартфон пропонують багато сучасних компаній. Це дозволяє їм зменшити черги і підвищити лояльність клієнтів. Подібну систему можна реалізувати і банківському відділенні, з урахуванням того, яким сервісом хоче скористатися клієнт. Це один з сервісів, який активно впроваджують українські банки.

Таким чином, стратегії, запозичені у небанківських компаній, допоможуть фінансовим установам підвищити продажі, покращити рівень обслуговування та підняти продуктивність в кожному відділенні.

Список використаних джерел:

1. Федірко В.В. Управління лояльністю клієнта як основний елемент маркетингової клієнтоорієнтованої стратегії банку. URL: http://www.confcontact.com/2007apr/EK2_fed_ir.php (дата звернення 20.03.2020)
2. Yehorycheva S.B. Smovzhenko T.S. Innovation strategies and the problems of their implementation by the Ukrainian banks. *30 Jahre Fachhochschule der*

УДК 657.1

*Лелюх Анастасія
Науковий керівник:
Падюка М.В., асистент
Національний лісотехнічний університет України*

ЗОНА РИЗИКУ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вже більше двадцяти п'яти років в Україні можливим є автоматизований облік на персональних комп'ютерах з необхідним адаптованим під потреби й цілі бухгалтерії програмним забезпеченням. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національними й міжнародними стандартами обліку. На сьогодні поширеним є використання програмного забезпечення «1С: Бухгалтерія», «М.Е.Дос», «Парус-бухгалтерія» та інших, що значно полегшує практичну сторону ведення обліку.

Побудова інформаційної технології на підприємствах (в установах, організаціях) є інтегрованим процесом, що включає у себе дещо більше, ніж придбання комп'ютерів, периферійної техніки й програмного забезпечення. Щоб стати основою ефективного функціонування, інформаційна система має бути правильно побудована з можливостями контролювати і редагувати дії персоналу, зайнятого в інформаційному циклі, тобто технологічна система впорядковує та організовує роботу колективу на підприємстві [1]. З цього випливає теза: є керуюча, керована та інформаційна системи, що взаємодіють в інформаційному середовищі – що в свою чергу визначається як сукупність технічних та програмних засобів зберігання, оброблення та передавання інформації, враховуючи фінансову, соціальну та політичну ситуацію в країні, рівень економіки та культурний чинник інформаційних процесів.

Економічна література дає одне з наступних визначень: автоматизована інформаційна технологія (АІТ) – це системно організована для розв'язку задач управління сукупність методів і засобів реалізації операцій збору, реєстрації, передачі, нагромадження, пошуку, оброблення і захисту інформації на основі застосування програмного забезпечення, засобів обчислювальної техніки та зв'язку, а також засобів, за допомогою яких інформація пропонується клієнтам [2].

Основне завдання інформаційної технології полягає у виявленні джерел інформації; збиранні, реєстрації, обробленні та видачі інформації про стан виробництва і управління; розподілу інформації між зацікавленими особами та підрозділами відповідно до їх функцій в управлінні. Отже, інформація слугує для опису взаємодії джерела інформації і отримувача інформації.

Окрім того існують вимоги до інформаційних технологій, що полягають у повноті й достовірності, за недотримання яких спостерігаємо підвищений ризик порушення роботи, що негативно впливає на економічний стан підприємства.

На практиці АІТ типологізують на локальні, фінансово-управлінські, середньо-інтегровані, крупно-інтегровані системи, конструктори, спеціалізовані рішення [3]. Кожна АІТ побудована з структури системи, її функцій, мети та обмежень системи та її окремих елементів.

При створенні АІТ, враховують принцип системності, відкритості, стандартизації, ефективності, безпеки даних, надійності системи; продуктивності; пристосування. Як вже зазначалось, порушення цих принципів сприяє зниженню економічної вигоди для підприємства в цілому і тягне за собою відповідальність, у т.ч. адміністративну, дисциплінарну чи навіть кримінальну.

Захист даних в комп'ютерних мережах стає однією з найактуальніших проблем в сучасних інформаційно-обчислювальних технологіях. Виділяють три базові принципи безпеки, завданням яких є забезпечення:

- цілісності даних (захист від збоїв, які ведуть до втрати інформації або її знищення);
- конфіденційності інформації;
- доступності інформації для авторизованих користувачів.

Щоб захиститися від небезпек та порушень, виникає потреба у створенні багатьох рівнів захисту: як фізичного, так і програмного – з використанням антивірусних програм, систем розмежування повноважень, програмними засобами контролю доступу, а також застосовують адміністративні заходи захисту.

Розробка та впровадження автоматизованої обробки облікових даних повинна забезпечувати зменшення ризиків в обліку. Однак на практиці бачимо недоліки, пов'язані з помилками при введенні даних; недозволеними операціями, які не відповідають вимогам нормативно-правових актів, обліковій політиці; порушенням контрольного ліміту; помилками при обробці даних; розбіжністю підсумків тощо.

Для зниження такого ризику необхідно: покласти відповідальність на працівників за використовувані ними ресурси; забезпечити постійну перевірку якості заходів захисту даних; ознайомити персонал підприємства з проблемами захисту даних та з необхідністю виконання заходів захисту інформації, для цього розробити практичні інструкції та рекомендації; забезпечити фізичний захист важливих форм і бланків, а також носіїв та накопичувачів інформації.

Список використаних джерел:

1. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.М. Бенько – К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 362 с.
2. Плєскач В.Л. Інформаційні технології та системи / В.Л. Плєскач, Ю.В. Рогущина, Н.П. Кустова: підручник. – К.: Книга, 2004. – 520 с.

3. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Клименко. – К.: Центр учб. л-ри, 2008. – 320 с.

УДК 657.6:004

*Осипчук Тетяна
Науковий керівник:
Падюка М. В. асистент
Національний лісотехнічний університет України*

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

За останні роки значно зросла цікавість до застосування комп'ютерних технологій в процесі аудиту. Комп'ютеризація аудиту надає можливість розширити сферу аудиторської перевірки, збільшити кількість проведених процедур; знижує ризик аудитора, пов'язаний з вибірковою перевіркою; вона є зручною у користуванні: надає можливість одночасно працювати з багатьма документами та спостерігати, як зміна показників в одному джерелі відображається на інформації інших, пов'язаних з ним. Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур, проте суттєво впливає на методологію аудиту.

Зараз аудиторські фірми розробили і використовують спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності із застосуванням внутрішньофірмових стандартів. Прикладами таких програм є системи провідних аудиторських фірм, таких як KPMG, яка використовує програму Vector 6, Pricewaterhouse Coopers із системою My Client та Deloitte & Touche, спеціальною інформаційною системою якої є Audit System/2. Система Audit System/2 (AS/2), наприклад, поєднує можливості текстового і табличного редакторів і програми для складання оборотно-сальдової відомості. Вона призначена для полегшення комплексної підготовки робочої документації і звітності та проведення їхньої консолідації [1].

Отже, застосування комп'ютерів суттєво впливає на здійснення контролю та аудиторських процедур. Однак слід мати на увазі, що контрольні функції є такими, які найважче автоматизувати. І тут аудиторам не слід відокремлювати фінансовий облік і аудит від нагляду за інформаційними системами, що генерують дані.

Для прикладу, комп'ютерні інформаційні технології в аудиті балансу можна застосовувати у таких випадках:

- 1) під час проведення аудиту балансу підприємств, що використовують комп'ютерні облікові системи;
- 2) під час використання аудиторами в своїй діяльності комп'ютерів і відповідного програмного забезпечення [2].

Комп'ютеризація обліку суттєво впливає на проведення аудиту, однак і сам комп'ютер може стати інструментом аудитора, що дає змогу не тільки скоротити час та заощадити кошти при проведенні аудиту, а й провести більш детальну перевірку і скласти якісний аудиторський висновок.

При цьому використання комп'ютерів в аудиті навіть без застосування спеціалізованого програмного забезпечення може включати такі види робіт [3]:

- виконання розрахунків, друк типових форм аудиторських документів;
- використання нормативно-правової довідкової бази в електронному вигляді;
- виконання запитів до електронної бази даних, сформованої в КСБО;
- перевірка окремих розрахунків виконуваних на різних ділянках обліку КСБО;
- формування реєстрів бухгалтерського обліку й альтернативного балансу з використанням електронної бази даних клієнта;
- проведення комплексного аналізу фінансового стану економічного суб'єкта.

При використанні автоматизованих пристроїв під час аудиту балансу інструменти контролю можна поділяти на програмні засоби контролю і перевірочні дані.

Програмні засоби можуть використовуватись для перевірки змісту комп'ютерних файлів підприємств і дозволяють здійснити: перевірку та аналіз записів на основі критеріїв їх якості, повноти, відповідності і правильності; перевірку виконаних розрахунків; співставлення даних різних файлів з метою виявлення не відповідностей у показниках; отримання статистичної і нестатистичної вибірки даних при застосуванні вибіркового способу дослідження; доступ до даних, що зберігаються лише на електронних носіях, впорядкування, групування і сортування показників за різними ознаками (датою, сумою, алфавітом, змістом). Перевірочні (контрольні) дані використовуються аудитором з метою перевірки фактичних показників підприємства або ж контрольних даних. Контрольні дані, як правило, мають невеликий обсяг і не вимагають багатогодинного введення їх до системи підприємства, але при цьому охоплюють якомога більший спектр видів господарських операцій [4].

Аудитор зобов'язаний виявити слабкі місця контролю інформаційної системи – розглянути як апаратні, так і програмні засоби контролю, а також організаційні заходи, наприклад, перевірку цілісності даних і відсутність комп'ютерних вірусів.

Сьогодні перед аудитором постала нагальна потреба наближення суцільної комп'ютеризації проведення аудиту що обумовлено НТП і використанням інформаційних технологій під час ведення бухгалтерського обліку на підприємствах. Інформаційне забезпечення рекомендується створювати у формі бази оперативних даних, що складаються з переліку файлів. Файли містять звітність різні періоди. Окрім бази оперативних даних можна використовувати довідкові дані контролюючої частини системи.

Наведений склад системи забезпечує економічний аналіз показників балансу і інших форм звітності виведення облікової інформації за заданими параметрами.

Список використаних джерел:

1. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Т-во «Знання», КОО, 2001. – 363 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит і ревізія господарської діяльності. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 416 с.
3. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К.: Знання, 2005. – 286 с.
4. Бенько М.М. Особливості та структурна схема організації бухобліку в автоматизованій формі / М.М Бенько // Бізнес – інформ. – ХНЕУ: Інжек, 2011. – №4 (397). – С.100-102.

*Фурдига Альбіна
Науковий керівник:
Хом'як Р.Л., к.е.н., доцент
Національний університет «Львівська політехніка»*

ПРОБЛЕМИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ВІДНОСНО ІНШИХ КРАЇН

Сьогодні на ринку існує велика кількість підприємств, які надають товари чи послуги в різноманітних галузях, а відповідно мають свою специфіку в обліку.

Для автоматизації обліку з'являється необхідність в застосуванні відповідних програм. В Україні найпоширенішою є «1С: Підприємство», що дозволяє вести усі види обліку, зокрема: облік розрахунків у валюті, облік зворотної тари, облік бланків суворого обліку, діяльність за договорами комісії, роздрібна торгівля, виробнича діяльність.

Перевагами є:

- є можливість вести спрощену систему оподаткування.
- можна легко вносити доробки та виправляти недоліки.
- є управлінський план рахунків,
- в програмі є всі необхідні документи для ведення управлінського обліку.
- є платіжний календар, що дозволяє здійснювати планування оплати.
- можливість працювати великій кількості працівників.
- комплексна консультація користувачів.

Недоліками даної програми є

- Неможливість працювати з графікою, тобто зображувати лінії чи інші фігури.
- при переході на 1с з іншої програми часто дані доводиться переносити вручну.

- дуже тривалий пошук помилок, здійснений в роботі з документами.
- 1с складна в освоєнні, тому потребує спеціального навчання.
- часті й тривалі оновлення можуть заповільнювати роботу підприємства.

- не рідко є помилки в оновленні, виправлення який також займає час.
- платні послуги програмістів

Якщо говорити про ціни, то 1С:Підприємство 8 Управління невеликою фірмою для України коштує 8400грн, Управління торговим підприємством для України – 22000грн, а 1С:Підприємство 8. Управління виробничим підприємством для України – 140000грн. [2]

Окрім 1С в Україні використовують й інші програми для ведення обліку.

- 1С -65%
- БЕСТ - 7%
- Інфо-бухгалтер - 6%
- Парус - 3%
- Турбо-бухгалтер - 3%
- Засоби MSOffice - 3%
- Галактика - 2%
- Самописні - 2%
- Інше - 9%

Про якість та ефективність наших ПЗ говорить те, що вони експортується й закордон, зокрема в країні СНД. Прикладом є компанія Terrasoft, що здобула популярність завдяки своїм CRM та BMR системам. Вона також має представників в США, Сінгапурі, Великобританії та Австралії.

Але не всі вітчизняні підприємства використовують у своїй діяльності іноземні програмні забезпечення. Основною причиною є грошові затрати на саме програмне забезпечення та його утримання. [4,5]

Таблиця 1

Аналіз цін на програмні продукти компаній

№ з/п	Назва компанії	Напрямки використання	Ціна в дол. США
1.	Timberline Estimating	Оцінка для комерційних генеральних підрядників	3500-5500 \$
2.	On Screen Take off	Цифровий аналіз для комерційних директорів	3000 \$
3.	D-Profiler	Інформаційне моделювання будівель та макромоделювання	5000 \$
4.	iPM Global Review	Проектний менеджмент і документальний контроль	2500 \$
5.	Viewpoint V6	Облік і управління проектами	5000 \$
6.	Builder information system	Облік і управління проектами	2000 \$

Отже, можна зробити такі висновки:

1. Незважаючи на автоматизовану систему складання звітності, бухгалтер повинен самостійно контролювати кожен показник. Тому необхідно вдосконалювати контрольні функції вітчизняних програм. Так як у «Builder Information System», є «Субпідрядний контроль», «Інвентарний контроль», «Документальне управління та контроль», «Контроль за обладнанням». [5]

2. Висока ціна іноземних програм не дає змогу використовувати їх в Україні, тому варто створити дешеві вітчизняні аналоги, з врахуванням усіх переваг іноземних.

3. В іноземних програмах важливе значення приділяють саме модулям «Кредиторська заборгованість» та «Дебіторська заборгованість», адже вони впливають на оборотність грошових коштів та ефективність проведення грошово-розрахункових операцій. В 1С ці модулі не є першочерговими, це говорить про те, що вітчизняні компанії не можуть бути на такому ж рівні як іноземні.

4. З метою ефективнішого використання програмного забезпечення вітчизняним та іноземним розробникам варто було б працювати разом над створенням більш комплексного, а також додати окремий субрахунок 126 «Програмне забезпечення».

Список використаних джерел:

1. 5 причин обирати українське [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://blog.liga.net/user/asherbatenko/article/28413>

2. 1С[Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://1c.ua/ua/>

3. Переваги та недоліки програми 1С:Підприємство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://a4.com.ua/programa-1spidpriemstvo-perevagi-ta-nedoliki/>

4. Cassell consulting [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cassellconsulting.com/timberline/softwareproducts.html>

5. Construction management software[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ctsguides.com/construction/>

УДК 657

Шарова Вікторія
Науковий керівник:
Грицак О.С., к.е.н., доцент
Національний лісотехнічний університет України

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

У сучасному світі одне з провідних місць посідають інформаційні системи і технології. Частка цифрової економіки у світових масштабах невпинно збільшується. Концептуальне спрямування української економіки на її цифрову складову передбачено у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства

України на 2018-2020 роки [1]. Це тип економіки, що характеризується активним впровадженням і використанням цифрових технологій зберігання, обробки й передачі інформації в усі сфери людської діяльності.

Питаннями застосування інформаційних технологій загалом в бухгалтерському обліку займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема Глушко С.В., Загородній А.Г., Кузьмінський Ю.А., Ларіков В.Ю., Мних Є.В., Палій Є.Ф., Соколов Я.В., Шквір В.Д. та ряд інших. Поряд з цим питання, пов'язані із застосуванням хмарних та інтернет-технологій в обліку, на сьогоднішній день залишаються практично не дослідженими.

Сучасна концепція управління підприємством, для прийняття ефективних управлінських рішень, повинна забезпечити швидке і своєчасне надходження уніфікованої, стислої та чіткої інформації, що відображає реальний стан фінансово-господарської діяльності. Зокрема це стосується і організації системи бухгалтерського обліку, де за допомогою різнопрофільного програмного забезпечення організується ведення обліку починаючи від простої реєстрації первинних документів і завершуючи формуванням фінансової звітності.

Однак, варто зазначити, що використання локальних спеціалізованих бухгалтерських програм накладає і ряд вимог як до апаратного забезпечення персональних комп'ютерів, так і самих облікових працівників, які за ними працюють. До таких можна віднести:

- потреба постійного вдосконалення працівником власних навиків використання програм, особливо при появі їх нових версій (релізів);
- потреба проведення моніторингу ринку наявного спорідненого програмного забезпечення на предмет існування програм-альтернатив та їх функціональних відмінностей/переваг;
- необхідність володіння спеціальними прийомами і засобами комунікації інформації;
- доцільність періодичного дублювання і архівування як вихідної, так і результуючої інформації – це пов'язано із можливими відмовами в роботі персональних комп'ютерів загалом чи окремих програм зокрема та ряд інших вимог [3].

Частково ці проблеми можна вирішити за допомогою так званих «хмарних технологій». Основний акцент при їх використанні робиться на можливості працювати і обробляти дані віддалено, спільно використовуючи обчислювальні ресурси.

Основними перевагами використання хмарних технологій в обліку називають: заощадження часу користувачів; безпеку і захищеність даних; зрозумілість інтерфейсу; легкість в роботі; швидке виконання облікових завдань; аналіз фінансових показників бізнесу; відстеження результатів діяльності.

Окрім того підприємство заощаджує на недешевому апаратному (сервери) і програмному забезпеченні; немає потреби утримувати великий штат ІТ-фахівців; провайдер може організувати більш кваліфіковане обслуговування

і надійний захист інформації від зовнішніх загроз; забезпечується широка доступність через Інтернет різними засобами.

Завдяки цим перевагам навіть найменші підприємства можуть отримати доступ до повного набору бухгалтерських послуг, які вони, можливо, раніше не розглядали через проблеми технічної інфраструктури та його вартість.

Зміна технологій ведення облікових процесів веде до зменшення трудомісткості роботи бухгалтера і підвищення її ефективності, дає можливість прискорити традиційні для облікової системи процеси вимірювання, реєстрації, документування, відображення, перетворення та зберігання [2]. Таким чином, віртуалізація обліку, та використання в ньому хмарних технологій –це один із напрямів розвитку бухгалтерського обліку, що сприяє подальшому його розвитку і вдосконаленню організації.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходівщодо її реалізації [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/>

2. Гусєва О.Ю Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес процесів, їх оптимізація / О. Ю Гусєва, С. В. Легомінова // Економіка. Менеджмент. Бізнес. - 2018. - № 1. - С. 33-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2018_1_7.

3. Мачуга Р.І. Віртуалізація і хмарні технології в обліку: далеке майбутнє чи реальне сьогодення? / Р. І. Мачуга. // Ефективна економіка. - 2013. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_5_10.

Наукове видання

Стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів

Збірник тез V Міжнародної студентської інтернет-конференції

Львів, 23-24 березня 2020 р.

Упорядкування і комп'ютерне верстання:

Клим Н.М. – к.е.н., доцент

Новак У.П. – к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск:

Гарасим П.М., завідувач кафедри обліку і аудиту, д.е.н., професор

